15 Kasım 1985
15. November 1985
Nummer: 70
15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇIKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
INGILTERE: 70 Pence
DANIMARKA: 10.- KRN
ISVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
ISVIÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

Demokrasi düşmanlarının paçasını tutuşturan İngiliz İşçi Partisi milletvekiliyle görüştük



R. Balfe: "Türkiye halkının dostuyum"

23 ekimde Strasbourg'da toplanan Avrupa Parlamentosu, Ingiliz Işçi Partisi milletvekili Richard Balfe'ın "Türkiye'de insan hakları" adlı raporunu onaylayarak, Türkiye'nin demokrasiye geçmediğini dünya kamuoyuna duyurdu.

Richard Balfe'ın hazırladığı bu rapor üzerine, Türkiye basını raporun özünü gizleyerek, olayı saptırmak için karalama kampanyasına girişti. Turgut Özal, Richard Balfe için "o bir sahtekardır" derken, ANAP milletvekili ve parlamentonun hapishaneler komisyonu başkanı Bülent Akarcalı "Balfe meşhur olmak istiyor" diye açıklamalarda bulunuyordu.

Richard Balfe ise Türkiye Postası adına kendisiyle konuşan arkadaşımıza, raporun dikkatle okunması halinde hiç de Türkiye halkına düşman biri tarafından yazılmadığının görüleceğini, Türkiye'nin demokrasiye dönmesini sabırsızlıkla beklediğini, esas sorunlarının hükümet ve onun tutumuyla ilgili olduğunu açıklıyordu. Balfe ile yaptığımız röportajın tamamını iç sayfalarda okuyabilirsiniz.

● Yazısı Sayfa 3'de

"Tercüman" dosyasını açıklıyoruz

Türkiye, Ortadoğu ve Balkanların en büyük iplik kombinasını kuracağız diye işçileri nasıl kandırdılar!

Resmi makamları, konsolosları nasıl kullandılar!

Yücel Feyzioğlu'nun yazı dizisine bu sayıda 8. sayfamızda başladık

Pasaport soygununa karşı imza kampanyası açıldı

Konsoloslukların yurtdışında çalışan işçilerimize yeni pasaport verirken talep ettikleri 102 DM'lik harca tepkiler devam ediyor. Bilindiği gibi bu harç pasaportun geçerlilik süresine göre değişiyor ve alınan bağışlarla da 200 markın üstüne çıkıyor. Oysa aynı işlem Türkiye'de halen 1875 TL'ye, yani bu günkü kurlara göre 9 Mark karşılığında yapılabiliyor.



Foto: Manfred Scholz

Zirve öncesinde dünyanın dört bir yanından herkes "Yıldızlar Savaşı"na karşı çıkarken, Reagan ayak diriyor

19-20 kasım tarihlerinde SSCB ve ABD'nin Genel Sekreter ve Devlet Başkanı düzeyinde yapılacak zirve toplantısı öncesinde taraflar farklı tavırlar içinde. SSCB ve Varşova Antlaşması ülkeleri nükleer silahların yüzde 50 oranında azaltılması, kimyasal silahların yasaklanması ve

nuyla ilgili ortak tavır alınamadı. Reagan bunu bildiği için daha önceden önlemini almıştı. Türkiye de aralarında olmak üzere **"önemsiz"** NATO ülkelerini dışarda bırakarak beş büyük yandaşıyla bir mini zirve yaptı. Bilim adamları, sosyal demokratlar, doktorlar, din adamları, yaklaşık herkes SDI'a karşı, ABD ise bunu zirve gündemine bile getirmek istemiyor.

● Yazısı Sayfa 9'da

SODEP, HDF, SPD Parlamento

aynı işlem Türkiye'de halen 1875 TL'ye, yani bu günkü kurlara göre 9 Mark karşılığında yapılabiliyor.

FIDEF yeni pasaport alımındaki bu haksız uygulamayı ve soygunu kınayan bir bildiri yayınlayarak Türkiyelileri harcın 15 marka düşürülmesi için seslerini cesaretle yükseltmeye ve konsoloslukların vatandaşlara uyguladıkları antidemokratik baskılara karşı en geniş güçleri dayanışmaya çağırdı.

Açılan imza kampanyasında toplanan imzalar Başbakanlığa ve Bonn Büyükelçiliğine gönderilecek.

● Yazısı Sayfa 5'de

Federal Alman adaletinin yüzkarası!

Thälmann'ın katilinden 41 yıl hesap sorulmadı

Hitler'in kurşuna dizdirdiği KPD Başkanı Ernst Thälmann'ın katillerinden Wolfgang Otto'nun davası 23 yıl savcılık tarafından önlendikten sonra nihayet Krefeld'de açıldı. Otto savaş sonrası Federal Almanya'da tarih öğretmenliği yaptı. Thälmann'ın tutuklanması kararını veren faşist savcı Dr. Mittelbach ise davayı erteleyen Köln savcılığının bulunduğu mahkemede görevliydi. Davanın açılması antifaşist hareketin önemli bir başarısı olarak değerlendiriliyor.

● Yazısı Sayfa 4'de

nükleer silahların yüzde 50 oranında azaltılması, kimyasal silahların yasaklanması ve uzayın silahlandırılmaması gibi barış önerileri yaparken, ABD **"Yıldızlar Savaşı"** (SDI) projesinin gerçekleştirilmesine hız verdi. ABD'nin en büyük silah tekeli Lockheed'e üretime başlama yetkisi verdi Reagan **"Amerika'nın Sesi"** radyosunda Rusça yayınlanan konuşmasıyla Sovyet halkına barışçı görünmeye çalışıyor, ama bu konuda müttefikleri bile şüpheli. NATO'nun Brüksel zirvesinde Kanada, Yunanistan, Danimarka ve Norveç SDI projesine karşı çıktıkları için ko-



Sovyet yazar Aytmatov'dan okurlarımıza selam var...

DKP'nin davetlisi olarak bir süredir FAC'da bulunan çağdaş Sovyet yazarlarından Yüksek Sovyet üyesi ünlü Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'la küçük bir söyleşi yaptık.

● Yazısı Sayfa 11'de

SODEP, HDF, SPD Parlamento Grubu ve Avrupa Milli Görüş Teşkilatları da bedelzede gençleri destekliyor

FEBAG'ın 26 Ekim günü Duisburg'da düzenlediği **"Bedelli askerlik uygulaması, sonuçları, çözüm yolları"** konulu sempozyuma SODEP, Alman Sendikalar Birliği DGB, SPD, Alman Sosyalist İşçi Gençliği SDAJ temsilcileri ve Dr. Faruk Şen konuşmacı olarak, Avrupa Milli Görüş Teşkilatları, Genel Sekreteri Ali Efendioğlu, HDF adına Oya Ergin, FIDEF adına Genel Başkan Hasan Özcan örgütlerinin dayanışma mesajlarını okuyarak katıldılar.

● Yazısı Sayfa 6'da

Suya düşen hesaplar

12 EYLÜL darbesini yapanlar, darbeden üç yıl sonra diktatörlüğü maskeleyebilmek için, göstermelik bir seçim yaptırıp sözümona bir parlamento oluşturmayı yararlı bulmuşlardı. Zorla kabul ettirilen anayasa marifetiyle, seçimlere ancak kendi kurdukları partilerin ve teker teker eledikleri adayların katılmasına izin vererek bir taşla iki kuş vuracaklarını sanmışlardı: Hem memleketin siyasi hayatına istedikleri gibi yön vermek, hem de ele güne karşı **"işte yeniden demokrasiye geçtik!"** diyebilmek. Aradan geçen iki yıl evdeki bu hesabın pazara uymadığını artık kuşkuya yer vermeyecek şekilde gösteriyor.

İKİ yılda belli olan nedir? Bir kere, iktidara oturtulan ANAP'ın iddialı olduğu tek alanda -ekonomide- bile hiç bir temel sorunu çözemeyeceği anlaşıldı. Çok az iktidar partisine nasip olan bir sandalye çoğunluğuna ve ABD'nin tam desteğine dayandığı, muhalefetin ise binbir yasak ve tehditle bastırıldığı dikkate alınırsa, Özal'ın ekonomi politikasının bu akıbeti başarısızlığın da ötesinde tam bir iflas tablosudur.

İKİNCİSİ, cuntacı paşaların özene bezene seçerek kurdukları parlamentonun daha ilk günden beri pek göğüs kabartıcı olmayan itibarı iki yıl içinde Türk Lirasının değerinden de daha hızlı düşerek sıfıra yaklaştı. Parlamento dışı muhalefet canlandıkça yukarıdan emirle kurulan naylon partilere kimse dönüp bakmaz oldu. ANAP, bir avuç holdingin ve bütün önemli noktalara yerleştirdikleri MHP'lilerin desteğiyle ve iktidarda olmanın sağladığı fırsatları kullanarak şimdilik varlığını sürdürebilse de şu anda yaşadığı duraklama döneminin ardından hızlı bir çöküş döneminin geleceği bugünden farkediliyor.

PAŞALARIN himmetiyle doğan bir diğer hilkat garibesi olan MDP'ye gelince, bu partinin siyasal hayatımızda oynadığı rolü görebilmek için yakında mikroskopla bakmak gerekecek.

Türkiye Postası

devamı 2. sayfada

Göçmen işçi örgütleri BAGİV'de birleşiyor

Federal Almanya'da çalışma yapan çeşitli uluslardan göçmen işçi örgütleri birlikte çalışmalarını geliştirmek, yabancı işçilerin sorunlarına daha etkili çözüm yolları arayabilmek amacıyla kısa adı **BAGİV** olan **Federal Almanya Göçmen Örgütleri Çalışma Grubu**'nu kuruyor.

Hangi ulustan olursa olsun, yabancıların sorunlarının aynı olduğu ve birlikte mücadelenin kaçınılmaz olduğu gerçeğinin bilincinde olan kuruluşların bu adımı demokrasi çevrelerinde sevinçle karşılandı.

BAGİV'in kuruluşu öncesi uzun süre birlikte çalışan göçmen işçi örgütleri başlangıçta ortak faaliyetlerini anadil eğitimi konusunda sürdürmüşler ve çeşitli konularda çalışma grupları oluşturarak görüş alış-verişlerini geliştirmişlerdi. Farklı politik görüşleri savunan, **BAGİV**'i oluşturan örgütler barış, halkların kardeşliği temel ilkelerinde birleşiyor, birlik sendikalarını savunuyor ve tüm demokratik kuruluşlarla birlikte çalışmayı amaçlıyorlar.



De Jager patronu dize geldi

24 Ekim 1985'de Hollanda'nın Den-Haag kentine bağlı S'Gravenzanda kasabasında bulunan De Jager balık fabrikasında çalışan işçi kadınlar, iş koşullarının kötüleştirilmesi ve ücretlerin düşürülmesi üzerine greve gittiler.

Balık fabrikasında çalışanlar, fazla mesai yapmak zorunda bırakılıyor ve bunun karşılığı almaları gereken fazla mesai ücretini de alamıyorlardı. Işyerinde uygulanan baskıya karşı topluca greve giden kadınlar patronu dize getirdiler.



Türkiye Postası Gençlik Yarışması

Altı dalda yapılan ve 31 Aralık 1985 günü başvuru süresi biten **Gençlik Yarışması** hakkında geniş bilgi almak isteyenler **"Türkiye Postası, Gençlik Yarışması Servisi, Moltke str. 45, Duisburg 1"** adresinden tanıtma broşürü isteyebilir.



Suya düşen hesaplar

Baştarafı 1. sayfada

İCAZETLİLERİN üçüncüsü olan HP'nin kaderi ise daha başka oldu. Yeni kurulan SHP'nin temelli bir değerlendirilmesine girmek bu yazının çerçevesini aşsa da HP ile SODEP'in birleşmesini cuntanın suya düşen hesaplarına bir örnek olarak verebiliriz: 1983'te SODEP'in **"ehlileştirilmesi"** için düşünülen en kısa yol bu partinin HP ile birleşerek rejimle bütünleşmesiydi. Şimdi bu birleşme gerçekleşti, fakat bu tersi sonuç verecek: HP'nin yardımıyla SODEP'i diktatörlükle uzlaşmaya çekmeyi hesaplayanlar, SODEP'in çekim alanına giren HP'nin diktatörlüğün karşısına dikildiğini gördüler. HP parlamento dışı muhalefetin önemli bir kolu olan SODEP ile birleşerek ve dikta rejimi ile arasında bağları elinden geldiğince keserek yeni bir hüviyete kavuştu.

PARLAMENTO dışı muhalefetin diğer bir kolu olan DYP bugünkü rejimin demokrasi olmadığını, parlamentonun ve hükümetin halkın iradesini yansıtmadığını açıkça söylüyor. Süleyman Demirel vatandaşı hakkını aramaya çağırıyor. Cindoruk her fırsatta militarizme karşı olduğunu söyleyerek darbecileri suçluyor.

İKİ YILDIR dikta rejimine karşı gelişen mücadeleden söz açmışken demokratik hakları ısrarla savunan 141, 142, ve 163. maddelerin kaldırılmasını isteyen Refah Partisini unutamayız. Son haftalarda RP'yi hedef alan saldırıların artması, savcılığın RP'yi kapatmakla tehdit etmesi bir tesadüf değildir. Bir çok konuda farklı görüşlerimiz de olsa biz Refah Partisine yapılan bu saldırıya karşı durmayı görev biliyoruz. Demokrasiden yana olan bütün güçler, vatandaşlar seslerini yükseltmeli, Refah Partisi'ni hedef alan girişimler geri püskürtülmelidir.

BİLANÇO ortada: cuntacılar **"demokrasiye geçiyoruz"** aldatmacasıyla kimseyi kandıramadıkları gibi muhalefetin yükselmesini de engelleyemediler. Demokratik anayasa, erken seçim, genel af gibi istekler gün geçtikçe daha gür bir sesle öne sürülüyor.

BÜTÜN bu olguları alt alta dizdiğimizde 6 Kasım 1983'ten bu yana Türkiye'deki siyasal ortamın nasıl değiştiğini, diktatörlüğün nasıl giderek zayıfladığını görebiliyoruz.

EVET zayıflıyorlar. Ülkeyi sürükledikleri yolun bir çıkmaz olduğu her gün daha iyi anlaşılıyor. Ancak buna bakarak memleketin tepesine çöreklenenlerin kendiliklerinden kenara çekileceklerini, dikta rejiminin kolayca yıkılacağını sanmayalım. Aksine, Evren de, Özal da tutturdukları yolda inat ettiklerini, bir avuç holdingçiyi daha da zengin etmek için halkı soymaya, ABD'nin gözüne şirin gözükmek için onun bütün emirlerine harfiyen uymaya ve bu gidişe karşı çıkan herkesin zorla susturmaya devam edeceklerini durmadan tekrar ediyorlar. İşte **"savunma fonu"** bahanesiyle yeni yapılan zamlar. İşte Özal'ın halkla düpediiz alay eden açıklamaları. İşte Evren'in her fırsatta

SORUN-CEVAP VERELİM

Av. Dilruba YENEN

Torunumu evlat edinebilir miyim?

SORU: 20 sene Almanya'da çalıştım ve yasal olarak emekli oldum. Bana 440 DM aylık bağladılar. 4 yaşında erkek bir torunum var.

Torunumu evlat edinirsem ben öldükten sonra maaşımı alabilir mi?

Füssen'den Ümmühan Engel

Evlat edinme medeni kanunun 254 ve 258. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu akdin gerçekleştirilebilmesi için yasal gerekli şartlar şöyledir:

Evlat edinecek bir kişinin evlat edinebilmesi için 40 yaşını doldurmuş olması, evlatlık ile arasında en az 18 yaş fark olması, **evlat edinenin** sahih nesepli füruunun bulunmaması (M.K.253) (Yani çocuklarının olmaması) gerekir. Tüm bu şartlar yerine getirildiği takdirde **evlat edinme akdi**'ne başlanabilir. Ancak sizin olayınızda, torununuzu evlat edinmeniz yasal olarak mümkün değildir. Çünkü mektubunuzdan, en azından bir çocuğunuz olduğu anlaşılıyor.

Ölümden sonra maaşınızı yasal olarak alabilecek kişiler, eşiniz (kendi maaşı daha az ise sizinkini tercih edebilir), 18 yaşından küçük çocuklarınızdır. Bir de bekar veya boşanmış kızınız varsa ve başkaca da bir geliri yoksa maaşınızı alabilir. Bunun için yaş tahdidi yoktur. Torununuzun ise şu anda maaşınızı alma hakkı yoktur.

BİR OKUYUCU ŞİİRİ

Türkümüz

Gelin gençler bir olalım
Faşizme ırkçılığa karşı
Söylensin bütün dünyada
İşçinin emekçinin marşı

Gençlere güven duyalım
Mücadeleden yılmayalım
Yeterki bilinçli olalım
Kanımızı emen düşmana
karşı

Biz gençleri bilen gelsin
Halimizi soran gelsin
Gençlik bayrağı yücelsin
Artan silahlanmaya karşı

Gençlik bir emeldir
Sağlam atılacak temeldir
Bu çarpan yürek kimindir
Özallara, Evrenlere karşı

Söylenecek gençlik
türkümüz
Şen olacak şerefli erkimiz
Faşizmedir hıncımız
Sömürüye baskıya, zulme
karşı

Özer/
Strasbourg

OKUYUCU POSTASI

Bir hapishane anısı

Erzincan 2 nolu hapishanedeyiz. Bahçeye çıktık 15 civarında insan oturmuşlar bir köşeye duvara duvara zorluyorlar. Belli ki böyle yerlere alışık değiller. Daha ilginci en küçük 30 yaşında en büyük 5-6 kişi 70'den fazla. Önce gözlerimize inanamadık. Demliklerle çaylarımızı alıp yanlarına vardık. Hoş gelmişsiniz, geçmiş olsun dedik. Nerden geldiklerini, niye geldiklerini sorduk. Tabi geçiyorduk uğradık demediler. Olayın içyüzünü anlattılar ki, şaşmamak elde değil. Olayı anlatanların içerisinde birkaçı hacca gidip geldiklerini, bu yaştan sonra yalan söyleyecek hallerinin olmadığını söylediler.

Bizimkiler Tokat'tan geliyorlar. Bir gece evleri basılarak Tokat Garnizonuna toplanıyorlar. Daha sonra ellerine kelepçeleri vurdukları gibi yallah Erzincan.

Bunlar Tokat'ın kalburüstü esnaflarından bir grup insan. Kim ihbar ediyorsa nur ayini yaptıklarını sıkıyönetim görevlisi yüzbaşıya. Yüzbaşı da kaptığı gibi doğru Erzincan. Anlattıklarına göre sonradan öğreniyorlar kimin ne yaptığını.

Bunların karşısında bir grup esnaf var. Onlar yüzbaşıyı görüp bastırıyorlar rüşveti. Gerekçe bunların gizli ibadet yaptığı. Yaşlı biri böyle şeylerin gerçekte olmadığını, ibadetini sadece cüne gidiyor kahrediyor ve bırakıyorlar kendini. Adam kısa zamanda felç oldu. Eli ayağı tutmuyor. Bir gün benim de mahkemem vardı, adamı kucaklarında mahkemeye getirdiler. Fakat sadece adamın yüzüne çocuk gibi bakıyor. Ağzından tek kelime çıkmıyor. Ben çıktığımda onlar hâlâ yatıyorlardı. Sanırım ihtiyar çoktan gitmiştir.

Bize diyorlardı ki ortada gerçekten büyük haksızlıklar dönüyor. Bu böyle gitmez, yazık değil mi bu insanları burada çürütüyorlar. Allah sizin de belanızı verir birgün diye cuntaya çatıyorlardı. Şimdi bilmiyorum aynı fikirdeler midir?

Stockholm'den bir okuyucumuz.

Sayın Özal Bey'e!

Yurt gezisinin birinde Özal Beyefendi bir yurttaşın **"ev kiraları çok pahalı, geçinemiyoruz"** demesi üzerine **"kolunuzdaki bileziklerl satın, konut fonuna yatırın böylece ev sahibi olabilirsiniz"** diyor.

Özal bey! köprüyü sattın, barajı sattın, bunların parası ile giyip, yiyip içiyorsun, benim tahminime göre bunlar da bitti.

Şimdi ikide bir Amerika

Üreticiler zor durumda

İzinden gelen bir akrabamla hoşbeşten sonra Türkiye'den söz açıldı. Ülkemizde üretici ürettiği malın karşılığını alamıyor. Doğu Karadeniz'de fındık ve çay üreticileri emeklerinin karşılığını alamıyor. Mayıs ayından eylül ayına kadar çay paraları ödenmiyor. Aynı durum fındıkta da görülüyor. Fındık üreticisi fındığın parasını alamıyor. Aynı zamanda yaş çaya ve fındığa verilen taban fiatını üretici az buluyor. Bu durum fındık toplayan işçilere de yansıyor. İşçiler az bir ücretle fındık toplamak zorunda bırakılıyor. Bu durum çay için de geçerli.

Zor durumda kalan üreticiler de fındığını kooperatif yerine peşin ve az bir fiatla tüccara veriyor. Tüccar zahmetsiz bir yerine beş kazanıyor.

Özal, hükümetinin kimler için çalıştığını birkez daha gözler önüne sermiş oluyor. Japon gezisinde harcanan paranın binde biri olan çay ve fındık parasını ödemeyen bu adamlara bir gün yığınlarla dur diyeceğimiz günler yakındır.

Mustafa Gürler/Neu-Ulm

Ve Türkiye Cumhuriyeti kurtuldu

Bir arkadaş anlatmıştı. Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç eden bir vatandaş, bir gün nüfus dairesine gidip, kendisine bir soyisim almak istiyor. Nüfus memuru işlemleri yaptığı sırada, göç eden vatandaşa soruyor: **"Soyismin ne olsun?"** diye. Göçmen vatandaş: **"Çok şükür vatanıma kavuştum, kurtuldum, bu nedenle soyismimi kurtuldu yazın"** diyor. Nüfus memuru: **"Gel hemşerim kurtuldu yazmayalım, yandı yazalım"** dese de, göçmen vatandaş ısrar ediyor

"Türkiye Cumhuriyeti'ni uçurumdan kurtardık, ülkeyi teröristlerden kurtardık" diyorlar. İlk zamanlarda bu fikirlerine, demagojilerine inananların sayısı oldukça kalabalıktı. Çoğunluk Türkiye Cumhuriyeti'nin gerçekten kurtulduğunu zannetmişlerdi. Ama ta o zamandan ilericiler, solcular, demokrat düşünenler, bilinçli kesim, generallerin ülkeyi kurtarmadığını tersine batırmak için erke el koyduklarını açıkladılar ve açıklıyorlar.

Bedelli askerlik mi, soygun mu?

Biz yabancı ülkelerde yaşayan Türk gençlerinin en önemli sorunlarında biri de askerlik sorunudur.

Bedelle kısa sürede askerlik gerçekten iddia edildiği gibi yurtdışındaki biz gençlerin askerlik sorununa çözüm getiriyor mu? Hayır, çünkü bu yasa sadece çalışma ve oturma izni olanları kapsamına alıyor. İşsizler, döviz ödeyemeyen gençler yurda askerlik yapmak için geri dönmek zorunda bırakılıyor. Halbuki bizlerin çoğu işsizdir, meslek öğreniminden yoksundur.

Haydi ödeyin 14800 markı ve kurtulun askerlik görevinizden dayatmalarını öve öve yazan Hürriyet ve Tercüman Gazeteleri bizlerin hiçbir sorununa eğilmeyen, çoğumuzun evli ve buna benzer sorunlarını bilmezlikten gelen faşist cuntanın ne hakla bu bedeli sızdırmakta olduğunu hala yalanlarla örtbas etmeye çalışıyorlar.

Hem kime yarayacak bedelli askerlik için gönderdiğimiz dövizler? Yolu olmayan, suyu olmayan elektriği, doktoru hiç olmayan köylerin, kasabaların sorunlarını çözmeye mi yarayacak? Tam tersine başta işçi sınıfımıza, emekci halkımıza ve komşu ülkeler halklarına karşı kulla-

ceklerini durmadan tekrar ediyorlar. İşte "savunma fonu" bahanesiyle yeni yapılan zamlar. Işte Özal'ın halkla düpedüz alay eden açıklamaları. Işte Evren'in her fırsatta yenilediği tehditler. Bunların insafa gelmesini beklemek kıyamete kadar beklemek demek.

DİKTATÖRLER ne kadar inad ederlerse etsinler. Ülkemizde onlara boylarının ölçüsünü verecek, demokrasi davasını zafere ulaştıracak güçler vardır. Bu gerçek, iki yıl öncesine kıyasla şimdi daha iyi görülüyor. Bu kavgada biz herşeyden önce emekçi halkımıza, işçi sınıfımıza, onun mücadeleci, örgütleyici, birleştirici yeteneklerine güveniyoruz.

Türkiye Postası

bunların gizli ibadet yaptığı. Yaşlı biri böyle şeylerin gerçekte olmadığını, ibadetini sadece camide yaptığını, öbür esnaflarla aralarının iyi olmadığını, ortamı da fırsat bilerek kendilerine iftira yapıldığını söylüyor. Içlerinde yürüyemeyecek kadar yaslı bir ihtiyar amca vardı. Bu hacca gitmiş, dualatmış sakal bırakmış, bırakış o bırakış hâlâ sakalını muhafaza ediyormuş. Orada o ihtiyarın saçını ve sakalını sıfır numara yaptılar. Bu da ihtiyarın gü-

nim tahminime göre bunlar da bitti.

Şimdi ikide bir Amerika gezisi yapıyorsun ve bu arada Türkiye'ye yeni üsler açmak için antlaşmalar yapılıyor.

Türk milletine açık söyle daha karnın doymadı mı?

Yoksa üs anlaşmaları değil de Türkiye'yi mi satıyorsun bizlere açık söyle.

Ali Yıldırım/München

hemşerim kurtuldu yazmayalım, yandı yazalım" dese de, göçmen vatandaş ısrar ediyor ve soyismini kurtuldu olarak yazdırıyor.

Aradan zaman geçiyor. Göçmen vatandaş Türkiye'nin içini-dışını öğreniyor. Yoksulluk, sefalet içinde kendisini Federal Almanya'ya zor atıyor ve işçi olarak çalışmaya başlıyor. Bu olayı arkadaşlarına anlatırken, **"Nüfus memuru ne bilir adammış be, adam benim yandığımı ta o zamandan bilmiş"** diyor.

12 Eylül 1980'de silah zoruyla erki ele geçirenler, her konuşmalarında, her açıklamalarında tırmak için erke el koyduklarını açıkladılar ve açıklıyorlar.

12 Eylül'ün 5. yılında artık halkımızın çoğunluğu görür olmaya başladı ki generaller Türkiye Cumhuriyeti'ni kurtarmadılar, her geçen gün ülkemizi batırıyorlar, yıkıp-yakıyorlar. En değerli ulusal varlıklarımız yok ediliyor.

Her alanda, her konumda ulusal çıkarlarımızı savunmak için daha kararlı bir savaşa hazır olmalıyız. Dünümüze, bugünümüze, yarınımıza sahip çıkmalıyız.

Murat Çayır/ Wiesbaden

cak? Tam tersine başta işçi sınıfımıza, emekci halkımıza ve komşu ülkeler halklarına karşı kullanılmak üzere silah, cop, mermi alımına yarayacak bu paralar.

Böylelikle binbir zorlukla kazandığımız dövizler, alın terimiz Amerikan silah patronlarına peşkeş çekilecek. Silah tekelleri bizlerin sırtından milyonlar vuracak.

Biz yurtdışındaki gençler ve aile fertleri faşist cuntanın bu döviz sızdırma yasasını red edip birleşmeliyiz. Çünkü bu tasarı değiştirilmeli, bedel miktarı düşürülmeli ve en önemlisi işsizlik, okul, meslek eğitimi gibi sorunlara çözüm bulunmalıdır.

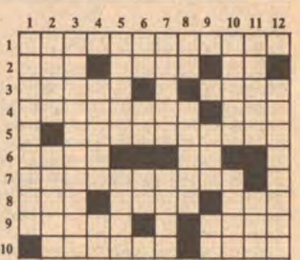
Berlin'den Meriç

İLAN



DKP Bremen eyalet örgütünün FAC'deki yabancı kadınların durumu üzerine toplantısı

BULMACA



SOLDAN SAĞA: 1. Bu yıl kuruluşunun 35. yılını kutladığımız Dünya Barış Konseyi'nin başkanı. 2. Bir göz rengi - Kimyada turnusol kağıdının mavi rengini kırmızıya çevirme ozelliğinde olan bileşik - Alfabede iki sesli harf. 3. İsteklendirmek, çabukluk belirtmek için kullanılan bir ünlem - Yaprakları sapsız, minik beyaz, eflatun çiçek açan kokulu, yemek ve salatalarda kullanılan bir ot. 4. Soyda temel olarak anayı alan ve ailede çocukları ana klanına maleden ilkel toplum düzeni - Arpa ekmeği. 5. Dayanılmaz bir ruhsal istek sonucu kişinin çalma ihtiyacı duyması ile kendini belli eden bir hastalık. 6. Dar bir alana çok güçlü ışık gönderen lamba - **(Tersi)** Beyaz. 7. Meksika ihtilali liderlerinden birinin yaşamını konu alan bir filmin adı (Filme adını veren lideri Marlon Brando canlandırmıştı) 8. Dingil - **(Tersi)** Azınlıkların bulundukları ülke yönetimini etkilemek için oluşturdukları grup - Brezilya'nın başkenti. 9. Bir yerden bir yere iletme - Briçte körden sonra gelen renk. 10. İspanya İç savaşında devrimcilerin Fransa'ya geçmek için kullandıkları dağ sırası - Kemiklerin iç boşluklarını dolduran yağlı madde.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Halen hapiste olan, 60 yaşını hapishanede dolduran bir kadın barış savaşçısı 2. Vuku bulan - Küçük kamyon. 3. Ünlü bir Sovyet şairi ve tiyatro yönetmeni - Akarsuların denize açıldıkları yer, çatalağız - İridyumun simgesi. 5. Bir kadın ismi - Karadeniz'de bir ilçemiz. 6. Sezyumun simgesi - Komünist Partilerinin kısa adı - Su. 7. M.Ö. Anadolu'da güçlü bir imparatorluk kuran bir ulus (o dönemden kalan güneşi sembolize eden bir metal eşya Ankara'nın sembolü olarak da kullanılmaktadır -**(Tersi)** Eski bir Yunan yazarı, çocuklar için hikayeleriyle tanınır. 8. Bir binek hayvanı - Yerel, mahalli. 9. Parlak olmayan - Bir bağlaç. 10. Bir ingiliz prensesi - Asya'da bir göl. 11. Federal Almanya'da müzik, tiyatro ve sinema dalında ün yapmış Türkiyeli bir kadın sanatçımızın ön adı - Olağandan daha büyük. 12. **(Tersi)** Eşgüdüm.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Celaliisyanı. 2. Um - Rey - Nar. 3. Meram - Afrika. 4. Hk - Feminizim. 5. Uçta - Ödem iM. 6. Ri - Tv. 7. Ila - Aç - Tahir. 8. yekoH - Kara. 9. Erek - Sakatat. 10. Leningrad.
YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Cumhuriyet. 2. Emekçiler. 3. Akel. 4. Arafat - okE. 5. lemE - vaH. 6. Iy - Mö - sI. 7. Aids - Zan. 8. sefnE - Kg. 9. riM - Akar. 10. aniZ - Ihata. 11. nakmI - Irad. 12. Ira - Marat.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilciler: Fransa-Paris** Tel: 1-2582690 **İsviçre-Basel** Tel: 061-2211591 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-8900336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-8816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **Isveç-Stockholm** Tel: 08-367576 **Batı Berlin** Tel: 030-62246092.

Ingiliz İşçi Partisi milletvekili, Avrupa Parlamentosu üyesi Richard Balfe ile röportaj / Nafiz BOSTANCI

Balfe: "Türkiye halkının dostu olmasaydım bu raporu yazmazdım"

Türkiye Postası: Sayın Balfe, hazırlamış olduğunuz Türkiye hakkındaki rapor Avrupa Parlamentosu'nda çoğunlukla onaylandı. Türk basınında bu rapor hakkında çok şeyler yazıldı. Gerici gazeteler rapora karşı olanların görüşlerine yer vererek, raporun içerdiği konuları titizlikle geçiştirmeye çalıştılar. Okurlarımıza raporun ana hatlarını ve sonuçlarını kısaca belirtir misiniz?

R. Balfe: Kanımca raporun ana sonucu şudur: Türkiye'de insa haklarının durumu, ne Avrupa Parlamentosu ile ilişkileri yeniden canlandırmaya ne de AET yardımlarını yeniden başlatmaya yeterlidir. Türkiye'de bazı gelişmelerin olduğunu kabul ediyorum, örneğin yaklaşık bir yıldır idam cezaları infaz edilmemektedir. Denebilir ki, insan hakları ihlalleri yumuşatılmıştır. Ancak bu kısmen artık koğuşturmaya uğratacak insan kalmamış olmasından ötürüdür. Beş yıl geçtikten sonra da hep aynı kişileri kovuşturup duramazsınız...

Nitekim biz şu sonuca vardık: Insan haklarının şu andaki durumu ilişkilerin yeniden başlatılması için yeterli değildir. Kanımca bunu belirtenin Avrupa Parlamentosu olduğu önemle vurgulanmalıdır. Raporu ben yazdım ama 159 kişi rapordan yana oy kullandı. 159 kişi benim raporda söylediklerimi destekledi, sanırım 118 karşı oy çıktı ki, bu oldukça açık bir farktır. Benim söylediklerim bir hayli tartışma ve münakaşadan sonra açıkça kabul edildi. Çünkü gerçekte rapor oya sunulduğunda yalnızca iki çok küçük değişiklik önerisi geçti. Bunun dışında, sonuçlar benim yazmış olduğum şekliyle geçti. Bu arada belirteyim ki ben her iki değişiklik önerisini zaten kabul etmiştim.

Türkiye Postası: Ne zaman yurt- [...] düşmanları", "dış düşman faaliyetleri", "içişlerimize müdahale" gibi sıfatlar yakıştırmaya kalkıyorlar. Örneğin bizzat başbakan Özal sizi sahtekarlıkla suçladı. Sizin Ankara AET temsilcisini "casus" olarak kullandığınız yollu suçlamalarda bulundu. Yine Dışişleri Bakanı, sizin için, "böyle yazacağını bilseydik onu Türkiye'ye sokmazdık" dedi. Siz bu suçlamalar hakkında birşey söylemek ister miydiniz?

Ingiliz Işçi Partisi milletvekili ve Avrupa Parlamentosu üyesi Richard BALFE

Foto: Türkiye Postası

R.Balfe: Kanımca Türkiye hükümeti bu konuda son derece [...] numlarını savunmasını istedik. Kendilerini savunmamayı tercih ettiler. Ben onların fikirlerini de dile getirecektim. Aslında bekleyebileceklerinin çok daha fazlasını yazdım. Türkiye'de iken her çeşit insanla görüştüm. Yalnızca solda olan kişilerle değil, örneğin solcu olarak tanımlanması zor olan general Sunalp ile de görüştüm. Sayın Calp'la görüştüm. Dışişleri Enstitüsünün Başkanı ile, avukatlar ile, parlamento dışındaki partilerin liderleriyle görüştüm. DYP Başkanvekili Ergenekon'la ve son olarak hüküme- [...] ların yaşam koşullarına karşı kampanyalar yürüttüm. Duygusal sözler sarfetmek pek kolaysa da bu davayı pek ilerletmiyor. Dışişleri Bakanı'nın demeçleri de Türkiye'deki insan haklarını pek iyileştirmiş değildir. Bakan bana saldırırken kendisini rahatlatmış olabilir. Ama bu açıklamalarla insan hakları ihlallerine uğrayan kişilere yardımcı olduğunu hiç sanmıyorum.

Türkiye Postası: Türkiye'nin geleceği ve demokrasi konusu ülke içinde ve dışında geniş biçimde tartışılmakta. Türkiye'deki faşist diktatörlük ve Reagan, Thatcher gibi onun dış destekçileri, Türkiye'nin içinde bulunduğu jeopolitik ve sosyo-ekonomik koşullar nedeniyle, Türkiye'nin örneğin Batı Avrupalı ülkelerle aynı demokratik özgürlüklere sahip olmasının lüks olacağını iddia ediyorlar. Bu görüşler hakkında yorumda bulunmak ister misiniz?

R. Balfe: En başta benim düşünceme göre Türkiye kuşkusuz kendisini bir Avrupa ülkesi olarak görüyor ve nitekim teknik açıdan AET üyeliğine adaydır. Demek ki o Avrupalı olmadığını söyleyen bir ülke değildir. Atatürk zamanından beri bilinçli bir biçimde kendini modernleştirmeye ve Batı ve Orta Avrupa uluslar topluluğunun bir parçası olmaya çalışmış bir ülkedir. Türkiye'de tam demokrasinin kurulmasının güçlüklerini kabul ediyorum. Darbe öncesinde olanlar uygar bir ülkede kabul edilebilir değildir. Ve hem sayın Ecevit, hem de sayın Demirel Türkiye'de 1970'lerde sivil düzenin çöküşünün sorumluluğunun bir bölümünü taşımak zorundadırlar. Fakat yine de bunun doğru yanıtı demokrasinin askıya alınması değildir. Açıkçası ben sorunlar olduğu için demokrasi olmaması gerektiği fikrini geçerli bir alternatif olarak göremi- [...] larsa, buna ben katılmıyorum ve Avrupa Parlamentosu üyelerinin çoğunluğu katılmıyor.

Türkiye Postası: Son olarak, okuyucularımıza ve Türkiye'de demokrasi için savaşım veren tüm kişilere gazetemiz aracılığıyla bir mesaj iletmek ister misiniz?

R. Balfe: Kanımca demokrasi mücadelesi sürdürülmeli... Türkiye'deki muhalefet güçleri arasında daha fazla birlik görmek dileğindeyim. Gazetenizin okuyucularına birinci mesajım Türkiye'de demokrasinin kurulması uğruna birleşmek ve ayrılıkları gömmektir. Ikinci mesajım: Türkiye'deki demokrasi mücadelesi verenlerin, baskılara karşı kavgayı sürdürmeleri ve Ingiltere gibi bir ülke uzak da olsa, buralarda Türkiye'nin ve de kesinlikle Türkiye halklarının dostları olarak gören kişilerin bulunduğudur. Ben kendimi Türkiye halkının dostu olarak görmeseydim bu raporu yazmazdım. O zaman **"endişe duymadığım birşey için niye zamanımı harcayayım"** diye düşünürdüm. Türkiye'nin geleceğine ilgi duyuyorum. O çok önemli bir ülke. Aslında Ingiltere'den daha uzun muhteşem bir tarihe sahip bir ülke. Üstelik Akdeniz'de son derece önemli bir yerde bulunan bir ülke. Barış ve demokrasi için önemli etki sahibi olabilecek büyüklükte bir ülke. Inanıyorum ki Türkiye halkı bunlardan yanadır. Dileğimiz mevcut rejimden kurtulabilmesi ya da bir yolunu bulup onu demokratikleştirebilmesidir. Türkiye'nin yeniden dünya sahnesinde yerini almasını dört gözle bekliyoruz.

Tıpkı vaktiyle Yunanistan ya da Ispanya halkları diktatörlük altında yaşarken nasıl mutsuz idiysek, bugün de Türkiye halkının diktatörlük altında yaşaması bizi mutsuz ediyor. Bence Türkiye'de demokrasinin yeniden kurulma- [...]

Hans Göran Franck Türkiye'den döndü

Osman İKIZ

Isveç Sosyal Demokrat Işçi Partisi milletvekili ve Türkiye'de insan hakları ve demokrasi için Isveç Dayanışma Komitesi üyesi Hans Göran Franck 27 ekim ile 2 kasım tarihleri arasında Türkiye'ye bir inceleme gezisi yaptı. Dönüşte gözlem ve incelemeleriyle ilgili bir rapor hazırlayan Hans Göran Franck Türkiye'de gerçek bir demokrasiden ve insan haklarının varlığından söz edilebilmesi için daha geniş çapta reformlar ve değişiklikler yapılması gerektiğini açıkladı. Franck ayrıca Türkiye'de gittikçe güçlenen muhalefetin ve uluslararası baskının sonucu demokrasi yolunda gelişme olanaklarının arttığını belirtti. Gezisinde hükümet temsilcileri muhalefet kesiminin sözcüleri, avukatlar, öğretim üyeleri, yazarlar ve davaları sürmekte olan sanıklarla görüştüğünü açıklayan Hans Göran Franck edindiği izlenimler ve incelemeler sonucunda demokratik gelişme için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesinin zorunluğunu vurguladı:

– Sıkıyönetim ve olağanüstü durum kaldırılmalıdır.

– DISK, Barış Derneği ve 59 sanıklı Aydınlar Dilekçesi davaları iptal edilmeli,

– Siyasi tutuklular ve mahkumlar için af çıkarılmalı, [...] ması ile ilgili kısa sürede bir sonuca varılması son derece önemlidir.

12 Eylül 1980 ile Kasım 1984 arasında 918 işkence olayı saptanmıştır. Son bir yıl için henüz elde bilgi yoktur. Ancak işkence yaygın biçimde uygulanmaktadır. Işkence olaylarının sadece küçük bir bölümü ortaya çıkarılabiliyor. Işkenceye karşı alınan tedbirler tamamen yetersizdir. Işkence ve aşağılayıcı davranışların en çok yer aldığı polis soruşturmalarında avukatların muvekkilerini temsil etmelerine izin verilmiyor. Sorgulamada avukatların bulunması bir avukatın müvekkili ile yalnız başına görüşmesi yasak. Işkence olaylarının bildirilmesi konusunda çok yaygın bir korku mevcut.

– DISK, Barış Derneği ve Aydınlar Davası gerek demokratik ve hukuksal normlarla gerekse de en temel hak ve özgürlüklerle bağdaşmamaktadır. Bu davalar bekletilmeden sona erdirilmelidir. Cumhurbaşkanı ve rejimin üst düzeydeki temsilcileri hukuksal prensiplere aykırı bir biçimde duruşmalar sonuçlanmadan, mahkemeler konusunda görüş belirtmekte ve sanıkların suçlu olduklarını söylemektedir.

– Yargılananların ve cezaya [...]

kabul etmiştir.

Türkiye Postası: Ne zaman yurtdışında Türkiye'deki demokratik hak ve özgürlüklerin baskı altına alınmış olmasına karşı sesler yükselse, cuntacı basın ve egemen çevreler bunlara, "Türkiye'nin ezeli

R.Balfe: Kanımca Türkiye hükümeti bu konuda son derece akılsızca davrandı. Raporu yazma görevi bana verilince, Brüksel Büyükelçisine mektup yazdık, görüşme istedik. Hükümetin bize yardımcı olmasını ve kendi ko-

Madalyonun öbür yüzü

Dilruba YENEN

Babıali de yayınlanan **"Dünya"** isminde bir gazete var. Bu gazetenin özelliği, alışılagelmiş Babıali gazetesinden farklı olarak, tümüyle, ülkemizde ve bağlantılı olarak dünyadaki ekonomik gelişmeleri ele almasıdır. Bu nedenle de gazete için **"İş çevrelerinin gazetesi"** deniyor.

Ne varki bu gazetede **"İş çevrelerinin"** farklı tutum ve özellikleri de yansıyor. Dahası bu gazete zaman zaman ekonomik içerikli magazin haberleri de veriyor. Gazetede eski Koç grubunun adamlarından, Sabancı grubuna transfer, eski TÜSİAD yöneticisi Güngör Uras **"Tevfik Güngör"** takma ismiyle günlük fıkra yazarlığı da yapıyor. **24 ekim** tarihli yazısının adı **Bijan.** Birşey ilave etmeden yazıyı özetleyelim.

BIJAN bir Amerikan firmasının adı öyle uluslararası bir şirket değil. Amerika'da sadece bir tek satış mağazası var. Kurucusu bir Iranlı. On yıl önce kurmuş şirketini. 10 yılda tam yüz milyon dolar kazanmış adam. Şimdi yeni bir mağaza açıyormuş, New York'ta. Gerekçesi de müşterilerini Amerika' nın ta öbür ucundan 72 saatlik bir yolculuktan kurtarmak.

Gelelim sattığı mallara. Örneğin 100 santilitrelik bir traş losyonunu kristal şişelere doldurarak 1500 dolardan satıyor. Özel yaptırdığı 38'lik bir toplu tabancayı 10 bin dolara, bir erkek smokinini 2500 dolara, erkekler için bir kürk paltoyu, 120 bin dolara satıyor. Anlaşıldığı gibi, salt erkek müşterilerine hizmet vermeyi ilke edinmiş, losyon için kristal şişe kullanırken, örneğin gömlek ambalajı için kullandığı kağıt 12 dolar değerinde.

İlanlarında şöyle sesleniyor: **"Bijan dünyada hayattan zevk almasını bilen 15 bin zengin adama hizmet verir".** Bir gazeteciye de şöyle söylüyor Bijan, **"çok az insan hayattan zevk almak için para harcamayı bilir, benim müşterilerim de işte bunlardır. Ben dünyada en güçlü insanlara mal satarım. Bunlar şahsiyetleri itibariyle istemesini bilen arzulu, zengin insanlardır. Ben onların doktoru olurum. En yakın sırdaşı olurum. Karılarının neden hoşlandığını, kız arkadaşlarının olup olmadığını, var ise zevkini öğrenirim."**

Müşterilerinin özel izniyle isimlerini de açıklıyor. Bunlardan bazıları şöyle; **Ronald Reagan, Prens Charles, Riyad Sultanı Bin Abdülaziz, Kral Karlos, Adnan Kaşıkçı, Kral Hasan, Kral Hüseyin** ve **Ekselans Başbakan Turgut Özal** Tevfik Güngör'ün anlattıkları bunlar.

Milliyetçi mukaddesatçı sayın Başbakanımızın **"hayattan zevk almasını bilen dünyanın sayılı adamlarından biri** olması kimileri tarafından garipsenmeyebilir. Hatta normal de karşılanabilir.

Öyle ya adamın parası var, dilediğince harcar. Ne var ki Türkiye gibi açlık sınırlarında yaşayanların milyonları bulduğu bir ülkede, **isminin açıklanmasında bir sakınca görmemesi** hatta özel olarak izin vermesi tam anlamıyla **köpeksiz köy bulup, deyneksiz gezmeye"** benziyor. Cesur mu, bilmeyiz ama fütursuz olduğu çok açık.

Bakalım göreceğiz, nereye kadar...

İşte işsizlik açlık, asgari ücret derken madalyonun öbür yüzünde bunlar var.

şındaki partilerin liderleriyle görüştüm. DYP Başkanvekili Ergenekon'la ve son anda benimle görüşmesi için görevlendirdiği, Anavatan Partisi milletvekili ve parlamentonun hapishaneler komisyonu başkanı olan Bay Bülent Akarcalı ile görüştüm.

Örneğin Uluslararası Af Örgütü gibi yargılarına saygı duyduğum hiçbir kuruluş ve kişi raporumun içindeki ayrıntılı bilgileri eleştiren bir yazı yollamış değildir.

Ankara AET temsilcisine gelince, denebilir ki, temsilcilik herhangi bir ülkenin herhangi bir başka ülkedeki elçiliği gibidir. Onların görevi bana istediğim yardımı sağlamaktı. Onlar hiç de casus değildir. İngiltere'deki Türkiye Büyükelçiliğini casuslukla suçlamak neyse, Türkiye'deki AET temsilcisini casuslukla suçlamak odur.

Kanımca Türkiye hükümetinin tepkisi burnu havalarda bir tavırdı. Eğer ben hükümetin yerinde olsaydım, herkese tam işbirliği sunardım. Çünkü o zaman raporu beğenmesem bile şöyle diyebilirdim: **"Bakın Bay Balfe Türkiye'ye geldi, yapabileceğimiz her türlü yardımda bulunduk ve sonunda bunu yaptı"** Oysa onlar hiçbir yardımda bulunmadılar. Van'ı ziyaret etmek istedim. Reddedildim. Diyarbakır'ı ziyaret etmek istedim, reddedildim. Görülen o ki, onlar kendileri Türkiye'nin çıkarına olmayan bir biçimde davrandılar. Çünkü raporu dikkatle okumuş olsalardı, onun hiç de kendini Türkiye halkına düşman gören birisi tarafından yazılmadığının farkına varırlardı. Gerçekte parlamento'daki konuşmamda ve raporda söylediğim gibi, ben Türkiye'yi dost bir ülke olarak görüyorum, onun demokrasiye dönmesini dört gözle bekliyorum. **Bizim Türkiye halkıyla hiçbir alıp veremediğimiz yoktur.** Bizim alıp veremediğimiz hükümetle ve onun tutumlarıyladır. Bunun düşmanca bir görüş olduğunu düşünüyorlarsa üzgünüm. Ben kesinlikle hiçbir biçimde kendimi Türkiye' nin düşmanı olarak görmüyorum. Ben diğer birçok ülkeler için istediğim gibi, orada da insan haklarının daha iyi bir duruma getirildiğini görmek istiyorum.

İngiltere'de de Kuzey Irlanda' daki koşullar, Irlandalı mahkum-

rası olmaması gerektiği fikrini geçerli bir alternatif olarak görmüyorum. Türkiye'de olsun, ya da Şili'de olsun, insanlara işkence yapılması kabul edilemez. Bu olmaz.

Açık ki, Türkiyelilerin sahip oldukları idare biçimi onların kendi sorunudur. Çok çeşitli demokrasi biçimleri vardır. Fakat tüm demokrasilerin ortak noktası, belli başlı tüm partilerin seçimlere katılması ve herkesin özgürce ve gizli olarak istedikleri gibi oy kullanabilmeleridir.

Örneğin, bazı ülkelerde fazla oy almıyor olsalar da, örneğin Irlanda'da hiç oy almıyor olsalar da, tüm Avrupa Topluluğu ülkelerinde komünist partileri legaldir. En azından oy isteyebiliyorlar. Aynısı DYP ve SODEP için de geçerlidir. Her ikisi de TBMM seçimlerinden dışlanmıştır. Ve özellikle yerel seçim sonuçlarına ve bunların ne kadar destek elde ettiklerine baktığımızda bu bugünkü meclisi gayri-temsili kılıyor. Sayın Ecevit'in partisi henüz kurulmuş değil, fakat kurulduğunda bu parti de elbette özgür ve demokratik bir seçime katılabilmelidir.

Sonuç olarak diyorum ki, eğer Bay Reagan gibi kişiler demokrasiyi vazgeçilebilir olarak görüyor-

mutsuz ediyor. Bence Türkiye'de demokrasinin yeniden kurulmasına yardımcı olmak bizim ahlaki görevimizdir.

Türkiye'de demokrasinin kurulmasını isterken, demokratik bir ortamda benim hoşlanmadığım bir partinin de işbaşına geleceğini elbette hesaba katıyorum. Ben sosyalistim. Fakat Türkiye'de demokratik bir rejim kurulursa DYP'de, hatta belki ANAP gibi bir parti de iktidara gelebilir.

Ben ve arkadaşlarım Türkiye' de şu veya bu partinin iktidara gelmesi için değil, iktidara kimin geleceğine Türkiye halkının karar verebilmesi için mücadele ediyoruz. Eğer bu sağlanmışsa Türkiye halkının tercihini sosyalizm yönünde yapmasını dilerim.

Fakat herşeyden önce Türkiye halkına kendi seçimlerini yapma, ülkelerinin bir avuç insanın istediği biçimde değil de kendi istedikleri biçimde yönetilmesini sağlama demokratik hak ve özgürlüğünün tanınmasını isterim.

Türkiye Postası: Çok teşekkür ederiz. İnanıyoruz ki güçlerini birleştiren ve de sizin gibi insanların ve dünya çapında tüm demokrasi güçlerinin desteğine sahip olan halkımızın demokrasi mücadelesi daha başarılı olacaktır.

– Siyasi tutuklular ve mahkumlar için af çıkarılmalı,

– İşkence ve kötü muameleye karşı daha etkin önlemler alınmalı,

– Basına uygulanan sansür, eğitim ve çalışma yaşamına ve sendikalara uygulanan kısıtlamalarla ilgili yasalar iptal edilmeli,

– Anayasa ve seçim yasaları demokratikleştirilmeli,

– Özgür seçim yapılmalı, Ecevit, Demirel ve diğer eski politikacılar hakkında kısıtlamalar kaldırılmalı. Marksist Partiler de diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi serbestçe çalışabilmeli,

– Ceza kanunundaki 141.-142. maddeler değiştirilmeli. Söz, basın, toplantı ve örgütlenme özgürlüğüne konan kısıtlamalar Avrupa Insan Hakları sözleşmesine uygun bir tarzda kaldırılmalı,

– Etnik azınlıkların haklarına saygı gösterilmesini sağlayan bir program hazırlanmalı.

Hans Göran Franck'ın raporunda yer alan bazı önemli bölümlerin özeti şöyle:

– Seçimlerden sonra iki kişi idam edilmiştir. Darbeden bu yana ise 400'den fazla kişiye idam cezası verilmiştir, bunların birçoğu parlamentonun onayını beklemektedir.

– Ölüm cezalarının durdurul-

– Yargılananların ve cezaya çarptırılanların aklanması ve cezalarının kaldırılmasından başka hiçbir çözüm yolu yoktur.

– Yasalar eksiksiz bir parlamenter demokrasinin oluşmasını ve en temel hak ve özgürlüklere saygıyı engelliyor.

– Marksist temeldeki sosyalist ve komünist partiler de diğer Avrupa Konseyi üyesi ülkelerinde olduğu gibi serbestçe faaliyet gösterebilmelidir.

– Öğretmenlerin işten atılmaları ve öğrencilerin okullardan çıkarılmaları Türkiye tarihinde eşi görülmemiş boyutlara erişmiştir.

– 70.000 kişiye kamu hizmetinde iş yasağı konmuştur. 20. 000 öğrenci politik nedenlerden dolayı eğitim kurumlarından uzaklaştırılmıştır.

– Değişik tip cezaevlerinde toplam 70.000 mahkumun bulunduğu sanılmaktadır.

Olof Palme G. Türkoğlu'na başsağlığı diledi

Isveç Başbakanı Olof Palme, Isveç'te politik göçmen olarak yaşarken geçirdiği bir kalp krizi sonucu ölen sendikacı Enver Türkoğlu'nun karısı Güner Türkoğlu'na bir başsağlığı mesajı gönderdi. Olof Palme'nin mesajı şöyle:

"Sevgili Güner Türkoğlu, Eşiniz Enver Türkoğlu'nun ölümünden dolayı acınızı paylaşır ve derin üzüntümü kabulünüzü rica ederim. Eşinizin cenazesinin Türkiye'ye gönderilmesiyle ilgili olarak oluşan problemleri, anlattığınız telgraftan derin bir üzüntü ile öğrendim. 13 günlük uzun yurtdışı gezisinde olduğum için bu sorunları kişisel olarak inceleyemedim. Yokluğumda çalışma arkadaşlarım, size yardımcı olabilmesi için telgrafı Dışişleri Bakanlığı'na iletmişler. Şimdi eşinizin cenazesinin bir haftalık gecikme ile Türkiye'ye gönderilebildiğini öğrenmiş bulunuyorum. Bir kez daha en derin üzüntülerimi kabulünüzü rica ederim. Dostça selamlar."



Türkiye talim alanı mı?

Milli Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk Federal Alman jet pilotlarının atış ve uçuş eğitimlerinin, önümüzdeki yıllardan itibaren Türkiye'de yapılmasını kabul etti.

Bilindiği gibi Alman jet filosunun 500'e yakın jet uçağı bulunuyor. Bu uçaklar yılda 100 bin civarında uçuş yapıyorlar. Ancak son yıllarda demokratik kamuoyu ve Yeşiller'in öncülüğünde, Federal Almanya'da alçaktan uçan jetlerin tarihi binalara zarar vermesi ve özellikle de gürültüden halkın rahatsız olması nedeniyle protesto eylemleri başlatılmıştı. Savunma Bakanlığı'na karşı açılan tazminat davaları ve yığınsal gösteriler sonunda Federal Alman Savunma Bakanlığı eğitim alanının Türkiye'ye kaydırılmasını planlıyordu.

Ikili görüşme sonucu Alman jet filosu Konya'daki **"Taktik av silahları eğitim merkezi"**ni eğitim alanı olarak kullanacaklar. Karşılığında da halk düşmanı rejim her bir eğitim devresi için yaklaşık 100 dolarlık bir kazanç elde edecek.

Barış köprüsü

FIDEF'e bağlı Münih Işçi Derneği (MIDER) 19 ekim cumartesi günü, dernek lokalinde üyeleriyle **Aşure Günü** düzenledi. Sazlı-sözlü yapılan toplantıda aşurenin geleneksel anlamı, günümüze dek sürmesinin nedenleri anlatıldı.

Türkiye Postası, özellikle Alevi yurttaşlarımızın örgütlü olduğu Münih Yurtseverler Birliği Başkanı **Ali Aybek**'le aşure geleneği hakkında bir görüşme yaptı:

Türkiye Postası: Yüzlerce yıllık bir gelenek günümüze dek ölmeden sürüyor. Nedir bu aşure?

Ali Aybek: Aşure, Anadolu halkının yaşattığı bir gelenektir. Anadolu kültürü içinde yeralan bir halk değeridir. Aşure toplum içinde, aileler arasında bir **"barış köprüsü"** niteliği taşıyor. Aşure yapıp kapı kapı dağıtırken, barışı dostluğu da beraber götürür insanlar.

Aşurenin baskıya ve sömürüye karşı bir çıkış olduğu söylenir. Aşure yapmanın insanlar arasında dostluk, iyilik, dayanışma, üretme niteliği var. En önemli özelliği de dağıtımındaki eşitlik.

Türkiye Postası: Aşure geleneği nasıl başlamıştır?



Ali AYBEK

Ali Aybek: Aşure anlam olarak bir matemin, bir yasın bitimidir. Matem de bilindiği gibi **Kerbela Olayı**'dır. Bu matem ayında diğer bir deyişle **Muharrem** ayında insanlar 12-15 gün matem orucu tutarlar. Bitiminde de aşureler pişer, çevrede dağıtılır.

Türkiye Postası: Aşurenin içinde çok değişik maddeler var, bu nereden kaynaklanıyor?

Ali Aybek: Bu konuda iki söylenti var. Rivayet edilir ki Nuh'un

bir maddenin aşure çorbasına katılmasıdır. Muharrem ayı bir matem ayı olduğu için, ondan gelen nedenlerle insanlar arasında dostluk dayanışma duyguları ağır basar. Muharrem bitimi aşure başlaması insanları birbirine daha fazla yaklaştırıyor. Yani aşurenin birlikçi, insancıl bir geleneği vardır.

Türkiye Postası: Peki, bugün ülkemizde Özal'ın sofralardaki ekmekleri böyle küçülttüğü koşullarda, acaba aşure geleneği nasıl sürüyor?

Ali Aybek: Tabii, son uygulanan ekonomik politika sonucunda, artık birçok aile aşure pişirecek, dağıtacak güçte değil. **"Kemerleri sıkma"** politikası, aşureyi de **"sıkmıştır"**

Ne ki, bu kez Anadolu halkı, tek tek aile olarak değil de, üç dört aile birleşiyor, aşure pişiriyor.

Türkiye Postası: Yurtdışında bu gelenek sürüyor mu?

Ali Aybek: Insanlar göçer ovalara konar, dağlara, şehirlere konar. Yurtdışına çıkmakla aşure geleneğini niçin unutalım. Üstelik yaşatmak görevimiz. Aşure kültürümüzün içinde yer alıyor. Hatta bunu Almanlara da tanıtmak zorundayız. Yığınları birleştiriyor, kaynaştırıyor. Türk, Alman, Yunan demiyor. Ne güzel bir şey, beraber pişirmek, aynı kazandan yemek...

Aşure geleneğinin MIDER'de sürdürülmesinde katkılarda bulunan MIDER Başkanı **Nur Erkılıç** da sorumuzu şöyle yanıtladı.

"Biz MIDER olarak böyle güzel geleneklerimizin canlı tutulması, yaşatılmasından yanayız. Bu değerleri çalışmalarımız içine almaya dikkat ediyoruz. Bilindiği gibi iki yıl önce de bir aşure gecesi yapmıştık. Böylesi bir çalışmayı diğer kardeş örgütlerle de paylaşmak, beraber yapmak isteriz.

Ne ki burada şöyle bir eksikliği de vurgulamak istiyorum. Yurt dışındaki sol, ilerici, demokrat kesimdeki örgütler geleneklerimizi, yığınların özlemlerini daha kavrayamamış durumdadır.



Foto: Manfred Scholz

Thälmann'ın katili 41 yıl sonra mahkeme önünde

5 kasım günü, naziler tarafından öldürülmesinden tam 41 yıl sonra, KPD Başkanı ve uluslararası işçi hareketinin büyük önderi Ernst Thälmann'ın katillerinden Wolfgang Otto'nun davası başladı. Otto'ya karşı davanın açılması 23 yıl önce istenmiş, fakat Köln Başsavcılığı iki kez dava dosyasını **"delil yetersizliği"** nedeniyle kapatmıştı. Faşizmin 40. yıldönümündeki yığınsal gösterilerden, kamuoyunun baskısının artmasından sonra savcılık mahkemeyi Krefeld şehrinde başlatmak zorunda kaldı. Şu anda 74 yaşında olan katil Otto, savaş sonrası uzun yıllar tarih öğretmenliği yaptı. Thälmann hakkında tutuklama emrini veren savcı Dr. Mittelbach ise Köln Eyalet Mahkemesinde görevliydi. Basının geniş yer verdiği mahkeme öncesi Alman Komünist Partisi (DKP) Krefeld'de bir yürüyüş düzenledi. Başkan Herbert Mies'in de bir konuşma yaptığı mitingde eski ve yeni nazilerin polis ve yargı organlarının çeşitli kademelerinde halen görevde olması ağır bir dilde kınandı.

1933 yılında **Ernst Thälmann**'ın tutuklanması emrini veren **Dr. Mittelbach**'ın Köln Eyalet Mahkemesinde görevli olduğunun ortaya çıkmasından sonra kendisiyle görüşen DVZ/tat gazetesi redaktörüne verdiği demeçte bütün kararların doğru olduğunu ve elinde olsaydı bugün de tüm komünistleri tutuklatturacağını belirtirken, katil **Otto**'nunda **Thälmann**'ın kurşuna dizilmesinin kanunlara uygun olduğunu söylemesi kamuoyunda geniş tepkilere yol açtı.



Thälmann'ın katili Otto

Eski SS kumandanı ve öğretmen **Wolfgang Otto** tüm delillerin ve şahit ifadelerinin tersine **"suçsuz"** olduğunu iddia etmesine karşın, savcılık hazırladığı iddianamesinde dava gerekçesini şöyle dile getirmek zorunda kalıyor: **"Zamanın KPD başkanı ve milletvekili Ernst Thälmann'ın kasıtlı ve hukukdışı, hunharca ve adi motiflerle öldürülmesine kasıtlı yardımcı olmak".** Iddianamede ayrıca Thälmann'ın Berlin'de tecrit hücresinde uzun yıllar ağır koşullar altında tutulduktan sonra, **Hitler**'in 14 Ağustos 1944 günü kurşuna dizilme emrini vermesi üzerine 17 ağustosu 18 ağustosa bağlayan gece **Buchenwald** toplama kampına getirildiği, burada kendisini bir idam komandosunun beklediği ve kurşuna dizildikten sonra cesedinin yakıldığı belirtiliyor. Katil Otto işte bu idam komandosunda bulunuyordu.

Gerek **DKP** yönetimi ve gerekse Thälmann'ın kızı **Irma Gabel-Thälmann** katilin cezalandırılmasının neonazilerin daha da azmasının önlenmesi, politik cinayetlerin **"sıradan"** bir olay haline dönüştürülmemesi için gerekli olduğunu vurguladılar, ancak davanın açılmış olmasının bile antifaşistlerin bir zaferi olduğunu dile getirdiler.

Thälmann ve göçmen işçiler

Erhan ÖZÇELİK

Thälmann'ın naziler tarafından öldürülmesinden tam 41 yıl ve katillerinden Wolfgang Otto'ya karşı dava başvurusu yapılmasından 23 yıl sonra Krefeld'de dava başladı. Sıradan bir mahkeme değil bu. Toplumun tüm kesimleri gibi göçmen işçileri de çok yakından ilgilendiriyor. 41 yıl önce işlenmiş bir siyasi cinayetin biz yabancı işçilerle ne ilgisi olur şeklinde düşünülebilir, yüzeysel bakıldığında. Ancak durum öyle değil. Bunca sene katillerden hesap sormayanların, suçlulara ceza verilmesinden çekinenlerin korkularının bir nedeni var elbette.

Önce şu soruya yanıt vermekte yarar var: Thälmann kimdir? Ernst Thälmann, 1925 yılından öldürüldüğü 1944 yılına kadar Almanya Komünist Partisi **KPD**'nin başkanıydı. 1925-1932 yılları arasında milletvekili olarak halk tarafından parlamentoya seçildi. Sadece Almanya değil, ululararası işçi hareketinin önde gelen bir lideri olan Thälmann KPD'nin işçilerin güvenini kazanmasında önemli bir rol oynadı. **"Hitler'i seçen savaşı seçer"** sloganıyla daha başından faşizmin ne olduğu konusunda uyardı, daha sonra da **"Asker cepheye gitme"** çağrısını yaptı. Tutuklanıncaya kadar nazilere karşı sürdürülen antifaşist mücadeleyi yönetti.

Ne var ki, sosyal demokratlar ve komünistlerin faşizme karşı birleşik cephesi oluşamayınca Hitler iktidara geldi. Faşist başbuğ'un ilk önlemlerinden biri, kendine karşı süren direnişin kırılabilmesi için, Thälmann'ın tutuklanması oldu. Işçi sınıfının **"Teddy"**si zindana tıkıldı, herkesten tecrit edildi, işkenceden geçirildi, ama teslim alınamadı. Tüm dünyada **"Thälmann'a özgürlük"** kampanyaları açıldı. Bu uluslararası dayanışma öylesi güçlüydü ki, bugüne kadar olanlardan sadece **"Mandela'ya özgürlük"** kampanyasıyla karşılaştırılabilir. Fakat, düşman da biliyordu Thälmann'ın serbest bırakılmasının antifaşist mücadele açısından ne anlama geleceğini.

Nazi orduları Stalingrad muharebesinden sonra sürekli gerilemeye başlayınca, Almanya'nın savaşı kaybettiği belli olmuştu bile. Rejimin zayıfladığı, sonunun yaklaştığı bir dönemde yaşayan bir Thälmann büyük bir tehlikeydi faşistler için. Işte bundan ötürü, **Hitler** bizzat **Himmler'e** öldürülmesi emrini verdi. Dört gün sonra da Thälmann kurşuna dizildi.

Otto ve diğer katiller naziydi. Günümüzde yabancı düşmanlığını körükleyen, Duisburg'da olduğu gibi yabancıların evlerini ateşe verip yedi kişinin yanarak ölmesine sebep olanlar da neonazi. Ister eskisi olsun, isterse yenisi, faşist katillerden, insanlık düşmanlarından hesap sorulmadıkça, demokratlara, yabancılara karşı saldırıların önü alınamaz. Politik cinayetlerinden ötürü sorumlu tutulmayan nazilerin daha çılgınca eylemlere başvuracakları açıktır.

Federal Alman adaleti Duisburg'da, Hamburg'da, Münih'deki Oktoberfest katliamında ve sayısız birçok silahlı diğer saldırıda hiçbir neonaziye hakettiği cezayı vermedi. Thälmann'ın katiline öğretmenlik yaptıranlar, şimdi de yabancı emekçilerin, demokratların canına kastedenleri serbest dolaştırıyor.

Eğer Krefeld davası açılabilmişse bunda FAC'deki hukuk anlayışının değişmesi değil, sadece 40. yıl eylemleri, barış hareketi ve DGB'nin eylem haftası belirleyici olmuştur. Bu dava da sonuç alınabilmesi ve diğer faşist suçlulardan da hesap sorulabilmesi tek bir koşula bağlıdır. O da kitle eylemlerinin güçlendirilmesi. Işte bu toplumdaki demokrasi hareketlerini var gücümüzle desteklememiz için bir neden daha.

"elan" redaktörü Dünya Antikomünistler Birliği'nin toplantısına katıldı

FAC Barış Hareketi'nin

lenli var. Rivayet edilir ki Nuh'un gemisi karaya vurduğunda gemide 12 çeşit yiyecek varmış, o nedenle o maddeler aşurede kullanılır. İkincisi, Kerbela da 12 imamın katli ile ilgilidir. Her imam için

Wir warnen vor dem Atomkrieg!
Vierzig Jahre nach Hiroshima.
Rüstungsstop! Abrüsten!
5. Medizinischer Kongreß zur Verhinderung des Atomkrieges.
Mainz, 31.10.-3.11.85, Rheingoldhalle.



Doktorlar nükleer savaş tehlikesine karşı uyarıyor

Nükleer Savaşa Karşı Uluslararası Hekimler Birliği IPPNW'nin, Federal Almanya seksiyonu 5. Kongresi 31.10.-3.11.85 tarihleri arasında Mainz kentinde toplandı.

Bu yılın Nobel Barış ödülünü IPPNW'in kazanmış olması bu toplantıya ayrı bir nitelik ve boyut getirdi. Konuşmacılar, sorunları genellikle evrensel boyutlarda ve önümüzdeki günlerde biraraya gelinecek Cenevre görüşmeleri ışığı ve umudu altında ele aldılar.

Toplantıda ayrıca Güney Afrika'daki ırkçı hareketler, Latin Amerika halklarına uygulanan askersel girişimler, Türkiye'deki anti-demokratik uygulamalar ve de özellikle Barış Davası sanıklarının tarihsel konumları sözkonusu edildi.

Türkiye Postası, bu konulardaki ayrıntılı haberlerini ve kongrenin düzenleyicilerinden ve uluslararası barış hareketi öncülerinden **Dr. Med. Till Bastian** ve **Prof. Dr. Horst Eberhard Richter** ile yapılan söyleşileri gelecek sayısında okurlarına iletecektir.

"elan" redaktörü Dünya Antikomünistler Birliği'nin toplantısına katıldı

Teröristler arasında yedi gün

Sosyalist Gençlik dergisi "elan" ın redaktörü Adrian Geiges "Dünya Antikomünistler Birliği"**nin ve onun yayın organı** "Soldier of Fortune"**nin (Şanslı asker) yıllık konferansına muhafazakar bir gazeteci kılığında katıldı.**

19-22 Eylül 1985 tarihleri arasında ABD'nin Las Vegas kentinde yapılan Dünya Antikomünistler Birliği'nin konferansına paralel olarak ayrıca askersel eğitimler ve manevralar düzenlendi, çeşitli silahlar tanıtıldı. Adrian Geiges izlenimlerini "elan" dergisinde şöyle anlatıyor.

"Komünistlere ölüm" diye bağırıyordu konuşmacı, Amerika'nın Las Vegas şehrinde Sahara-Hotel' in önünde. Arkadan **"ölüm"** diye yineliyordu savaş elbiseleri içindeki 800 profesyonel katil. Sinirli sinirli çevreme, gazeteleri Soldier of Fortune'nin yıllık buluşması ve Dünya Antikomünistler Birliği' nin konferansı için burada toplanmış olan paralı askerlerin suratlarına bakıyorum...

Sakallı, şalvarlı, sırtında komando ceketi ve başında takkesi olan bir adam mikrofona geliyor, şöyle konuşuyor: **"Bugün öğleden sonra gerçekten harika bir manevra seyrettim. Umarım orada gördüğüm bu güzel silahlara Afganistan'da kullanmak üzere biz de sahip oluruz"** Bu adam Amerika'da gerici **"Afganlılar Birliği"**nin birinci sekreteri **Habibullah Mayar** idi. Mayar devam ediyor. **"Biz tüm batı dünyasını yakından ilgilendiren bir savaş veriyoruz".** Şükranla CIA'nın eski işkence uzmanı, katiller gazetesi **"Soldier of Fortune"** nin yayıncısı **Robert Brown**'un elini sıkıyordu. Brown, yıllardır süren beraber çalışmalarını hatırlatıyor. **"İlk profesyonel eğitmen ekibimizi Eylül 1980'de oradaki savaşçıları eğitmek için Afganistan'a gönderdik"** diyordu.

Bunlar Afganistan'daki demokratik rejime karşı savaşan gericileri özgürlük savaşçısı olarak isimlendiriyorlardı.

Las Vegas'taki katiller sadece Afganistan'daki antikomünist savaşçıları bilgilendirip eğitmekle kalmıyorlardı. Örneğin Nikaragua'daki karşı devrimci grup FDN'in resmi temsilcisi olan **Mario Calero** şöyle bir açıklama yapıyordu. **"Şanslıyız ki yeteri kadar Amerikan eğitimi görmüş adamımız var"** Mario Calero'nun adamlarımız dediği karşı devrimcilerin eğitildiği kitap işkencenin her türünü en ince ayrıntılarına kadar anlatıyor. Örneğin aşağılamadan, elektrik vermeye ve cinsel organları çiviyle birçok yerlerinden delerek veya cinsel organları yakarak kısırlaştırmaya kadar. Bu kitaplar kiralık katillerin Las Vegas' taki eğitimlerinin sadece bir parçasını oluşturuyordu.

Sahara-Hotel'in salonu tamamen silah sergilerine ayrılmıştı. Bunların arasında Federal Alman silah firması **Heckler ve Koch**'ta temsil ediliyordu. Sergiledikleri ise Federal Alman Ordusunun da kullandığı G-3 tipi tüfeklerdi.

Afganlı **Habibullah Mayar** sergiden sergiye dolaşıyor ve çeşitli silahları kontrol ediyor ve bu arada Federal Alman silah firması **"Heckler ve Koch'**un Amerika'daki satış temsilcisi ile kartvizit değiş tokuşu yapmayı da unutmuyordu.

Dallas'taki lüks Registry-Hotel, dünyanın en büyük haydut çetelerinin toplandığı yer. Nikaragua karşı devrimci çetesinin şefi **Adolfo Calero**, Afganlı karşı devrimci kardeşiyle dostça kucaklaşıyor, hemen onun yanında **Holden Roberto**, ırkçı Güney Afrika rejimi tarafından desteklenen FNLA karşı devrimci çetesinin ileri gelenlerinden **Sichan Siv**, Kamboçya'da her üç Kamboçyalıdan birini öldürten Pol Pot rejiminin Birleşmiş Milletler'deki temsilcisi. Bu katillerin burada biraraya gelmesinin sebebi, Dünya Antikomünistler Birliği'nin yıllık konferansının toplanması.

Konferansa katılanların arasında bir de Federal Alman vatandaşı var. **Wolfgang Schall, CDU'lu** politikacı ve Federal Alman ordusunun eski generallerinden.

Wolfgang Schall beni muhafazakar gazeteci olduğum için güvenerek ve biraz da burada bulunduğuma sevinerek selamlıyor ve kendi hakkında şunları anlatıyor: **"1971'e kadar Bonn'da Savunma Bakanlığında, orduda görevli olarak vazife yaptım. Daha sonra CDU'nun Baden-Württemberg eyaleti genel sekreterliğini üstlenmek üzere kendimi geçici olarak emekliye ayırttım."** Wolfgang Schall bir yıl öncesine kadar CDU' nun Avrupa Parlamentosundaki üyelerinden biriydi ve şimdi Dünya Antikomünistler Birliği Federal Almanya şubesi temsilcisi olarak, **"Federal Almanya'da Antikomünistler Birliği adına yeteri kadar güçlü çıkışlar yapamıyoruz, çünkü oldukça fazla komünist var"** diye bir açıklamada bulunuyordu Wolfgang Schall.



FAC Barış Hareketi'nin Enformasyon haftası başladı

Federal Almanya barış hareketinin **"Barış ve adalet: Alman ve yabancıların ortak görevidir!"** belgisi altında çağrı yaptığı **Enformasyon Haftası** 10 kasım günü başladı. 16 kasım gününe kadar devam edecek hafta boyunca çeşitli toplantılar düzenleniyor. Federal Almanya'nın her yerinde açılacak enformasyon masalarıyla, yerel yürüyüşlerle ve diğer yaratıcı eylemlerle barış hareketinin güncel istemleri milyonlarca insanla tartışılacak. Barış hareketine yeni aktif barış savaşçılarının kazandırılması ve olmayan yerlerde barış girişimlerinin oluşturulması bu haftanın hedefleri arasında yeralıyor.

FAC barış hareketi yaptığı çağrıda ABD'nin uzayın silahlandırılması çalışmalarına, Pershing 2 ve Cruise füzelerine, silahlanma harcamalarının arttırılmasına, toplumun militaristleştirilmesine, ve silah ihracına karşı çıkılıyor. Çağrıda ayrıca Birleşmiş Milletler'in **1986 Dünya Barış Yılı**'nın barış mücadelesi için en iyi şekilde değerlendirilmesi isteniyor.

Barış haftası **16 kasım** günü yapılacak yerel ve bölgesel gösterilerle noktalanacak. Başta **Sol Birlik**'i destekleyenler olmak üzere Türkiyeli demokratik örgütler de barış eylemlerine aktif olarak katılıyor.

NPD Gelsenkirchen'de geri püskürtüldü

26 Ekim 1985 günü Gelsenkirchen'de neo-nazi NPD partisinin açtığı enformasyon sergisi Alman ve yabancı demokratik örgütlerce protesto edildi. Neo-naziler çok sayıda resmi ve sivil polisin korunması altında olmalarına rağmen sergilerini toplayıp kaçmak zorunda bırakıldılar.

Neo-nazi NPD partisinin açtığı sergi yabancılara karşı afişlerle donatılmıştı ve kent halkını yabancılara karşı kışkırtmak amacıyla hazırlanmış bir anket ve çeşitli yayınlar halka dağıtılmak isteniyordu.

"Neo-Nazizme ve Yabancı Düşmanlığına karşı Gelsenkirchen Girişimi" telefon zinciri ile kentteki tüm Alman ve yabancı örgütlere durumu bildirdi. **Gelsenkirchen Türkiyeli İşçiler Derneği, Gelsenkirchen İşçi Birliği, Alman-Türk Dostluk Derneği, Yeşiller, DKP, SDAJ, Barış Hareketi ve Halkın Kurtuluşu temsilcilerinin, GEW'li öğretmenlerin, çeşitli firmaların işçi temsilcilerinin örgütlü, örgütsüz Türkiyeli ve diğer yabancıların, Almanların birlikte ve kararlı direnişi sonunda neo naziler sergiyi kapatmak zorunda kaldılar.**

Alman-Türk Dostluk Derneği' nden bir genç neo-nazilerin afişini yırttığı gerekçesi ile polis tarafından götürülmek istendi. Genç, Alman ve yabancı protestocular tarafından savunulunca serbest bırakıldı.

Öte yandan, 9.11.1985 günü de Gelsenkirchen'de **Reichskristalnacht**'ın yani Almanya'da musevilere ve antifaşistlere karşı saldırının 47. yıldönümü meşaleli yürüyüşle protesto edildi. Türkiyelilerin aktif ve yığınsal olarak katıldığı yürüyüşten sonra Gelsenkirchen Tiyatro Grubunca **"Gestapo Dosyası Karl Schweesig"** adlı faşizmin acılarını anlatan tiyatro gösterisi yapıldı.

Selanikte "Barış ve Demokrasi" konulu uluslararası bir konferans toplandı

Dünya basınının gözü Türkiye'de

Kuzey Yunanistan'ın Selanik kentinde, **Makedonya ve Trakya Gazeteciler Birliği** tarafından **"Basın ve Demokrasi"** konulu uluslararası bir sempozyum (tartışmalı toplantı) düzenlendi. 141 gazetecinin katıldığı foruma Türkiye'yi temsil etmek üzere **Aydın Engin** ve **Metin Toker** çağrıldılar.

29 ekim - 1 kasım günleri arasında yapılan **Basın ve Demokrasi Sempozyumu**'nun açılışını Yunanistan Cumhurbaşkanı Sartzetakis yaptı. Sartzetakis konuşmasında **"Basın özgürlüğünün olmadığı yerde demokrasiden, demokrasinin olmadığı yerde de basın özgürlüğünden söz edilemeyeceğini"** vurguladı. Açılıştan sonra demokrasi ve basın ilişkilerini izleyen çeşitli bildiriler sunuldu.

Ancak bu uluslararası forumun en ilgi çekici konuşmaları Türkiye'yi temsil etmek üzere çağrılan iki gazetecinin, **Metin Toker** ile **Aydın Engin**'in sundukları bildirilerdi. Toker'in 1983 seçimlerinden sonra Türkiye' de demokrasinin ve dolayısıyla basın özgürlüğünün büyük ölçüde kurulmuş olduğunu kanıtlamaya yönelik konuşmasının hemen ardından söz alan **Aydın Engin**, Yunan Komünist Partisi Merkez Komitesi organı **Rizospastis** gazetesinin ertesi gün yayınlanan sayısında kullanılan deyimle **"Türkiye'deki rejimi merhametsizce kırbaçladı."** Engin konuşmasında **"Demokrasi ve basın ilişkilerinin ele alınacağı bir uluslararası sempozyumda Türkiye'nin ele alınmaması büyük eksiklik olur"** dedi ve **"gazetesi kapatılmış, kendisi ve birçok çalışanı hapis cezalarına çarptırılmış ve siyasal göçmen olarak yaşamak zorunda kalmış biri olarak bu konuda konuşmanın en uygun kişi benim"** dedi ve büyük bir ilgiyle izlenen anti-demokratik uygulama örneklerini sıraladı. Engin konuşmasını **"önümüzdeki günlerde Türkiye'de demokrasi olup olmadığı konusu hepinizin önüne, masasına sık sık gelecektir. O zaman burada dinlediklerinizi hatırlayınız"** diye bitirdi.

Bu tür uluslararası düzeyde ve meslekten uzmanların katıldığı toplantılarda rastlanmayan bir alkışla karşılanan Engin'in konuşmasından sonra ardarda sorular gelmeye başladı. Dördüncü sorudan sonra oturumu yöneten başkan, Aydın Engin'den vakit kazanmak için tüm soruları dinleyip hepsini toptan yanıtlamasını istedi. Soruların çeşitliliği ve "basın ve demokrasi" konusunda oldukça ayrılması üzerine Engin **"Sorduklarınızın çoğunu yanıtlayan kişi eğer doğru yanıtlar verdiyse bugünkü rejim tarafından yurttaşlıktan çıkarılır. İzin verirseniz bu soruları yanıtlamayayım"** dedi. Bu yanıt da alkışlandı ve İrlandalı bir gazeteci söz alarak **"İşte tüm soruları karşılayan çok açık ve anlamlı bir yanıt bu"** dedi. Ardından benzeri sorular Metin Toker'e yöneltildi. Türkiye üstüne oldukça bilgili olan gazetecilerin yönelttiği sorular karşısında bunalan Metin Toker **"Ben burada ne Türk devletini, ne hükümeti ne de Türk basınını temsil etmiyorum. Kimsenin hesabının faturasını ödemem. Kimse de benden hesap soramaz"** dedi. Bu yanıt da **"Bu da açık seçik bir cevap işte"** gülüşmeleri ile karşılandı.

Türkiye Cumhuriyeti
Bonn Büyükelçiliği
-Türkische Botschaft-

Örnek imza toplama formülü

Ute str. 47
5300 Bonn-Bad Godesberg

Sayın Büyükelçi,

[illegible]

[illegible]

Pasaport harçları en fazla 15.- DM olmalıdır

Adı	Soyadı	Adresi	İmzası

FIDEF'in hazırladığı imza kampanyası formülleri.

Pasaport soygununa karşı imza kampanyası

FIDEF (Federal Almanya Türkiye Işçi Dernekleri Federasyonu) bir bildiri yayınlayarak, yeni pasaport alımında uygulanan soygunu kınadı ve yeni pasaport bedelinin 15 marka düşürülmesi için kampanya açtı.

Bilindiği gibi, yeni pasaport alınırken Türkiye'de **1875 TL.** ödeniyor. Bunun kurlara göre Federal Almanya'daki yaklaşık karşılığı **9 DM.** ediyor. Ancak konsoloslukların yeni pasaportlar için Türkiyelilerden talep ettiği ücret ise **102 DM**'dir.

Bildiride bu haksız uygulama ayrıntılı olarak açıklanıyor. **"Hepimiz şu soruları kendimize sormalıyız. Ne olacak bu işin sonu? Bizlerden ne isterlerse kuzu kuzu verecek miyiz? Bunca haksızlık karşısında susacak mıyız? Hakkımızı aramadığımız, sesimizi yükseltmediğimiz zaman soyulmamızın önlenmediğini görebilmemiz için daha ne kadar sabredeceğiz?"** denerek tüm Türkiyeliler bu haksız uygulamaya, soyguncu anlayışa karşı cesaretle seslerini yükseltmeye çağrılıyor. Açılan imza kampanyası sonucu toplanan imza listeleri Başbakanlığa ve Bonn Büyükelçiliğine gönderilecek.

FIDEF pasaportlara el koymayı kınadı

Türkiyeli göçmen işçilerin örgütü FIDEF, Federal Almanya'da son günlerde giderek artan konsoloslukların pasaportlara elkoymasını kınadı.

Avrupa Konseyi üyesi milletvekillerine, F. Almanya'daki tüm milletvekillerine ve temsil yeteneği olan çeşitli kişilere gönderilen mektupta, **"Çok sayıda işçi, öğretmen, sosyal danışman görevlisi ve aktif sendika üyeleri Türkiye Cumhuriyeti Konsolosluğu yetkililerinden mektuplar alıyorlar. Yetkililer bu mektuplarında 'Sizinle ilgili bir konuyu görüşmek üzere' diyerek yurttaşlarımızı görüşmeye çağırıyorlar. Bu görüşmelerde yurttaşlarımız, Avrupa Parlamentosu'nda da karar olarak çıkan DISK ve Barış Derneği davalarının durdurulması, işkenceye son verilmesi, genel af çıkarılması gibi düşüncelerinden dolayı tehdit ediliyorlar. Kimilerine jurnalcilik yapmaları teklif ediliyor, bunu kabul etmeyenlerin pasaportlarına el konuluyor. Pasaportlarına el konulanlar arasında bedelli askerliğe karşı çıkan gençler de bulunuyor"** deniyor. Konsolosluğun Türkiyeli vatandaşlara uyguladığı baskılara karşı en geniş güçler dayanışmaya çağrılıyor.

De Jager dize geldi

24 Ekim 1985'de Hollanda'nın Den Haag kentine bağlı S'Gravenzanda kasabasında bulunan De Jager balık fabrikasında çalışan 75 işçi kadından 65'i iş koşullarının kötüleştirilmesi ve ücretlerin düşürülmesi üzerine greve gittiler.

Greve giden kadın işçiler HTIB'i (Hollanda Türkiyeli Işçiler Birliği) arayarak dayanışma istediler. Bunun üzerine HTIB, HTKB, Türkiye Postası Hollanda Temsilcisi ve Den Haag Hürriyet muhabiri fabrikaya giderek greve giden kadınlarla görüştüler.

Türkiye Postası Hollanda Temsilciliği'nin bildirdiğine göre, bu fabrikada bazı işçiler buzdolabı denilen bölümde sıfır derecenin altında çalışıyorlar ve işveren hiçbir sağlık önlemi almıyor. Diğer kadın işçiler ise günboyu su içinde çalışıyorlar ve verilen kötü çizmelerin parası fazlasıyla işçilerden kesiliyor. Diğer iş elbiselerinin ve malzemelerin (bıçak, eldiven, krem, iş önlüğü vb.) parası ise yine fazlasıyla ve isteklerinin dışında işçilerden kesiliyor. En ufak iş kazası için ilk yardım önleminin olmadığı fabrikada, işçiler hastalandıklarında doktor yerine eve gönderiliyor. Işçiler isteklerinin dışında çalıştıklarında ve sekiz saat dışında çalıştıklarında almaları gereken yüzde 50'lik ücret ödenmiyor. Iş fazla olduğunda kadın işçiler 20 saate dek çalıştırılıyor. Ayrıca işçilerin yol ve izin paraları kesilmiş durumda. Isverenin adamı olan, iki Türkiyeli ve iki Faslı işçi kadın işçilere işbaşında baskı yapıyorlar, hakaret ederek sürekli işten atma tehdidiyle fazla çalıştırıyorlar.

Işçiler personel şefinin masallarını dinlemedi

Bu kötü koşullar ve baskılar üzerine 24 ekim sabahı fabrikaya gelen kadınlar ücretlerinin artırılmasını, kötü koşulların düzeltilmesini ve kendilerine yapılan kötü muamelelerin sona erdirilmesini içeren taleplerini topluca personel şefine ilettiler. Personel şefinin **"Burada bizim istediğimiz ücreti ve koşulları kabul edenler çalışır, çalışmak istemeyen eve gider"** cevabı üzerine işçiler topluca greve gittiler. Fabrikaya gelen HTIB temsilcisi işçilerle bir konuşma yaptı. Daha sonra Türkiyeli, Tunuslu ve Faslı işçilerden oluşan 7 kişilik bir komite kuruldu. Hollanda'nın en büyük işçi federasyonu FNV sendikasının ilgili bölümüyle ilişkiye geçildi. Grevin ikinci günü ise, işveren işçilerin istemlerini kabul ettiğini bildirdi. Kadın işçilerin kararlı direnci sonucu De Jager dize geldi.

Zoraki ilticacı

Ali SÖYLEMEZOĞLU

5 kasım günü Washington bir basın toplantısının haberiyle sarsıldı: Amerikan basın yayın organlarının haftalardır **"hürriyeti seçen KGB ajanı"**, **"Amerika'ya iltica eden yüksek düzeydeki KGB yöneticisi"** diye bahsettiği ve gizli bir yerde sürekli sorguya çekildiğini bildirdiği Sovyet diplomatı V. Yurçenko Sovyetler Birliği elçiliğinde bir basın toplantısı düzenliyordu.

Yurçenko'nun elçilikteki basın toplantısında yaptığı açıklamalar CIA'nın kullandığı yöntemlere bir kere daha ışık tuttu. Sovyet diplomatı kendisini CIA'nın nasıl kaçırdığını ve işbirliğini kabul etmesi için hangi baskılara uğradığını anlattı. Ağustos ayı başında Italya'da Vatikan'ı gezerken CIA ajanları tarafından kaçırıldığını ve baygın bir durumda Birleşik Amerika'ya getirildiğini söyleyen diplomat, üç ay boyunca CIA uzmanlarının kendisine yoğun psikolojik baskı yaptıklarını, amaçlarına ulaşmak için özel olarak üretilmiş uyuşturucu ve iradeyi yok edici ilaçların kullanıldığını anlattı.

CIA'nın kendisinden Sovyetler Birliği ile ilgili bilgiler istediğini, işbirliği yapması için baskının yanısıra bol miktarda para da teklif edildiğini belirten Yurçenko bir soru üzerine teklif edilen paranın **"ömür boyu yılda 180000 dolar"** tuttuğunu, bunun bir ABD Cumhurbaşkanı'nın emekli maaşından daha yüksek olduğunu söyledi. Sorgulamalar sırasında CIA şefi W. Casey ile de görüştürülen Yurçenko kasım başında nöbetteki CIA görevlilerinin bir dikkatsizliğinden yararlanarak kaçıp Sovyet Elçiliğine sığındığını açıkladı.

Görüldüğü gibi CIA, tatlı vaatlerle kandırabileceği sahici ilticacılar bulamadığı zaman gözüne kestirdiği sosyalist ülke vatandaşlarını zorla **"iltica ettirmek"**ten de çekinmiyor. Yurçenko'nun basın toplantısından sonraki gelişmeler de ilginç oldu. ABD yetkilileri önce Yurçenko'nun Sovyet elçiliğine zorla (!) götürüldüğünü iddia ederek Yurçenko'nun Sovyetler'e dönmesine izin vermediler. Ancak iki Sovyet görevlinin eşliğinde ABD dışişleri bakanlığına gidip orada talebini tekrarlayınca kendisine çıkış izni vermek zorunda kaldılar.

ABD basını ise işi pişkinliğe vurup olup bitenleri KGB'nin bir oyunu (!) olarak göstermeye ve Yurçenko'nun daha baştan CIA'yı zor durumda bırakmak niyetiyle böyle bir yola başvurduğunu yazmaya başladı.

Ancak bir yıl önce yine Italya'da Sovyet gazetecisi Bitov'un yine aynı yöntemlerle kaçırılıp işbirliğine zorlandıktan sonra Londra'daki Sovyet Elçiliğine kaçmayı başardığını hatırlarsak emperyalist gizli servislerde **"adam kaçırma"** alışkanlığının hayli yaygın olduğunu anlarız. Olayları değerlendiren bir kısım ABD uzmanları bile Yurçenko'nun CIA'yı zor duruma düşürmek için böyle bir oyuna kalkışmasının akla yatmadığını, çünkü böyle bir oyunun çok rizikolu olduğunu belirtiyorlar.

Alman Komünist Partisi'nin gazetesi UZ ise, Reagan'ın daha 4 Aralık 1981'de imzalamış olduğu bir **"Cumhurbaşkanlığı direktifi"** ile CIA'ya **"dış ülkelerde yapılacak ve ABD tarafından yapıldığı belli olmayacak özel operasyonlar"** için yetki verdiğini açıkladı. Direktifin numarası 12333.

1990'a kadar 3500 emekçi işten çıkartılacak

Ford işletmelerinde neler oluyor?..

Işyeri Teşkilat Yasasına göre bir işletmede bir yılda normal olarak 4 kez işyeri toplantısı yapılır. Ama Köln-Niehl'deki Ford işletmeleri bu yıl 5 işyeri toplantısına tanık oldu.

Yapılan 3 olağan işyeri toplantısının ardından, bir süreden beri gelişmekte olan Ford ile Fiat otomobil tekelleri arasındaki birleşme girişimlerinin düzeyi konusunda işçilerin bilgilendirilmesi için Işyeri Temsilciliği, işçileri sayısında bir artış olmayacak. **Ayrıca bir işçinin işyeri patron tarafından değiştirildiğinde bu işçi ücret kaybına uğramayacak."** Patron ardından Ford'da yapılan sosyal kısıtlamalara değindi.

Şimdilik kesilen haklar şunlar: Işçilerin 3 haftalık kur hakkı ellerinden alındı. Yılda bir işçi başına 5 marklık başarı mükafatı bundan böyle ödenmeyecek. Bu, birkaç yılda bir, birlikte bir birahanede yemek yemek, bira içmek ve eğ-

Salih Güldiken konuşmacılara teşekkür vesilesiyle söz aldı. Kohl hükümetinin bugüne dek budamış olduğu sosyal haklardan bölümler aktardı ve işçilerin hınçlarını Kohl hükümetine ve patronlara karşı bir kat daha artırdı.

Bu konuşmadan sonra Ford fabrikasında bugüne kadar görülmemiş bir şekilde işçiler "Işçiyiz, güçlüyüz" belgisini haykırdılar.

Trumpf fabrikası işçi temsilcisi ile görüştük

me girişimlerinin düzeyi konusunda işçilerin bilgilendirilmesi için İşyeri Temsilciliği, işçileri olağanüstü toplantıya çağırdı. İşveren toplantıda okuduğu raporunda, **"Biz Köln-Niehl İşletme yöneticileri olarak üst düzeydeki bu birleşme çalışmalarından haberdar değiliz"** diyerek gelişmeleri işçilerden gizlemeye çalıştı.

Fakat işyeri güvencesi ve işletme dahilinde yapılan sosyal kısıtlamalar ve baskıların yoğunlaşması sonucu, 11 Ekim 1985 tarihinde bir olağanüstü işyeri toplantısı daha yapıldı. Bu kez işveren, raporunda şunları belirtmek zorunda kaldı: **"İşletmede çalışan memurların sayısında 1990'a kadar 3500 kadar bir azaltma yapılacak. Buna ek olarak 1990'a dek işçi**

böyle ödenmeyecek. Bu, birkaç yılda bir, birlikte bir birahanede yemek yemek, bira içmek ve eğlenmek için bir araya gelen işçilerin dostluklarını geliştirmelerini engellemekten başka birşey değildir.

İşverenin raporuna ve sosyal hakların kısıtlanmasına karşı toplantıda söz alan 8 arkadaş, raporda dile getirilen Ford'un 84'de 84.280 milyon, zarar ettiği ve bu yıl da 300 milyon mark zarar edeceği konusundaki belirlemelerin hayali zarardan başka birşey olmadığını vurgulayarak patronu suçladılar. Konuşmacılar işçilerin alkışlarıyla desteklendi.

Divanda bulunan işçi temsilcisi

güçlüyüz" belgisini haykırdılar.

başında baskı yapıyorlar, hakaret

renci sonucu De Jager dize geldi.

Trumpf fabrikası işçi temsilcisi ile görüştük

Kim çikolata sevmez ki...

Geçtiğimiz ayın son haftasını DGB eylemleriyle yaşadık. FAC'nde sendikalı, sendikasız işçi, aydın, memur toplumu ciddi bir şekilde tehdit eden işsizliğe, hükümetin ve işverenlerin gittikçe artan baskılarına karşı Federal Almanya'nın bir çok yerinde uyarılar, kitlesel gösteriler yaptı. Federal hükümet ve işverenler bu eylemlere Federal Almanya'nın neredeyse "çalışan insanların cenneti" olduğu iddialarıyla cevap verdiler.

İşverenler ve Federal hükümet böylesine parlak tablolar çizerken, fabrikalarda ve diğer işyerlerinde işverenlerin keyfi uygulamaları sürüyor. Gazetemizde Batı Berlin'deki Trumpf çikolata fabrikası ile ilgili çıkan bir yazı üzerine İşyeri temsilcilerinden Bernd Maya ve Hüseyin Türkkanı **daha ayrıntılı bir görüşme için bizi işyerine davet ettiler. İşyerinde İşçi Temsilciliği üyesi** Hüseyin Türkkanı **ile yaptığımız söyleşi işverenlerin çalışma yaşamı için çizdikleri manzarayı yalanlıyor.**

Türkiye Postası: Fabrikanızda kaç kişi çalışıyor?

Hüseyin Türkkanı: Fabrikamızda 800'ün üzerinde işçi çalışıyor. Bunun yarıya yakın bir bölümünü yabancı işçiler oluşturuyor. Fabrikada çalışan işçiler arasında kadın işçilerin sayısı da oldukça fazla.

Türkiye Postası: Temsilcilik olarak işyerindeki çalışma koşullarını nasıl değerlendiriyorsunuz, sorunlarınız nelerdir?

Hüseyin Türkkanı: Bildiğiniz gibi işyerimiz bir çikolata fabrikasıdır. İşin gereği ağır ve zor işlerle görece kolay işler bir arada yapılmaktadır. İlk bakışta normal ve toplu iş sözleşmesine uygun gibi görünen bu durum işveren tarafından öyle bir uygulanmaktadır ki, erkek işçilerden görece daha hafif işlerde- ki (daha doğrusu kağıt üzerinde öyle görünen) kadın işçiler, izin, hastalık gibi nedenlerle iş yerinde bulunmayan işçilerin ağır işlerine koşturulmaktadır. Böylesine ağır işleri yaptıklarında yaptıkları işin karşılığı olan daha yüksek ücret grubundan ödenmesi gereken ücretleri de ödenmemektedir. Bu haksızlığın giderilmesi için yaptığımız bütün başvurulara işveren olumsuz cevaplar verdi.

Türkiye Postası: Peki bu durumda çalışan kadın işçilerin sayısı ne kadar?

Hüseyin Türkkanı: 70 kadar. Bunlar "B" grubunda yani 1618 DM ücret grubunda. Ama bu arkadaşlarımıza yaptırılan işler, 1728 DM ücret grubuna giren işler. Yani işverenin bu arkadaşlarımızın ücret gruplarını "B"den "C"ye yükseltmesi gerekir.

Türkiye Postası: Peki bu durumu ilgili iş mahkemesine bildirdiniz mi?

Hüseyin Türkkanı: Sendikamız NGG-DGB üyesi aracılığı ile iş mahkemesine açtığımız iki davayı da kaybettik. Hakim anlattıklarımıza hak verdiği halde, kağıt üzerinde karar vermek zorunda olduğundan olacak, lehimize bir karar çıkmadı. İşverenin bu kanunsuz uygulamasını kanıtlamak oldukça zor. Çünkü kağıt üzerinde herşey yasalara uygun görünüyor.

Türkiye Postası: Bundan sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Hüseyin Türkkanı: Bir taraftan üst mahkemeye itiraz ederek yasa yoluyla haklarımızı aramaya devam ederken, öte yandan da ulaşabildiğimiz basın-yayın araçlarıyla sesimizi duyurmaya, bu haksızlığı sergilemeye çalışıyoruz.

Trumpf çikolata fabrikası temsilcisi Hüseyin Türkkanı'yla konuşmamızı noktalayıp çıkarken, bütün çevreye yayılan keskin çikolata kokusu ile tekrar karşılaştık. Parlak, sarı, kırmızı, yaldızlara sarılı fındıklı, fıstıklı, bademli, likörlü çikolataları düşündük. Daha önce belki de hiç aklımıza gelmemişti; bir dilim çikolatada ne kadar karşılığı ödenmemiş emek olduğu. Çikolatayı kim sevmez ki?


Hüseyin Türkkanı (soldan üçüncü) Trumpf Fabrikası İşçi temsilciliği üyeleri ile birlikte.

Hastayken işten atılan Hatice Işık anlatıyor

"Hakkımı sonuna kadar arayacağım"

Gün geçmiyor ki çeşitli bahanelerle bir işçinin işine son verilmesin. Özellikle de yabancı işçilerin Almancayı, yasaları bilmemesi, sendikayı tanımaması bu durumu daha da kolaylaştırıyor.

Essen'de Robert Schöne KG'de çalışan Hatice Işık da hasta iken işten çıkarılan işçilerimizden biri. Kendisiyle kısa bir söyleşi yaptık.

Türkiye Postası: İşyeriniz, sizi işten çıkarırken ne gerekçe gösterdi? Durumu size nasıl bildirdi?

H.Işık: Beş yıldır bu işyerinde çalışıyorum. Çalışırken sürekli ceryanda kalıyorum. Önceleri kalorifer dahi yoktu. Beton üzerinde, bu şartlarda çalışmak hastalanmama neden oldu. 29 ağustos'tan bu yana istirahatliyim.

Ekim ayı başında iş akdimin feshedildiğine dair eve bir yazı geldi. Mektupta gerekçe olarak işyerinin cirosunun gerilemesi, bu nedenle kadınlar tarafından yapılacak işlerin azalması gösteriliyordu. Ben Almanca bilmediğimi söyleyerek mektubu almadım. Bu kez üstüste Türkçe mektuplar gelmeye başladı. Her gün bir mektup geliyordu. Ben onları aldığıma dair istedikleri imzayı gene atmadım. Böyle bir durumla ilk defa karşılaşıyordum. Bir tercüman bulup fikir sormayı düşündüm. Daha sonra üyesi bulunduğum IG-Metall Sendikasına gitmeye karar verdim. Durumu anlattım.


Hatice Işık

Sendika hemen araştırma yaptı ve dava açtı.

Türkiye Postası: Bu olaydan sonra hiç işyerine gittiniz mi? Orada ne ile, nasıl bir davranışla karşı karşıya geldiniz?

H.Işık: 20 ekime kadar istirahatim devam ediyor. Bir kez oradaki şahsi eşyalarımı almaya gittim. Benim çalıştığım yerde bir Alman kadının çalıştığını gördüm. Bu kadın ben işe başladığımda mutfakta çalışıyordu. Sonra, eşyalarımın içinde bulunduğu dolabın kilidinin de kırılmış olduğunu gördüm. Hemen sendika temsilcisini çağırdım ve içindeki eşyaları tesbit ettirdim. Eşyalarımı teslim aldığıma dair bir kağıt imzalamam gerekiyordu. İmzalamak için aldım, okudum. Baktım ki kağıdın altına bana günlerdir imzalattıramadıkları mektubu yazmışlardı. Sanırım benim farketmeden imzalayacağımı düşünüyorlardı. Ben tabi o bölümü imzalamadım.

Türkiye Postası: Şimdi ne yapmayı düşünüyorsunuz?

H.Işık: Hastalık iznim uzatıldıkça firmadan gelen şikayetleri duyuyordum. Ben o işyerinde çalışmaktan hastalandım. Kesinlikle onlara boyun eğmeyeceğim. Hakkımı sonuna kadar arayacağım. Bu konuda sendikam IG-Metall de bana yardımcı oluyor. Yabancı işçiler, bilhassa Türk kadınları bu konularda çok bilgisiz. Benim durumumun onlara örnek olmasını istiyorum.

SONUÇ

Eğer Hatice Işık İşyerinden gelen mektubu imza karşılığı almış olsaydı firma ile arasındaki tüm ilişkiler karşılıklı anlaşma ile sona ermiş gibi kabul edilecekti. Yapabileceği tek şey Arbeitsamt'a işsizlik parası için başvurmak olacaktı.

Fesihten koruma yasasına göre çıkışın ele geçtiği günden itibaren 21 gün içinde İş Mahkemesine itiraz etme hakkı vardır. Hatice Işık bu hakkını kullanarak Mahkeme kararının kesinleşmesine kadar iş akdi süresini uzatmış oldu. Bu süre içinde çalışabilir ve ücretini de alabilir. Ancak bu yalnızca işçi temsilciliğinin bir hafta içinde fesih bildirimine itiraz etmesiyle mümkündür. Dolayısıyla, böyle bir durumla karşılaşan işçiler vakit geçirmeden üye oldukları sendikanın işçi temsilciliğine ya da sendika şubesine başvurmalıdırlar.

Bretz patronu çalışanların aylıklarına elkoydu

Bad Kreuznach'daki Bretz firması patronu ağustos ayında tüm çalışanların yarım aylıklarına borç adı altında elkoydu. Eyalet hükümetinin kefaletiyle bankalardan aldığı 8,5 milyon markın yanında 1,5 milyon da çalışanların katkısıyla firma sözde iflastan kurtulmuştu. Kısacası patron çalışanlardan 1,5 milyon mark faizsiz kredi alıyordu.

Gerçi firmanın iflası durumunda kesilen bu paralar çalışanlara geri ödenmesi garanti altına alınmış ve işten ayrılanlara son aylığıyla birlikte ödenmesi anlaşmaya geçirilmişti ama, patron bu kez kasım aylıklarının yarısına yine borç adı altında elkoyacağını, maaş ve ücretlerde indirime gideceğini açıkladı.

İşçi temsilciliğinin ağustos aylıklarını geri isteme eylemine 500 işçi dilekçeye imza atarak katıldı. İşçiler iki hafta içinde para geri ödenmezse mahkemeye gideceklerini açıkladılar. İşletmede toplam 160 memur olmasına karşın, dilekçeye yalnızca 7 memur imza attı.

Patronun ikinci açıklamasından sonra, işyeri toplantısı yapıldı. Toplantıda işçiler patronun istemini kayıtsız şartsız reddettiler. Memurlar ise suskun kaldılar. Durumu gören patron, ertesi gün isteminden vazgeçtiğini ama 29 memurun ücretlerini düşüreceğini söyledi.

Patronun bu oyununa karşı yapılan işçi temsilciliği toplantısında memurların suskun tavrına karşı, onları yalnız bırakmamak, omuz vermek gerektiği işçilerce kararlaştırıldı.

26 ekim günü paydostan sonra, fabrika dışında bir toplantı yapıldı. Toplantıya işçilerin yarısıra 25 de memur katıldı. İşçiler, memurlardan yana dayanışmalarını vurguladılar. Memurlar ise sorunlarını görmelerine karşın, bu tür çabaların boşa olduğunu belirttiler.

Böyle bir toplantıya 25 memurun katılmasının bir başarı olduğu, daha fazla memurun katılması gerektiği, ve onların dilekçeye imza atmalarının sağlanması gibi önerilerle karşılaşan memurlar açıldılar. Memurlar: "Eskiden 3 kişinin yaptığını şimdi bir kişiye yüklüyor patron. Fazla mesai yapmaya zorlanıyoruz. Kimi arkadaşlar parasız mesai yapıyor" vb. güçlüklerini dile getirdiler.

FEBAG'ın sempozyumu başarı ile tamamlandı

SODEP, SPD Parlamento Grubu, Avrupa Milli Görüş Teşkilatları "Gençleri destekliyoruz"

26 Ekim'de F. Almanya Bedelli Askerlik Girişimi FEBAG Duisburg'da **"Bedelli askerlik uygulaması, sonuçları, çözüm yolları"** konulu bir sempozyum düzenledi. Sempozyumda bedel sorunları tartışıldı, çözüm yolları arandı.

FEBAG adına **Kemal Kıran'ın** konuşması ile açılan sempozyuma şimdi HP ile birleşmiş olan Sosyal Demokrasi Partisi (SODEP) temsilcisi **Vural Suiçmez**, Alman Sendikalar Birliği-DGB Merkez Yönetim Kurulu üyesi **Karl Heinz Göbels**, SPD Federal Parlamento Parti Grubu adına **Klaus Thüssing**, Duisburg ve Essen Üniversiteleri öğretim üyesi **Dr. Faruk Şen** ve Alman Sosyalist Işçi Gençliği-SDAJ Merkez Yürütme Kurulu üyesi **Patrick Köbele** konuşmacı olarak katıldılar.

Sempozyuma konuk olarak katılan Avrupa Milli Görüş teşkilatları Genel Sekreteri **Ali Efendioğlu**, Avrupa Halkçı Devrimci Federasyonu-HDF temsilcisi **Oya Ergin** ve Federal Almanya Işçi Dernekleri Federasyonu-FIDEF Başkanı **Hasan Özcan** dayanışma mesajları okudular.

Ayrıca SODEP Genel Başkanı **Erdal Inönü** adına Genel Başkanvekili **Türkan Akyol**, Yeşiller Partisi Federal Parlamento grubu adına milletvekili **Ulli Fischer** ve **Fakir Baykurt** birer mesaj gönderek çalışmaları desteklediklerini açıkladılar.

DGB Yönetim Kurulu adına konuşan **Karl-Heinz Göbels**, DGB'nin FEBAG'ın istemlerini desteklemekle kalmayıp, ta başından beri tüm eylemlerinde birlikte olduğunu belirtti. Bedelin bir miktar düşürülmesini ortak kazanım olarak niteleyen Göbels, bedelin bir soygun olduğunu dile getirdi ve kaldırılmasını istedi. Daha sonra SPD Federal Parlamento grubu adına söz alan **Klaus Thüssing** ise çeşitli partilerin bedel konusundaki hareketsizliğini eleştirdikten sonra, Dışişleri Müşaviri **Möllemann'ın**, **"Türk gençleri bedel sorunundan kurtulmak istiyorlarsa, Alman olsunlar ve federal orduya gitsinler"** sözlerini kınadı. Thüssing ayrıca bedeli ödemeyip 18 ay askerlik yapan gençlere, Alman gençlerinde olduğu gibi, askerlik sonrası işine geri dönebilme hakkının sağlanmasını istedi. Bundan böyle SPD meclis grubunun FEBAG'ın istemlerini destekleyeceğini açıkladı. Öğretim üyesi **Dr. Faruk Şen** de Federal Almanya'daki gençlerimizin sosyo-ekonomik durumlarını dile getirdikten sonra, bu kadar yüksek bir bedelin ödenemeyeceğini vurguladı, konuyu ciddiye almayan Türk basınını eleştirdi.

SODEP temsilcisi Vural Suiçmez'in yaptığı konuşma SODEP' in desteğini dile getiriyordu. Gerek Suiçmez'in konuşması, gerekse SODEP'ten gelen mesaj gençler tarafından sevinçle karşılandı ve bol bol alkışlandı. Vural Suiçmez konuşmasında; **"FEBAG'ı gençlerimizin bir demokratik bilinç göstergesi olarak algıladığımızı belirtmek istiyorum. Sizler, içinde yaşadığınız sosyo-ekonomik koşullar, bu koşullardan kaynaklanan sorunlarınız üzerinde düşünmek, çözüm yolları aramak için Türk ve Federal Alman yönetimlerinin sizlerle ilgili kararlarını, uygulamalarını, kendi istemleriniz doğrultusunda etkilemek için örgütlendiniz. Bu tür girişimler sivil toplumun özgürce örgütlenmesini ve böylece demokratik katılımı yaygınlaştırmayı amaç bilen Sosyal Demokrasi Partisi için umut kaynağıdır. Sizlerin hak ve özgürlüklerinizi kullanmada gösterdiğiniz bilinçle, bugünün gençleri, yarının yetişkinleri olarak ülkemizde çağdaş demokrasinin yaşama geçirilmesine de katkınız olacaktır."** dedi.

Gençlerin coşkulu alkışlarıyla karşılanan Avrupa Milli Görüş Teşkilatları Genel Sekreteri Ali Efendioğlu da FEBAG'ı desteklediklerini açıkladı. (Konuşmanın tam metnini yan sütunlarda bulacaksınız.)

Patrick Köbele ise kısaca **"SDAJ uluslararası dayanışmayı birinci ilke edinmiş bir gençlik örgütü olarak ülkemizde yaşayan Türkiyeli gençliğin bu yakıcı sorununda genç sınıf arkadaşlarının yanında yer almayı görev biliyor"** dedi ve bu soruna eğilmeyen demokratik örgütleri eleştirdi.

Daha sonra konuşan FIDEF Genel Başkanı Hasan Özcan da gençlerin kendi sorunlarına sahip çıkması yönündeki çalışmaları büyük bir olgunluk olarak niteleyerek, sonuna kadar gençlerin yanında yeralacaklarını belirtti.

HDF temsilcisi Oya Ergin de yaptığı konuşmada şöyle dedi:

"...Vatan toprakları Özalların tekelinde değildir ki o toprakların bekçiliğini yapmak gibi onurlu bir görev parayla satılsın.

F. Alman hükümeti, gençlerimizin 18 ay askerlik yapma durumlarında, kazanılan haklarının yitirilmemesi için gerekli her önlemi almalıdır.

Bedelin tutarı kapalı kapılar ardında değil, gençlerimizin ve ailelerinin durumları gözönüne alınarak hesaplanmalı ve bedel 5 bin markı geçmemelidir.

Yatırılan paralar insanı yok etmeye yarayan silahlara, mermilere değil yeni işyeri açılmasını sağlayacak sektörlere kaydırılmalıdır."

Sempozyumda gençlerin sorunlarının çözümü mücadelesinde Türkiyeli ve Alman parti ve diğer örgütlerin ortak desteği ile somut bir adım atıldı. Gençler daha bir azimle mücadelelerine devam etme kararı aldılar.



Soldan sağa Patrick Köbele, Dr. Faruk Şen, Klaus Thüssing, Kemal Kıran, Karl Heinz Göbels, Vural Suiçmez.



Ali Efendioğlu



Hasan Özcan



Oya Ergin



HDF, AMGT ve FIDEF temsilcileri sempozyumunda bir arada.

SODEP: "Bakanlığa ileteceğiz"

Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi adına gönderdiğiniz mektubu aldım, teşekkür ederim. Çalışmalarınızı çok olumlu buldum ve saygıyla karşılıyorum. Iki alanda sürdürdüğünüzden söz ettiğiniz bu çalışmalarınızı bedel miktarını 5000 Mark'a indirme isteminizi Parti olarak ilgili bakanlığa iletecek ve desteklediğimizi gerekçeleriyle sunacağız. Ancak, bu bedel paralarıyla gençlere yönelik yeni işyerleri açılması konusunda Hükümetin tutumunun ne olacağını bilmiyorum.

Almanya'da çalışan vatandaşlarımızın Türkiye'ye gönderdikleri tasarruflarının, yeni işyerleri ve küçük sanayi alanlarına kaydırılarak değerlendirilmesi partimizin politikasıdır.

Bu girişimlerinizi sosyal

Avrupa Milli Görüş Teşkilatları "Bu gibi hayırlı girişimlerde beraber olabiliriz"

Geleceğimizi teslim edeceğimiz gençlerimiz askerlik bedeli olarak 15 bin mark gibi ağır bir yükün altında ezilmektedirler. Bu miktar gerçekten hayata hazırlanan gençlerimiz için ağırdır. Ev bark sahibi olacak evlenip yuva kuracak olan bu gençlere birde askerlik bedeli olarak böyle ağır bir yükü çekin demek onları hayata adım attıkları bir çağda ezilen belinizi doğrultmayın demektir. Bu ezginliğin altında gençlik çağları geçen gençlerimiz yılgınlığa düşüp ömür boyu mücadele direncini kaybetmekte ve hayatta başarılı olamamaktadırlar.

Bu bir derttir. Müslüman bir topluluk olarak biz gençlerimizin bu derdine ortağız ve ilgisiz kalamayız. Çünkü yüce Peygamberimiz Hz. Muhammed S.A.V. şöyle buyurmuş. **"Başkalarının derdiyle dertlenmeyen bizden değildir."** Kaldı ki bu gençler başkaları değil, bizim gençlerimiz. Yine Peygamberimiz S.A.V. **"Kendi nefsiniz için istediğinizi kardeşiniz içinde istemedikçe gerçek mümin sayılmazsınız."** buyurarak, sadece kendimizi değil, toplumu düşünmenin gerçek müslümanlık olduğunu bize öğretmişlerdir.

Gençlerin, askerlik bedellerinin indirilmesi ve bedeller ile vatanımızda işyerlerinin açılması gibi Türkiye'den isteklere ve bedel ödeyemiyenlerin askerlik müddetince çalışma yer ve izinlerinin korunması gibi Almanya'dan isteklere aynen katılıyoruz. Bu Haklı isteklerin ilgililerce de anlayışla karşılanacağını ümid ediyoruz. Bu girişimden dolayı FEBAG Yönetim Kurulu'na teşekkür eder,

Yedi bölgeden gelen sporcular kardeşçe yarıştı

Cumartesi günü sabahın erken saatlerinde Duisburg Işçi Derneği Lokali uzak bölgelerden gelen sporcularla dolup taşıyordu. FEBAG'ın düzenlediği "Masa te-

gelmişlerdi.

Duisburg Işçi Derneği Gençlik Kolu'nun evsahipliğinde öğle yemeği olarak kurufasulye ve pilav yenirken bizde onlarla birliktey-

ğerlendirilmesi partimizin politikasıdır.

Bu girişimlerinizi sosyal demokratlar olarak desteklediğimizi bildirir, başta siz olmak üzere bütün arkadaşlarımıza başarılar diler, candan sevgiler, saygılar sunarım.

SODEP Genel Başkanı
Erdal İNÖNÜ adına,
Genel Bşk. V.
Türkân AKYOL

korunması gibi Almanya'dan isteklere aynen katılıyoruz. Bu Haklı isteklerin ilgililerce de anlayışla karşılanacağını ümid ediyoruz. Bu girişimden dolayı FEBAG Yönetim Kurulu'na teşekkür eder, bu gibi toplumsal dertlerin çözümünü ilgilendiren hayırlı girişimlerde herzaman herkesle beraber olabileceğimizi tekrar vurgulanz. Toplumun da gözünü açmasını, haklarını savunma noktasında uyanık olmasını ve grup gözetmeksizin dayanışma içersinde olmasını dileriz.

26 Ekim 1985, Duisburg
Avrupa Milli Görüş Teşkilâtları
Basın ve Halkla Ilişkiler Bürosu

FİDEF: "Birlikte çalışma olanağı yaratmak amacıyla daha çok çaba harcayalım"

Değerli Arkadaşlar,

Bedelli askerlik çağındaki gençlerin bedel ve bedelden kaynaklanan sorunlarını ele alan sempozyum'a davetinizden dolayı Federasyonumuz FIDEF adına teşekkürlerimizi ve başarı dileklerimizi sunuyoruz.

Pek çok nedenden dolayı, bedelli askerlik çağındaki gençlerin ve onlara öncülük eden FEBAG'ın, önüne koyduğu talepler son derece haklı taleplerdir. Ama aynı zamanda bu haklı taleplerin yaşama geçmesi için uzun vadeli, sabırlı ve kararlı bir mücadele yürütülmesi de gerekmektedir. En başta haklı istemlerinizin daha geniş çevrelere anlatılabilmesi, gereksinme duyduğunuz somut yardım ve desteğin sağlanabilmesi bu uzun erimli mücadele için son derece önemlidir. Bu kapsamda sorunları ele alan sempozyumun haklı mücadelenizi daha da güçlendirici bir işlev görmesini diliyoruz.

Gençlerimizin askerlik görevi öne sürülerek, kendilerinden istenen 15 bin DM'yi ödeyebilmeleri mümkün değildir. Federal Almanya'da 300 bin genç çıraklık eğitimi olanaklarından yoksundur. Yabancı gençlerin yüzde 45,8'i ise her hangi bir Alman okulundan diploma almadan öğrenim süresini doldurmaktadır. Bu gençler, ya çok düşük ücretlerle çalışmakta ya da bir işyeri bulamamaktadırlar. Ve bu sorunlar yalnız yabancı gençlerin değil, Alman gençlerinin de sorunlarıdır. Gençliğin sorunları ortaktır. Mücadele birlikte yürütülmelidir. Federal hükümet ise, gençliğin acil ve yaşamsal taleplerine kulaklarını kapayarak, Milyarlarca Mark'ı silahlanmaya ayırmaktadır. Yıldızlar Savaşı projelerine katılmanın hazırlıklarını yapmaktadır. FIDEF, Federal hükümetin bu politikasına kesin karşı çıkmakta, işçilerimiz, gençlerimiz için silah değil, işyerleri açılması istemini yükseltmektedir.

Federal Almanya'daki sürekli yığınsal işsizliği, sosyal ve demokratik haklara yönelen kısıtlamalar göz önünde tutan FIDEF, birlik sendikamız DGB'nin eylem haftasına büyük önem vermiş, Türkiyeli işçileri, gençleri, kadınları bu eylemlere aktif katılmaya çağırmıştır. Gençlerimizin bedel sorunu yalnız gençliğimizi zorlamakla sınırlı kalmıyor. Aynı zamanda işçi ailelerini de büyük bir bunalımın içine itiyor. Bu nedenle gençlerimizin bedel sorunu aynı zamanda işçilerin, onların demokratik örgütlerinin, haksızlığa karşı koyan diğer kişi ve kuruluşların da gündemindedir.

Açılış konuşmanızda, Türkiye'deki genç kardeşlerimizin durumuna da değindiniz. Bugünkü Milliyet gazetesindeki bir habere göre, 1 Ocak 1985'den itibaren Türkiye'deki gençlerimiz de bedel ödeyerek askerlik yapabilecekler. Yalnız ödenecek bedel miktarı 2,5 Milyon Liradır. Işsiz gençleri bir yana koyalım, bu günkü asgari ücretle çalışan gençlerin tüm aylıklarını ödemeleri halinde bile bu bedeli ödeyebilmeleri için 12 yıl 4 ay çalışmaları gerekmektedir ki, bu imkansız olan bir şeydir. Bu karar açıkça Milyarder çocuklarını askerlik yapmaktan kurtarmaya yöneliktir. Onların vatan, sevgisi ceplerindeki cüzdanlardadır. Gençlerimizin, bu eşitsizliğe karşı da mücadele edeceklerine tam bir güven duyuyoruz.

Sizler ne istediğinizi, neden istediğinizi biliyorsunuz. Çünkü bugün ileri sürdüğünüz talepleri binlerce gençle, onların aileleriyle aylar boyu süren çalışmalarınız sonucunda birlikte belirlediniz. Bu yüzden talepleriniz somut ve gerçekcidir. Bedelin 5 bin DM'ye indirilmesi talebiniz, ödenen bedel paralarıyla Türkiye'ye dönecek ailelerin çocuklarına işyeri açılmasında kullanılması gibi son derece haklı bir istemle birleşmiş. Ayrıca bedeli ödeyemeyen gençlerin 18 ay askerlikleri sonucu, Federal Almanya'ya dönüşlerinde işsizlik ordusuna yazılmamaları için, işyeri güvencesi istemekten daha haklı, daha masum ne olabilir ki?

Bu nedenle, FIDEF, gençlerimizin bu haklı taleplerini olanca gücüyle destekleme kararı almıştır. FIDEF ve ona bağlı yerel örgütler, FEBAG'lı gençlere her türlü somut ve pratik yardımda bulunma anlayışlarını bundan böylede sürdüreceklerdir.

Son olarak, sempozyuma katılan ve sizleri desteklediklerini söyleyen Halkçı Devrimci Federasyonu ve Avrupa Milli Görüş Teşkilatı yöneticisi değerli arkadaşlarıma da seslenmek istiyorum.

Dünyada barışın, insan yaşamının korunması için,
Federal Almanya'da eşit haklara kavuşabilmemiz için,
Türkiye'de demokratik yönetime dönülmesi, fikir ve vicdan hürriyeti için,
Ve gençlerimizin bedel sorunlarının çözülebilmesi için,
Birlikte çalışma olanaklarımızı yaratabilmek amacıyla daha çok çaba harcayalım. Halkımızın, işçilerin, gençlerin bizlerden istediği ve beklediği budur. Bizim birlikteliğimiz gençlerimize, halkımıza en büyük moral ve güç kaynağı ve aynı zamanda yol gösterici

aktır. FIDEF birlikte çalışmaya hazırdır.

FIDEF Merkez Yürütme Kurulu a. Hasan Özcan
Genel Başkan

Lokali uzak bölgelerden gelen sporcularla dolup taşıyordu. FEBAG'ın düzenlediği **"Masa tenisi ve futbol turnuvasının finali** için 7 bölgeden sporcular gelmişlerdi Duisburg'a.

Masa tenisinde Bayern bölgesinden Oğuz Kılıç, Orta Almanya'dan Harun Şahin, Batı Berlin'den Sultan Keleş, Rheinlandpfalz'dan Abdullah Kıran, Kuzey Almanya'dan Celal Uğurlu, Baden Württemberg'den Hasan Köse, Ruhr bölgesinden Murat Tontur bölgelerini temsil ediyorlardı.

Futbolda ise Orta Almanya'dan Anadoluspor, Ruhr Bölgesinden Dülmen Bosporus, Bayern'den Ömürspor, Rheinlandpflalz'dan Düsseldorf Gençler Birliği, Baden Württemberg'den Kochendorf Gençler Birliği, Batı Berlin'den Berlin Gençlikspor ve Kuzey Almanya'dan Dulsberg Türk Gücü takımları bölgelerini temsilen



Masa tenisi şampiyonu Sultan Keleş ödülünü alırken

Kolu'nun evsahipliğinde öğle yemeği olarak kurufasulye ve pilav yenirken bizde onlarla birlikteydik. Takımlar arasında futboldan bedele kadar uzanan sohbetlerle sıcak bir kaynaşma başladı. Berlin Gençlikspor'dan Hüseyin Yağbasan **Türkiye Postası**'nı tanımadığını belirterek **"Arkadaşlarla birlikte olmak ve spor yapmak için buradayım. Biz 6 erkek kardeşiz. Bu kadar para nasıl ödensin? 3 tanemiz gelecek yıl askere gidecek. Gerisini siz düşünün."** derken Ömürspor'dan Ali Yıldırım **"Parasızlıktan aç kaldığım zamanlar oluyor. İnanılması çok güç ama böyle. İnsan olan bu bedel haksızlığına karşı çıkmalı. Ne bu böyle?"** diyor, takım arkadaşı Ilyas Buyar ise **"Biz Federal Almanya'nın bir parçasıyız. Federal Almanya hükümetinin aracılığıyla çözülmeli sorun. Ülkemizde ekonomik darboğaz var, gerekli bu bedel. Yalnız daha uygun fiyata düşürülmeli"** diyerek düşüncesini açıklıyor. Anadoluspor'dan Emre Toksun Bedelin ödenmeyecek kadar yüksek olduğunu belirtiyordu.

15 bin markı kredi alarak ödeyip askerliğini yaptığını ve bu parayı ödemenin kendisini nasıl yıprattığını anlatan Kochendorf Gençler Birliği'nden H. Erol takımın başkanı ve antrenörü. O da görüşlerini takımının sorunlarını şöyle açıklıyordu **"Maddi ve manevi desteğimiz yok. 11 takımı eleyerek geldik buraya. Takımı Türk gençlerini biraraya getirip boş zamanların değerlendirilmesi, dil sorunu olmadan, kolayca uyum sağlayarak top oynanması için kurduk. Alman takımında oynarken çok müsait durumda olduğun halde pas bile verilmiyordu."**



Turnuva üçüncüsü Kuzey Almanya'dan Dulsberg Türkgücü.



Turnuva şampiyonu Bayern'den Ömürspor.



Turnuva ikincisi Ruhr bölgesinden Dülmen Bosporus.

Yemekten sonra masa tenisi karşılaşmalarının yapılacağı **Blücherschule**'ye gidildi. 7 bölge birincisinin katıldığı karşılaşmalar başlangıcından bitimine dek izleyenler için bir masa tenisi ziyafeti oldu. Final maçı Abdullah Kıran ve Sultan Keleş arasında oynanıyordu ve profesyonel teniscilere taş çıkartan bir oyun sergileyen Sultan Keleş şampiyon oldu.

Masa tenisini boş zamanlarında oynadığını, aslında Herta Berlin A-Jugund'de top oynadığını açıklayan Sultan, **Türkiye Postası**'nın sorularını da şöyle yanıtladı: **"Almanya'ya 2 yaşında geldim. Gymnasium'un 11. sınıfında okuyorum. Türkçe konuşurken zorluk çekiyorum. Ama ileride Türkiye'ye döneceğim. Biz 1 kız 3 erkek kardeşiz. 3 kere 15 yanı bedel için 45 bin mark ödememiz gerekiyor."**

Pazar günü Duisburg'luların artık kanıksadıkları soğuk, sisli bir havayla karşılaştı gençler. Futbol karşılaşmalarını izlemeye gelenler de saha kenarında üşümemek için futbolcularla birlikte koşmaya başladılar.

Dostluk ve kardeşlik içinde geçen karşılaşmalarda Hamburg, Ömürspor, Anadoluspor ve Dülmen Bosporus yarı finale, bu takımların karşılıklı yaptıkları maçlar sonunda da Ömürspor ve Dülmen Bosporus finale kaldı. Heyecanlı geçenfinal maçının sonunda turnuvanın başından beri çok başarılı bir oyun sergileyen Ömürspor Dülmen Bosporus'u penaltılarla yenerek şampiyon olurken, Dülmen Bosporus ikinci, Anadoluspor'u yenen Dulsberg Türkgücü ise üçüncü oldu.

Bedel ödeyerek askerliğini yapan Ömürspordan Tacettin Buyar sorularımızı şöyle yanıtladı: **"Sahamız yok. Iki direk bulabildiğimiz yerde top oynuyoruz. Amatör liglere girmeye çalışıyoruz. Bu başarımızı iyi futbola ve arkadaşlar arasındaki uyuma borçluyuz. 12 yıl oldu Federal Almanya'ya geleli. 3 oğlum var benim. Şimdiye kadar hep bedel parasına çalıştım. Bari onlar bundan kurtulsun, düşürülsün bedel."**

Çeşitli bölgelerden gelen gençlerin dostluk içinde, başarıyla sonuçlandırdığı turnuva kendilerine olanak verildiğinde daha da etkili çalışmalar ortaya koyacaklarının bir kanıtıydı. Ve gençler severek askerlik yapacaklarını ancak bedelin ödeyebilecekleri bir düzeye düşürülmesi istemlerinin yanısıra kendilerine eğitim ve spor alanında olanaklar sağlanmasını da istiyorlardı.

Yasalar evlenmek isteyen bu iki gencin karşısında

Hüseyin Murat DÖRTYOL

"Birlikte yaşama hakkınız yok"

Kimlikleri:
Nedim Kibar 20 yaşında,
Gülten Kibar 17 yaşında.

Iki genç insan, biri yirmisinin baharında, biri çocukluktan yeni kurtulmuş gencecik, taptaze... Ve bu iki insan gerek geldikleri ülke Türkiye'yi gerekse şimdi birlikte yaşamak istedikleri Almanya'yı hesaba katmamışlar. Hesap etmemişler bu iki ülkenin ne denli **"demokrat"**, ne denli **"insan haklarından"** yana ülkeler olduklarını ve hesaba katmadan büyük, çok büyük bir suç işlemişler...

Suçları mı?

Suçlarıçok ağır.

Bunlar idamlık...

Birbirlerini sevmişler ve evlenmeye karar verip evlenmişler. Aile kutsaldır denir ya!.. Işte bu iki genç de işte bu **"kutsal"** şeyi yapmışlar: Evlenmişler. Ama ne ailenin kutsallığı, ne yasalar, ne anayasalar. Hepsi bir anda yok olmuş başka şeyler, başka yasalar çıkmış bu iki çiçeği burnunda evli gencin karşısına... **"Birlikte yaşama hakkınız yok..."** Bu kadar kesin ve bu kadar acımasız.

Ben bu röportaja ad verememdim. Ve lafı da fazla uzatmadan bu idamlıklara sözü vereyim. Ama küçük bir açıklama yapmama izin verirsiniz sanırım. Röportajın yanında bu iki gencin elele resmi var ya aldanmayın. Bu yazıyı okuduğunuz da o eller birbirinden çoktan kopartılıp atılmış, bu iki genç bir daha bir araya gelememek üzere birbirinden ayrılmış olacaktır. Ayırmışlardır onları.

Nasıl mı?

Dinleyelim...

"Adım Nedim... Soyadım Kibar. Sekiz ay oldu evleneli. Bunlar... Gültenler Türkiye'ye izine gelmişlerdi. Uzaktan tanışıyorduk. Ikimiz de sevgi yönünden boştuk. Belirli nedenlerden ikimiz de yalnızlığın girdabında, daha açıkçası bunalım içindeydik. Bakışlarımızla o kısacık dönemde o benim, ben onun durumunu anladık bu anlayış sevgiye yol açtı."

Sonunda Nedim'in ailesi Gülten'i istemeye gitmiş. Kız tarafı da



Şimdi bu gençlerden biri Türkiye'de, biri Almanya'da. Ne zaman bir araya gelecekleri meçhul. Ama bu gençlerin birleşmesi olanaksız değil.

yaşamak için planlar yapmaya başladık."

***

Gülten yanımızda. Sigara üstüne sigara yakıyor. Soru sormaya cesaret edemiyorum. Sorun Türkçeyi iyi bilmemesinde değil, iri kara gözlerinde yer etmiş ayrılık korkusunda.

"Peki Gülten sen Nedim'le tanışmadan önceki yaşantından biraz söz edebilir misin?"

"Evet... önceleri ben okula girderdim. Özellikle bizim Türk gençleri Türk kızının peşinde... bırakmazlar. Bir gün oldu 83'te ailem... ailem sözlemeyi istediler yani vermek istediler. Ben de siz ne yaparsanız ben de evet derim dedim. Sözlendim 83'te. Ve bir şeyler duydum sözlüm hakkında. Birşeyler yapmış, etmiş. Ben dayanamadım attım yüzüğü.

"Sonra Nedim'le evlendin. Üç

var. Istediğin herşeyi yapar' diyordu. Ben de öyle düşünüyordum. Evlenip Türkiye'ye gittik. Olmadı."

Nedim:

"Bu, yani Gülten Türkçe konuşamazdı. Mahallede komşularla anlaşamazdı. Dil yönünden. Küçümserlerdi. Ayrıca annemin babamın belirli beklentileri vardı. Gelin, evi çekip çevirecek, gelenekler uyacak. Bunu Gülten'de bulamadılar. Çelişkiler büyüdü. Gülten'i kabul etmemeye başladılar."

Sonunda kalkıp F.Almanya'ya gelmişler. Zorluklarla karşılaşacaklarını da biliyorlarmış. Ama "belki bir yol bulabiliriz" diye avunmuşlar. Iki aydır buradalarmış. Ve Nedim'in vizesi neredeyse bitiyor. Ve ne Gülten ne Nedim geleceğe yönelik hiçbir plan yapa-

dun. Biz bizle uğraşıyoruz. Bir de seninle, sizinle mi uğraşacağız'."

"Vize almak zor oldu mu?"

"Vize almak, Deveyi hendekten atlatmaktan da zor oldu. Anlatması çok güç. Daha orada, vizeyi alırken burada hemen yabancılar dairesine gitmemiz gerektiğini söylediler. Gittik. Yabancılar polisi vizenin bitiş tarihinde hemen Almanya'yı terketmem için birkaç evrak imzalattı. Biz şeyi sorduk. Biz evliyiz, beraber kalmak istiyoruz. Bunu nasıl gerçekleştiririz? Yanıt kuru, sert ve yasaca: 'yapamazsınız'."

"Şimdi gitmek durumundasın. Orada Türkiye'de bir takım şeyler birlikte yaşamınıza engel oldu, burada yasalar karşınıza çıktı. Şimdi ne olacak?"

"Bundan sonra ne olacağını bilmiyoruz. Herşey bizim dışımızda, bize karşı. Türkiye'ye gitsek güllük gülistanlık olmayacak. Denedik. Ayrıca Türkiye'ye döner dönmez daha bir düzen kuramadan askere gideceğim. Gülten yalnız kalacak. Ben de yanında olmasam orada yaşaması çok zor. Imkansız. Burada kalalım. Imkan yok. Yani en doğal hakkımız birlikte yaşamak bizim dışımızdaki güçler tarafından elimizden alınmış. Hoyratça, kabaca, acımasızca."

"Tüm bunlar seni nasıl etkiliyor?"

"Ister istemez olumsuzluklara, bunalımlara düşüyoruz. Çünkü en doğal hakkımız elimizden alınıyor. Herşeye olan güvenimiz sarsılıyor.

"Gülten, on gün sonra sizi ayıracaklar. Senin üzerindeki etkisi ne?"

"Beni çok etkiliyor, zor durumdayım. Ben burada dursam Nedim gitse çok kötü..... fazla bir şey söyleyemeyeceğim. Ben bilmiyorum... bilmiyorum..."

"Son olarak, senin durumunda binlerce genç var burada. Bu gençler ne yapmalı?"

"Bence tek tek birşey yapılamaz. Demokratik kuruluşlar bu soruna el atmalı. Bu yakıcı soruna sahip çıkmalı. Gerekirse bu sorun Birleşmiş Milletler İnsan Hakları



"Kardeşim ben ne bileyim senin izinde olduğunu"

Ahmet BURÇAK

Yurt dışında çalışan milyonlarca işçi arkadaşımız bir izin dönemini daha geride bırakarak, çalıştıkları ülkelere işlerinin başına, yeniden el kapılarında ellerinin emeğini, alınlarının terini dökmeye döndüler.

Izin öncesinin heyecanı ayrıdır, en az 6 ay önceden başlar izin hazırlıkları, bir telaş, bir curcuna. Hediyeler alınır eşe dosta, mevsimlik giyecekler alınır, o psikoloji içerisinde geçer altı ay. Izin sonrası ise ülkede yaşanan dört veya altı haftanın anılan bitmez aylarca, anlatır durursun neler yaptığını izin boyunca.

Kimisi biriktirdiği üçbeş kuruşa biraz da kredi eklemiş bir inşaat başlatmış, kafamı sokacak bir yerim olsun görüşüyle. Kimisi, bir gün kovulursam el kapısından, belki bir iş yaparım diye bir dükkan yeri almıştır borç harç. Kimisi de gezmiştir Anadolunun, Egenin, Akdenizin köylerini kentlerini.

Izin kısadır, nedir ki altı hafta dediğin? Göz açıp kapayıncaya dek geçer gider. Geride kalan hatıralardır. Oturursun dönüş yolcu-

re, canlanır gözünde arkandan üzgün sallanan eller, hıçkırıklar ve çabuk dönesin diye dökülen bir tas su. Burkulur için, iki damla gözyaşı süzülür yanaklarından.

Tüm bunlar işin duygusal yanı, zaman geçtikçe daha gerçekçi anıları anımsamaya başlarsın, bu yılki izinden geriye kalan. Falanca yerde seni hızlı gittin diye çeviren trafik polisinin hakaretini anımsarsın birden, veya hayat pahalılığına karşı durabilme savaşı veren yakınlarını hatırlarsın. Aslında iki sene önce durumları daha iyicene gibiydi diye düşünürsün, hatta o zaman birlikte gittiğiniz lokantada hesapları sana ödetmemek için ne yeminler vermişti. Bu sene ise böyle bir gecenin sözünü bile etmedi diye düşünürsün.

Hastaneye gitmişsindir bir de ve senin hastalık halinde sigortalı olduğuna dair çalıştığın ülkedeki hastalık kasasından aldığın kağıdı kabul ettirememişsindir Sosyal Sigortalar Kurumu bilmem nere hastanesinde ve tedavi paranı senden almıştır çatır çatır. Senin itirazını dinleyen bile yok. **"Ne bileyim kardeşim senin izinde olduğunu."** demiştir görevli memur.

tur böyle bir belge. **"Büyük firmaların hastalık kasaları havale kağıtlarını toptan defter halinde veriyor."** diyecek olmuşsundur. Aldığın cevap **"Anlamam kardeşim, madem ki izindesin izin belgeni göster, yoksa paranı kendin ödemek zorundasın, paran yoksa dışarı"**. Bir an düşünürsün, **"Her şey askeri disiplin içerisinde"** diye **"Hastaneler bile askeri disiplin altında" "Askerler izne çıkınca belge taşımak zorundadır."**

Dönersin o hırsla çalıştığın ülkeye, işyerine. Yapışırsın Işyeri Işçi Temsilcisinin (Betriebsrat) yakasına, anlatırsın böyle böyle oldu diye. Temsilci götürür işverene sorunu. Işveren itiraz eder. **"Olmaz böyle şey, bir sürü ülkeden işçi gidiyor izne, hiç birisinin bu konuda problemi yok."** der. Inanmaz temsilciye. Temsilci kapıdan çıkar, tam büroya girecektir, başka birisi yapışır yakasına. **"Vay kardeşim hoşgeldin, ne zaman geldin, gel bakalım otur şöyle, anlat nasıl geçti iznin"**, diye karşılar temsilci, yer gösterir. Beriki **"sorma birader, kaza yaptım, arabayı gümrüğe atmak bir dert, birde hastanelerde süründürdüler. Çoluk**

Sonunda Nedim'in ailesi **Gülten'i istemeye gitmiş. Kız tarafı da kabul ettiğinden evlenmişler. Ikisi de fazla bir şey istemiyormuş. Karınlarını doyuracak bir iş, başlarını sokacak bir ev... Gülten Türkiye'ye gelmiş. Ama sorunlar da hemen başlamış.**

"Nasıl?"

"Gülten Türkiye'ye uyum sağlayamadı. O sıralar annemlerin yanında kalıyorduk. Onların kendilerine göre bir ölçüleri var. Gelin nasıl olmalı. Oysa Gülten Almanya'da büyümüş davranışları, değerleri tamamen değişik. Öyle an geldi ki iki taraf birbirini anlamaz, düşman haline geldi. Biz de bu havadan etkilendik kavga etmeye başladık. Gülten'in Türkiye'de yaşayamayacağı iyice ortaya çıkınca evlendiğimizin üçüncü ayında daha iyi olur diye Almanya'ya gönderdik. Şimdi planlarımız tamamen alt üst olmuştu. Bu kez zorunlu olarak Almanya'da kında. Birşeyler yapmış, etmiş. Ben dayanamadım attım yüzüğü.

"Sonra Nedim'le evlendin. Üç ay Türkiye'de kaldınız. Nasıl zorluklarla karşılaştın? Ayrıca evlilikten ne bekliyordun? Önce onu söyle."

"Doğru... evlenmekten şunu beklerdim... yani... beraber, yalnız olmak... yapabilmek istediğimizi... Bilhassa çok zorluk çektim. Aile konusunda. Onlar bunu yapma, şunu giyme kızım diye, yani emir değil de doğal birşeyler söylediler. Ben de Nedim birşey demedikten sonra onların da dediğini yapmadım. Nedim sesini çıkartmıyor istediğimi yapabilirim. Her halde dedim. Yapıyordum..."

"Peki sen evlendin. Evlilikte her hangi bir zorluk çıkacağını düşünmedin mi? Özellikle de Türkiye'de yaşarsan?"

"Şimdi şöyle oldu... Biz sözlüyken babam dayısını (Nedim'in babası) çok severdi. 'Zengin evleri mış. Ve Nedim'in vizesi neredeyse **bitiyor. Ve ne Gülten ne Nedim geleceğe yönelik hiçbir plan yapamıyor.**

"Sen burada toplumsal, sosyal ne gibi zorluklarla karşılaştın?"

"Ben ilk anda şunu hissettim. Ben evliyim. Aileyim. Benim aile anlayışım farklıydı. Burada düşüncemi yaşama geçirme olanağı bulamadım. Bağımsız değildik. Bağımsız olmamızı yasalar engelliyordu. Benim burada ne kadar kalacağım belli değildi. Emanet evlilik gibi birşey. Sonra her an kopacakmış gibi. Kaldığımız yer kayınbabamgil. Tamamen değişmiş. Ne bileyim. Anlayışlı sıcak bir yaklaşımları yok. Çünkü buradaki insanların çoğu gibi yalnız ve yalnız kendilerini düşünür olmuşlar. Türkiye'de bu iş böyle değil. Dayanışma vardır. Burada yalnız **'mark'** var. Örneğin tavırlarıyla hep şunu söylüyorlar. 'Tamam damadımsın, kızımsın ama ne diye geldin başımıza bela ol-

soruna el atmalı. Bu yakıcı soruna sahip çıkmalı. Gerekirse bu sorun Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'na dek götürülmeli..."

dek geçer gider. Geride kalan hatıralardır. Oturursun dönüş yolculuğunda direksiyonun başına veya bir otobüsün, uçağın koltuğuna, bir an dalar gidersin derinle-

leyim kardeşim senin izinde olduğunu." demiştir görevli memur. **"Belki de temelli döndün."** Izinde olduğunu belirtir bir belge istemiştir belki de senden. Ama yok-

gümrüğe atmak bir dert, birde hastanelerde süründürdüler. Çoluk çocuk perişan, biz can derdindeyken birde demezler mi bize izin belgeleriniz nerde diye." ve devam eder, **"Hapisten kaçmadık, asker kaçağı hiç değiliz, ne izin belgesi dediğimde, hastalık kağıtlarınız izin belgeniz olmaksızın geçmez, ne bilelim senin izinde olduğunu dedi görevli...".**

Temsilci susturur, **"tamam"** der **"Tamamşimdi personel şefi ile konuştum, izin belgesi veremeyiz, bunlar askermi ki izin belgesiz dışarı çıkamasınlar, ellerindeki havale kağıtları geçerlidir diyor. Ama gidildiği ülkede askeri disiplinin toplum yaşamına hakim olduğunu bilmezlikten geliyor."**

Oturur temsilci makinanın başına, vurur hırsla tuşlara.

"Türkiye'ye izne gitmeye karar veren arkadaşlar, izne gitmeden önce işverenden hangi süreler içerisinde izinli olduğunuzu belirtir bir belge almaksızın Türkiye'ye gitmeyin, Aksi takdirde Türkiye'de hastalandığınız takdirde bazı SSK hastanelerinde elinizdeki havale kağıtları geçersiz sayılacak ve tedavi masraflarınızı kendiniz ödemek zorunda kalacaksınız. Bütün Avrupa ülkelerinde geçerli olan havale kağıtları Türkiye'deki bazı SSK hastanelerinin keyfi uygulamaları sonucu geçersiz sayılmakta, havale kağıdı ile birlikte izinli olunan süreyi belirtir bir izin belgesi istenmektedir. Işveren temsilcisi yaptığımız başvuruyu ciddiye almamış böyle bir belgenin verilmesine karşı çıkmıştır. Türkiye'de hastaneye gidip de böyle bir durumla karşı karşıya kalmış arkadaşların yardımına ihtiyacımız vardır." diye yazar.

Kağıt dolaşır bölümleri, dört işçi arkadaş daha çıkmıştır tedavi parasını kendisi ödemek zorunda kalan, ama işveren hâlâ bir belgenin verilmesine karşıdır. **"Bu hükümetlerarası sorundur".** demekte, **"Hükümetlerin bu sorunu halletmesini"** istemektedir. Şimdiye kadar hükümetler hangi sorunumuzu hallettiyse, bunuda halleder!!!!

Okurlarımızdan bir kısmı konuya hikaye diye bakacak, bir kısmı da hikayeyi analize yönelip düşünceye dalacak, belki de kendi yaşadığı olayları anımsayacak.

Önümüzde daha çok aksayan yönlerimizi hikaye edeceğiz **"Anlayana sivri sinek....... misali".**

İZLENİMLER

Ali ÖZENÇ

Macaristan'da bir köy: Balaton-Zanka

Macaristan'ın en büyük gölü olan Balaton'un etrafını irili ufaklı köyler, kasabalar, şehirler çevrelemiştir. Ak gerdana dizilmiş inci gibidirler hepside. Çoğu binaların yapısı, bizim, Avrupa ülkelerinde bile az rastladığımız türdendir. En güzel yanı da, bu yapılar oluşturulurken, köyler, kasabalar kurulurken, doğa hiç mi hiç incitilmemiş; bir ağaç dahi kesilmemiştir. Burada doğa ile insan adeta bütünleşmiş gibidir. Yazıma konu olarak seçtiğim ZANKA'da işte böylesi köylerden biridir. Normal zamanlarda, yani turistik sezon dışında kendi nüfusunun bin kişi olduğu söylenen köyde, turizm dönemine girildiğinde, bu sayı dört-beş misli artmaktadır.



ZANKA'yı gezerken, kendi ülkemdeki yolsuz, okulsuz, susuz, insanların başına çöken kerpiç damlarıyla köylerimizi hatırladım. ZANKA'nın sokaklarını dolduran temiz giysili, bakımlı çocukları görünce de, bizim yoksul, aç, daha 1,5 yaşını doldurmadan, hastahane ve doktorsuzluktan binlercesinin öldüğü çocuklar geçiverdi gözlerimin önünden.

ZANKA'nın bahçelerini dalları yere vuran kiraz, vişne, elma, armut ve şeftali ağaçları dolduruyordu. Balkonları ve sokakları ise, rengarenk sarmaşıklarla hanımelleri, hercailer süslüyordu. Buna alışkın olmayan oğlumu, çiçekleri yolmasın diye zor tuttum. **"Baba sahipsiz onlar"** diyordu. Oysa orada herşeyin, herkesin malı olduğunu daha öğretememiştim ona...

Bin kişinin yaşadığı ZANKA'da, herkesin istediği zaman girip yararlanabileceği değerli bir kitaplık; içinde sineması, tiyatrosu ve yaz sezonunda, çeşitli yarışmaların düzenlendiği büyük bir **"Kültür Evi"** bulunuyordu. Yerli halka, gençliğe devamlı açık müzik salonları, ABC denilen geniş alış-veriş mağazasıyla, birkaç bahçeli lokantası vardı. Ayrıca ZANKA'da, 11. ve 14.yy'dan Arpadlılar zamanından kalma tarihi bir kale ve yine yapımı 1786 yıllarına rastlayan, daha sonraları çeşitli kereler restore edilerek günümüze kadar korunan bir kilise yer alıyordu. ZANKA'da birde, her yaz 2500, 10-14 yaş arası çocuğun kaldığı enternasyonal Pionierlager bulunuyordu.

Bugün Macaristan'da bir çeşit çiçek gibi rengarenk yapılarıyla yeşil doğanın içinde boyveren bu köyler, yakın gelecekte yazılmaya değer daha nice ZANKA'ların yükseleceğini göstermektedir... Rackozi caddesinden ilerliyerek tırmandığım Petöfi sokağı, ardından sarı ve yeşil ipekten örülü birer halı gibi geniş alana yayılan günebakan tarlaları, karşı tepeciğin ardında bakır tepsi gibi kaybolan güneş, bende ZANKA köyünün tatlı bir anısı olarak kalacaktır...

DİYARBAKIR MEKTUBU

Fırat DİLGEŞ

Tatbikat, yağma, direniş

1-5 eylül günleri arasında Elazığ Bingöl-Diyarbakır il sınırları içinde yapılan "Semih Sancar-85 Tatbikatı" hakkında hala konuşuluyor. Bu tatbikatta hakiki mermilerin kullanıldığı resmen açıklandı. Kürdistan'da yapılan bu tür tatbikatlarda başta gelen amacın Kürt halkını korkutmaya çalışmak olduğunu söylemeye gerek bile yok. 1978 yılında yapılan "Kanatlı Jandarma 78" tatbikatında "düşman kuvvetler" diye adlandırılan birliklere Kürt ulusal giysilerinin giydirildiği anılarda canlı duruyor. O günlerde bu Kürt düşmanı tutuma karşı gelişen tepkilere yanıt veren zamanın Genelkurmay Başkanı, şimdinin "demokrasi mimarı" Devlet Başkanı Evren **"Ne olacak? Bazıları karşı çıkıyor diye tatbikat da mı yapmayacağız?"** diye dayılanmıştı.

7 yıl önce olduğu gibi bu kez de tatbikat bölgesindeki köy ve kasabalardan halk tatbikatı seyretmeye zorlandı. Uzun yıllar zindanda yattıktan sonra cezasını tamamlayarak tahliye olan değerli bir öğretmen arkadaşımız bu sırada Bingöl'ün bir köyünde misafir ediliyordu. Köylülerin tatbikat alanına götürülmesi için köye dalan askeri birliklerin takındıkları tutumun öteden beri Kürt köylerine yapılan baskınları pek aratmadığına bizzat tanık olmuş. Bu arada kendisi de tatbikatın bu bölgedeki bölümünü izlemiş. Anlatılanlar gerçekten dehşet verici. **"Siz bu orduyla başa çıkamazsınız!"** tehdidinin tutması için herşey yapılıyor. Tank, top, helikopter, uçak hepsi birarada kullanılıyor, adeta gökten ateş yağdırılıyor. Dünyada olup-bitenlerden az-buçuk haberdar olanlar tatbikatın amacını anladıklarını her halleriyle belli ediyorlar. Kendi halinde yaşayanlar ise **"Bunlar bizi korkutmak istiyor, ama niye?"** diye soruyorlar.

Ayrıca öğrendiğimize göre bu tatbikat sırasında en az 11 asker öldü. Kürt halkını korkutabilmek için yapılan bu tatbikatta ölen askerlerin ailelerine teslim edilirken **"bölücü çetelerin kurşunlarıyla öldürüldü"** denip denmediğini bilmiyoruz. Ama, **"Askerlerimize ateş açılıyor"** diyerek Kürt halkına yaşamın zehir edildiğini, tüm ülkede şovenizm kasırgası yaratıldığını biliyoruz. Bunları yapan generaller bir tatbikatta öldürdükleri 11 askerden hiç sözetmiyorlar. Sanıyorlar ki böylece çirkin amaçlarına ulaşabilecekler.

Ama bu insanlık-dışı tutuma, bu çağ-dışı uygulamalara karşı ordu içinden tepkiler artık dışa yansıyor. Bu uygulamaları gönül rahatlığıyla sürdürsünler diye subaylara iki kat aylık ödenmesine karşın Ağrı'da yapılan operasyonlar sırasında bir üsteğmenin tabur komutanı binbaşının emirlerine karşı çıkması, bu yüzden de geri hizmete alınarak hakkında soruşturma açılması, bu gerçeğe somut bir örnektir.

Tatbikatların, süngülerin gölgesinde ANAP'lılar leş kargaları gibi yüklerini tutmaya bakıyor, zaman yitirmemek için birbirleriyle yarışıyorlar. ANAP'lı Diyarbakır Belediye Başkanının yolsuzlukları almış yürümüşken, Ergani Ilçesi Belediye Başkanı ANAP'lı Osman Aslan da geri kalmak istemiyor. (!) O da aynı biçimde belediyenin neyi-var, neyi-yok, eş-dost, akraba-hısım arasında payediyor. Bunlardan küçük bir örnek Belediyeye ait olan açıkhava çaybahçesi olayıdır. Başkan burayı da eski kiracısından alıp yakınlarına vermek istedi. Kiracı razı gelmeyince kirayı iki kat artırdı. Buna da katlanacağım diye kiracı çıkmamaya direndi. Bu kez de sudan gerekçelerle (yerde izmarit bulundu diye) çayevi 15 gün süreyle kapatıldı.

Bu ANAP'lı Ağababası Özal gibi bunca yolsuzluğu yaparken gözboyayıcı işlerden de geri durmuyor. Örneğin yol genişletme adı altında ev ve işyeri yıkımları sürüyor. Yıkılan ev ve işyerlerinin bedelleri bile ödenmiyor. Kimi zaman yıkılacak binaların boşaltılmasına bile fırsat verilmiyor. Ama Belediye Başkanı iş yapmış görünüyor. Yani yağmanın gizlenebilmesi için aynı zamanda kılıf hazırlanıyor.

Son dönemlerde yoğun olarak sürdürülen arama-tarama, operasyon ve tutuklamaların ucu Doğru Yol Partisi'ne kadar uzandı. Diyarbakır'ın Dicle ilçesinde bu partinin üyesi 11 kişi tutuklandı. DYP'nin Ilçe Başkanı Mehmet Salim Ensarioğlu konuyla ilgili bir açıklama yaptı ve partisinin üyelerinin işçiler arasında meydana gelen bir kavga gerekçe gösterilerek tutuklandığını, gerçekte bu tutuklama ile partisine yönelik kasıtlı bir saldırı olduğunu belirtti.

Bu tutuklamaların yapıldığı Dicle bir süreden beri önemli hareketlenmelere sahne oluyor. Karakaya Barajı inşaatında çalışan işçiler buradan taşınıyor. Aylardır işçilerin parası ödenmeyince 400 işçi toplu olarak iş bırakmıştı. Bunun üzerine de sigortasız ve sendikasız olan bu işçiler işten atılmıştı. Işçilerle dayanışma için bölgenin yerlileri işte çalışmayı reddedince Mardin, Hakkari ve Siirt'ten yeni işçiler getirildi. Şimdi işten atılan işçiler alacaklarını ve işyerlerini geri istiyorlar. Daha önce hiç bir sendikal faaliyetleri, direniş gelenekleri olmayan bu işçilerin direnmeye kararlı olduğu gözleniyor. Buna karşın polis ve jandarma terörünün şiddetinden hiç bir şey kaybetmeden sürdüğünü de belirtmek gerek. Sonuç ne olacak, ileride göreceğiz.

Nüfus patlayınca bütün ulusal gelir hesapları alt üst oldu

Kişi başına ulusal gelir 1978'in gerisinde

1981-1985 dönemine ilişkin kişi başına düşen ulusal geliri hesaplamaları, yılda ortalama yüzde 2 oranında artacağı varsayımına dayandırıldı. Son nüfus sayımında, ilgili dönemde nüfusun yılda ortalama yüzde 2,8 oranında arttığı görüldü ve böylece, 1981-1985 yıllarına ait daha önce ilan edilen yıllık kişi başına düşen ulusal gelir rakamlarının gerçek olanın üstünde gösterildiği ortaya çıktı.

27 Ekim 1985 tarihinde yapılan **"Nüfus Sayımı"**nın sonuçları, Evren-Özal rejiminin önemli bir yalanına daha açıklık kazandırdı ve son beş yıla ait bütün ulusal gelir rakamlarının yanlış hesaplandığını ortaya çıkardı. Bilindiği gibi, 1981-1985 dönemine ilişkin olarak, Türkiye'de nüfusun yılda ortalama yüzde 2 dolayında arttığı varsayılmış, buradan kalkarak 1985 yılında toplam nüfusun 49 milyon 200 bin kişi olacağı öngörülmüş ve kişi başına düşen ulusal gelir hesapları da, bu varsayıma dayandırılmıştı.

Ne var ki, son sayımda Türkiye'nin nüfusunun tahmin edilenden 2 milyon 221 bin kişi fazlasıyla 51 milyon 421 bin kişi olduğu görüldü. Böylece, 1981-1985 döneminde, Türkiye'de yıllık ortalama nüfusun söylendiği gibi yüzde 2 oranında değil; yüzde 2,8 oranında arttığı belirlendi ve bu durum, her yıl Devlet İstatistik Enstitüsü (DIE) tarafından ilan edilen yıllık kişi başına düşen ulusal gelir artış hızlarının yüksek gösterildiğini ortaya koydu.

Örneğin, DIE nüfusun yılda ortalama yüzde 2 arttığı varsayımına dayanarak, Türkiye'de kişi başına düşen ulusal gelirin 1981'de yüzde 2; 1982 yılında yüzde 2,5; 1983 yılında yüzde 1,1; 1984'de yüzde 3,5 ve 1985 yılında da yüzde 1,8 oranlarında arttığını öne sürmüş ve Evren-Özal rejimi, bu verilerden kalkarak, uzun süre **"bunalımı aştık, aşıyoruz", "Türkiye ekonomisi, yeniden büyümeye başladı"** biçiminde propaganda kampanyası sürdürmüşlerdi.



Oysa, son nüfus sayımının sonuçları, kişi başına düşen ulusal gelir artış hızlarının 1981 yılında yüzde 1,1; 1982'de yüzde 1,6; 1983 yılında yüzde 0,2; 1984'de yüzde 2,6 ve 1985 yılında da yüzde 0,9 oranında olduğunu ortaya koydu ve bu durum, 1984 yılı sonunda, henüz 1978 yılının rakamlarına bile ulaşılamadığını kanıtladı.

Örneğin, DIE'nin ulusal gelir hesaplamalarına göre, 1968 yılı sabit fiyatlarıyla, 1978 yılında kişi başına düşen ulusal gelir miktarı, 4 bin 903 liraydı. Son nüfus sayımının sonuçlarına dayanarak yapılan yeni hesaplamaya göre, 1968 yılı sabit fiyatlarıyla 1984 yılında Türkiye'de kişi başına düşen ulusal gelir 4 bin 898 liradır. Ve bu durum, son altı yıl içinde, Türkiye ekonomisinde **"büyüme"** diye bir olayın sözkonusu olmadığını göstermektedir.

Ancak, herşeyin dolarla hesaplandığı Türkiye ekonomisinde, ulusal gelir hesaplarının dolar cinsinden ele alınması daha doğrudur ve nüfus sayımı sonuçları, konuya bu açıdan bakıldığında, durumun çok daha kötü olduğunu ortaya koymaktadır. Son nüfus sayımına göre, 1981 yılında 1,267 dolar olan Türkiye'de kişi başına düşen ulusal gelir miktarı, 1982'de 1,127 dolara, 1983'de 1,032 dolara, 1984 yılında 979 dolara ve 1985

ABD'nin "Sömürge valisi"!...

Özlem ÖZGÜR

ABD ile Savunma İşbirliği Anlaşması (SIA) görüşmeleri nedeniyle, Başbakan Turgut Özal'ın 28 Ekim 1985 tarihli **Cumhuriyet** gazetesinde yayınlanan söyleşisi, gerçekten üzerinde dikkatle ve ibretle durulmaya değer bir belgedir.

Özal yaptığı bu konuşma ile, Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı değil, ABD'nin **"sömürge valisi"** olduğunu çok açık bir biçimde ortaya koymakla kalmıyor; aynı zamanda, Evren-Özal rejimi eliyle, ABD'nin Türkiye'ye bölgede vermek istediği yeni ve çok tehlikeli **"misyon"**a da açıklık getiriyor.

Özal, Cumhuriyet ile yaptığı söyleşide, görüşmelerde ele alınan konulardan birisinin iki ülke arasındaki ticareti geliştirmek olduğunu belirttikten sonra, aynen şunları söylüyor: **"Türkiye'de işçi ucuza çalışıyor. Amerikan silah firmaları, Türkiye'de özel büyük holdinglerle silah endüstrisi kurmalıdır. Civardaki dost ülkelere, bazı silahları buradan satabiliriz. Ne var ki devlet, bu işe burnunu sokmamalı; devletle iş yürümez."**

Bu sözlerin, neresine ne diyelim? Türkiye'de, bir silah endüstrisi kurulacak ve bu iş, ABD silah tekelleriyle yerli holdingler ortaklığında gerçekleştirilecektir. Sizin anlayacağınız, Türkiye'nin askersel araç ve gereç ihtiyacı buradan karşılanacak ve silahlı kuvvetler, dünya gericiliğinin merkezi olan ABD **"Askersel Sanayi Kompleksi"**ne dolaysız göbeğinden bağ-

---

Tercüman dosyasını açıklıyoruz. **Yücel FEYZİOĞLU**

Tercüman "işçi şirketi" kurarak işçilerimizi nasıl kandırdı?

1

Abdullah Sezer'i yeni meslek öğrendiği okulun atölyesinde bulduk. Bir öğle vakti. 14 yıl DE-MAG firmasında çalışmış, büyük vinçler yaratmış, sonra işsiz kalarak 45 yaşında yeniden meslek öğrenimine başlamıştı. Şimdi 15 yaşındaki öğrenciler gibi merakla elektronik öğreniyordu. Severek çalışıyor, öğretmeni dikkatle dinliyor, anlamadığı olunca soruyordu. 15 yıl önce Federal Almanya'ya gelirken büyük umutlara bağlanmıştı. 13-14 yıl önce **"İşçi Şirketleri"** sökün edince, umut onlara dönmüş, bir çoğuna ortak olmuş, geleceğine yönelik güzel hayaller kurmuştu. Şimdi de öğrendiği yeni mesleğe umut bağlıyor, ona tutunuyordu. Karşılaşınca bizi tanımadı. Biz de onu tanımıyorduk. Bir arkadaşımız salık vermiş: **"İyi arkadaştır, çekinmez. İşçi şirketleri'nin çok darbesini yedi. Sana yardımcı olur, ara"** demişti. Biz de adını adresini alıp işte böylece yanına varmıştık.

– **Tanımadım sizi,** dedi.

– Türkiye Postası**'ndan geliyoruz,** dedik. **1974'de Tercüman Gazetesi'nin kurduğu Meriç Tekstil fabrikasının ortağıymışsınız. Biraz bilgi almak istiyoruz.**

Gözleri dostça parladı. Elimizi tuttu. Sonra ışıl ışıl bakışlarına bir dalgınlık, bir kırıklık gelip oturdu. Usuldan dillendi, görelim kinayeli kinayeli ne söyledi:

– **Evet, Tercüman bizi kurtardı. Büyük patron olduk. O hikaye uzun. Kurs bitiminde evime buyurun. Hem acı bir kahvemi içersiniz, hem de istediğiniz bilgileri veririm.**

– **Olur,** dedik, biraz söyleştikten sonra kurs başladı, biz de ayrıldık. Abdullah Sezer'le buluşuncaya dek daha vaktimiz var. O zamana dek Tercüman'ın suç dosyasını biraz kurcalayalım. Neler yazıp söylemiş, biraz gün ışığına çıkaralım.

Yıl 1973. İlkbahar. İşçilerimiz en verimli yaşlarını sürüyorlar. Fabrikalardan sel gibi boşaldıkla-



MERİÇ TEKSTİL

OKUYUN, ANLAYIN, SORUN, SORUŞTURUN
ONDAN SONRA ORTAK OLUN.

ruz, ortak olun..." diyor. **"Meriç Tekstil makinelerini yurda sokarken, başta gümrük olmak üzere hiçbir vergi ödemeyecek, geri kalmış bölge dışındaki şirketlerin mesela 100 milyon'a getirebildikleri makineleri, sadece 50 milyona mal edebilecektir... Meriç Tekstil yüzde 50 yatırım indirimine tabii tutulduğu için her şirketin, mesela 20 milyon vergi verdiği yerde, sadece 10 milyon lira vergi ödeyecektir. Hepiniz fabrika sahibi olacak, geri dönüşte fabrikanın vereceği yüzde 35-40 kârla büyük gelir elde edebileceksiniz, isteyen kendi fabrikasında çalışabilecek..."** 1973 yılı boyunca yapılan yayınlarda bu ve benzeri inanılmaz vaadleri Tercüman gazetesinde okuyabilirsiniz.

Bizler bir avuç insan bir yandan uyarabildiğimiz kadar arkadaşı uyarıyoruz, bir yandan da gün gelir bu yalanlarını Tercüman'ın suratına tokat gibi vururuz diye bu sayfalarını topluyoruz. İşte o gün geldi. İşte hepsi elimizde. Abdullah Sezer gelinceye dek karıştıralım bir bir.

7 Eylül 1973 tarihli Tercüman. Yalancının şahidi yanında hazır: **"İşçilerimiz köklü şirketlere ortak olurlarsa kazanırlar"** büyük başlığı altında **"Hariciyecilerimiz ne diyor?"** ara başlığı var. Haber şöyle: **"... Bu arada zamanlarını vatandaşlarımıza faydalı olmak için geçiren Paris Başkonsolosluğumuz mensuplarına da Meriç Tekstil A.Ş. ile ilgili görüşlerini sorduk. İşte şunları söylediler:**

Başkonsolos vekili

Genel Müdürü Selahattin Akyol, Prof. Hikmet Binark, Prof. Dr. Ahmet Kılıçbay olunca kanıveriyorlar. Üstelik kanmaları için öylesine ustaca yayın sürdürüyorlar ki, işçilerin kendi fotoğraf ve demeçleriyle kendilerini kandırıyorlar. Sanki herkes yığın yığın ortak oluyormuş gibi yüzlerce kişinin fotoğraflarını yayınlıyorlar...

Yurtiçinde **"İşçi hakları", "Sendikal haklar"** için çalışma yürüten işçilere düşmanca saldıran Tercüman için, yurtdışındaki işçiler büyük bir değer olup çıkmış. Biri bir

A.Ş.'ye ortak olmak istiyorum. Beni de kabul ederseniz çok memnun olacağım. Ayrıca yakında islamiyeti de kabul ediyorum. Açık adresimi yazıyorum. Gerekli ilginizi beklerim. Ella Wolter - 1 Berlin 61." Açık adres bu kadar.

Zalim, sanki Federal Almanya'da değil, deee Anadolu'da doğmuş. Mektubu bile Anadolu'lu, selam sabahla başlıyor, bize bağlılığı ile sürüyor... Öylesine bağlı, öylesine coşkulu ki, **"bir Alman olarak"**tan bu kadar acele ederse, biz Türkoğlu Türk olarak, ve de gelip Avrupaların kapılarına dayanarak nasıl ortak olmayız. Kanımıza dokanır değil mi?. Tabii Tercüman'a **"Talep Yağmuru"** yağmaya başlıyor. Kısa sürede 5850 kişi Meriç Tekstil'e ortak oluyor. Doğrusunu sorarsanız, ortaklığı kızıştıran böylesine sevimli bir kardeşimizi 1973'de arayıp bulamamak, tatlı tatlı söyleşememek bizim de kanımıza dokunmuştu. Bunca yıl sonra bu Ella Wolter'i bir daha arayalım dedik. **"Artık bizi, nasılsınız, iyi misiniz?"** sözlerini söyleyerek güzel bir Türkçe ile karşılayacak diye düşünerek sevindik. Birçok Ella Wolter isminde insan bulduk. İnat değil mi, hepsine telefon edip sorduk. Hepsi sorumuzu 12 yıl önceki gibi şaşkınlıkla karşıladı.

Gelelim, bu Türk olma heveslisi **"Alman"**ın 1973'deki **"mektubu"** öylesine etki yaratmıştı ki, fabrika-

«İşçilerimiz köklü şirketlere ortak olurlarsa kazanırlar»

Soldan sağa, Ercümen Artun, Yaman Başkurt, Tahsin Özer ve İ. Hakkı Kış.

söz söylediği an, manşetten heyecanlandırıcı bir biçimde yayınlanıyor. Bu da tabii Meriç Tekstil konusunda olumlu bir söz ise. İşte birkaç örnek:

"Kurulan fabrikaları yurtdışından selamlıyoruz." (29 Ağustos 1979)

"Almanya'ya yeni geldim, para biriktirip ortak olacağım" (31

kiye'nin askersel araç ve gereç ihtiyacı buradan karşılanacak ve silahlı kuvvetler, dünya gericiliğinin merkezi olan ABD **"Askersel Sanayi Kompleksi"**ne dolaysız göbeğinden bağlanacaktır. Ve bunun adı da, **"Ulusal Savunma Sanayii"** olacaktır.

Ne diyelim? Sevsinler, böylesi **"ulusal"**lığı!.. Işin, bir başka önemli yanı daha var. Bu proje ile, Türkiye'de üretilen silahlar, Özal'ın deyimiyle bölgedeki bazı **"dost ülkelere"** pazarlanacaktır. Bu ne demektir? ABD silah tekelleri tarafından, Türkiye barut fıçısı haline getirilecek ve bölge gericiliği, ABD yanlısı yönetimler, Türkiye üzerinden silahlandırılacaktır.

Bu durum, Evren-Özal rejimi eliyle, Türkiye'nin bölgenin **"yeni Israil"**i olmaya soyunduğunu göstermiyor mu? Özal, bu konuda da, çok açık konuşarak, yükümlü olduğu **"misyonu"** çok net bir dille ortaya koyuyor: Özal, ABD'nin isteklerinin yerine getirilmesine karşılık, bir **"bedel"** istiyor ve aynen şöyle konuşuyor: **"Bu durumda, Amerika'ya askeri kredilerden doğan 3,5 milyar dolarlık borcumuzu da, çözümlemek olanağı doğar. ABD, Türkiye'ye de Israil ve Mısır'a olduğu gibi, geri ödemeleri iptal edebilir."**

Ama, Türkiye'nin bölgede nasıl bir tehlikeli **"misyona"** soyunduğunu kavramak, Evren-Özal çetesinin cibilliyetini anlayabilmek için, Özal'ın şu sözlerine de kulak vermek gerekiyor: **"Çelik kuvvet gibi küçük bir birliğin Basra Körfesi'ne yönelik müdahalesi, Türkiye ve ABD için sakıncalıdır. Türkiye güçlendirilir ve bu iş, Ortadoğu'daki kimi İslam ülkeleriyle, özel anlaşmalarla yapılabilir; müdahale o zaman kolaylaşır. Türkiye Ortadoğu sorunlarında en önemli rolü oynayabilir."**

Özal'ın söyledikleri, çok ciddi yorumlara gerek duyulmayacak kadar açıktır. Ama, birkaç **"küçücük"** not ekleyelim. Özal, birinci olarak, ABD'nin bölgedeki dolaysız saldırılarının ve Israil eliyle sürdürdüğü müdahalelerin, sakıncalı olduğunu söylüyor. Bu işi, biz daha iyi yaparız diyor. Ve Özal, açıkça Türkiye'nin bölgede ABD çıkarlarını savunan birincil ülke olmaya soyunduğunu dile getiriyor.

Öylesine ki, Özal bu konuda, gerçekten ABD'den de Amerikancıdır. Özal diyor ki, Türkiye'de oluşturulacak **"Çevik Güç"** gibi küçük bir kuvvetin, hem Türkiye ve hem ABD için sakıncaları vardır ve hem de, biz bu işi senin adına başka yoldan daha iyi yaparız. Nasıl mı? Bazı Islam ülkeleriyle, **"özel anlaşmalar"** yaparak. Yani, ABD'nin çıkarları doğrultusunda, bölgedeki gerici güçlerle, ABD yanlısı yönetimlerle Türkiye'nin öncülüğünde anlaşmalar imzalanarak, yeni **"özel"** paktlar çerçevesinde bir **"çevik güç"** oluşturulacak ve bu durum, bölgede ABD adına bir **"müdahale"**ye çok daha iyi hizmet edecektir.

Ancak, bu görevlere karşılık, Özal ABD'den bazı **"bedel"**ler istemektedir. Birincisi, Özal **"Türkiye güçlendirilmelidir"** diyor. Türkiye'nin güçlendirilmesi, Özal için ne anlama geliyor? Türkiye silahlandırılmalı, Türkiye'de ABD eliyle bir silah endüstirisi kurulmalı, ekonomi militaristleştirilmeli, ulusal ekonomi bütünüyle ABD emperyalizmine bağlanmalı ve Türkiye, bölgede ABD çıkarlarına hizmet eden saldırgan ve her türlü maceraya atılmaya hazır bir ülke konumuna getirilmelidir. Budur, Özal'ın **"güçlü Türkiye"**si...

ABD Başkanı Eisenhower'in Savunma Bakanı Charles Wilson, **"General Motors"** adlı dev ABD tekelinin Yönetim Kurulu Başkanı'dır. Bu kişi, 1952 yılında **"General Motors'un çıkarına olan herşey, ABD halkının çıkarınadır"** demiş ve bu söz, yıllarca dillere destan olmuştur.

Ama, Özal'ın söyledikleri bu sözleri yüz kere, bin kere gölgede bırakmıştır. Özal, herşey ABD için, herşey Pentagon ve Reagan yönetimi içindir diyor. O, ABD'nin çıkarlarına hizmet eden herşey, Türkiye'nin çıkarlarına hizmettir diyor. Doğrudur! Ve bu söz, ABD'nin **"sömürge valisi"**ne bütünüyle yakışıyor!

1,127 dolara, 1983'de 1,032 dolara, 1984 yılında 979 dolara ve 1985 yılında da, 956 dolara kadar geriledi. Bu olgu, 1981-1985 dönemini kapsayan son dört yıllık süredç, kişi başına düşen ulusal gelirin 311 dolar azalarak, Türkiye'nin yüzde 25 oranında fakirleştiğini göstermektedir.

Herşey sil baştan

Nüfusun artış hızının tahmin edilenin çok üstünde gerçekleşmiş olması, yalnızca 1981-1985 dönemindeki kişi başına düşen ulusal gelir rakamlarının yanlışlığını kanıtlamakla kalmadı; aynı zamanda, ekonominin temel göstergeleri açısından, Dördüncü Beş Yıllık Plan'da yeralan gerçekleşme rakamlarının ve Beşinci Beş Yıllık Plan hedeflerinin tümüyle yanlış olduğu ortaya çıktı ve bu nedenle, plan ve programlarda yeralan rakamların düzeltilmesi zorunluğu gündeme geldi.

Örneğin, Dördüncü ve Beşinci Beş Yıllık Plan'larda yeralan ulusal gelir rakamlarının yanısıra, işsizlik, istihdam, kentleşme, eğitim, doğurganlık ve benzeri hesaplamalar, 1981-1985 döneminde ve önümüzdeki beş yıllık sürede, yıllık nüfus artış hızının yüzde 2 olacağı varsayımına dayandırıldı ve böylece, ekonomik ve sosyal yaşamdaki gelişmelere ilişkin göstergeler, gerçek olandan daha iyi gösterilmiş oldu.

Nitekim, konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan DIE Başkanı Nihat Güner, nüfus artış hızının plan rakamlarının yeniden düzenlenmesini gerektirecek derecede önemli olduğunu kaydederek, **"ortaya çıkan yeni sonuçları gözönünde bulundurarak, planda revizyon yapma görevi DPT'ye düşer"** dedi. DPT Müsteşar Yardımcısı Ertan Yülek, nüfus patlamasının, kalkınma planındaki rakamların yeniden gözden geçirilmesini gerektirecek önemde olduğunu söylerken; Başbakan Turgut Özal, **"Planda değişiklik yapılmasına gerek yoktur"** şeklinde konuştu.

Kişi başına gelir artış hızları (yüzde olarak)

Yıllar	Nüfus sayımından önceki hızlar	Sayımdan sonraki hızlar
1981	2,0	1,1
1982	2,5	1,6
1983	1,1	0,2
1984	3,5	2,6
1985	1,8	0,9

Yıl 1973. Ilkbahar. İşçilerimiz en verimli yaşlarını sürüyorlar. Fabrikalardan sel gibi boşaldıklarında dikkat ediyoruz. Saçları böylesine kırlaşmamış, daha gür. Kasları sert, daha gevşememiş. Güçlü bedenlerini zorla yararak koşar adım başka fabrikaların önüne gidiyor, orada bildiri dağıtıyoruz. Başka fabrikalarda çalışan arkadaşlarımız bizim çalıştığımız fabrika önlerine koşuyorlar. Böylece fabrika yönetimlerinin hışmından birbirimizi, burjuva basınının yalanlarından da işçilerimizi korumaya çalışıyoruz. Fabrika içinde dilimizin döndüğü kadar anlatıyoruz. Çoğunluk bildirilerimize aldırmıyor bile. Sözlerimize bıyık kıvırıp geçenler oluyor. Boyalı basının makineli tüfek atışı altında serseme dönmüşler. Yüzde beşi bile burada kalıcı olduklarını düşünmüyor. Yemeyip içmeyip biran önce para biriktirmek, biriktirip bir şirkete ortak olmak istiyorlar. Ya da kendi kuracakları küçük işletmelerde şef olma hayalleri... Dünya toz-pembe... Kim takar bizim bildirileri... Biz bin kişiye ulaşıyorsak, burjuva basını onbinleri atış altına almış. Onların düşlerine **"Tercüman"** oluyorlar. Durumlarını düşüncelerini iyi kavramış, onların ayağı yere basmayan düşlerini körüklüyorlar. Her yola başvuruyor, resmi kuruluşları kullanıyor, tam sayfa ilanlar, renkli broşürlerle gözlerini boyuyorlar. Kazandıkları üçbeş kuruşa el koymak için hepsi yarış halinde. TERCÜMAN gazetesi başı çekiyor. Tokmak gibi, kapkara, iğrenç puntolarla fabrikalar kuracağını ilan ediyor. Aylarca, aylarca propagandalar, ilanlar, reklamlar yapıyor.

Meriç Tekstil

İnanılmaz vaadler

"Meriç ırmağı kıyısında 1 milyon 100 bin metrekare arazi aldık. Sizinle birlikte Ortadoğu'nun, Balkanların ve Türkiye'nin en büyük tekstil fabrikalarını kuruyo-

Işte şunları söylediler:

Başkonsolos vekili Tahsin Özer ne demiş?

"Yurtdışında çalışan işçilerimizin biriktirdikleri paraları yurtiçinde verimli yatırımlara yöneltmelerini faydalı buluyorum. Istikbal gösteren Türkiye'nin Ortak Pazar ülkeleri arasında Tercüman gazetesi'nin önderliğinde kurulmakta olan bu tekstil fabrikasının Avrupa memleketleriyle rekabet edeceğimiz bir sahada oluşu beni daha çok memnun etmiştir. Memleket için hayırlı olsun."

Tahsin Özer sözü bitirince yanında oturan din görevlisi Ismail Hakkı Kış sözü alıyor, görelim dini, allahı Kemal Ilıcak'ın kârı için nice görevli kılıyor: **"Büyük bir kitleye hitap eden Tercüman gazetesinin önderliğini yaptığı Meriç Tekstil Sanayiinin mekleketimize kazandıracağı faydaları saymak zait olacaktır. Bu gibi hayırlı teşebbüslerin yakın bir gelecekte memleketimizde işsizliğin önüne geçeceğini sanıyorum. Yurt dışındaki vatandaşlarımızın alın teri ile kazandıklarını verimli yerlere yatırmalarını teşvik ediyoruz. Memleketin ekonomisine büyük çapta katkısı olacağına inandığım bu kuruluşun ulu Tanrıdan hayırlı ve uğurlu olmasını niyaz ederim..."**

Bir ayrı konsolos, Bay Yaman Başkurt daha yüceden atıyor:

"Hayırlı olsun, bu gibi yatırımlarla ileride dışarıya işçi göndermek değil, kendimiz işçi alacağız..."

Bir de Çalışma Müşaviri Ercüment Artun'un sözlerine bakalım. Mübarek T.C.'nin değil, Tercüman'ın Çalışma Müşaviri: **"Öteki şirketlere değil, Tercüman'ın kurduğu şirkete paraların yatırılmasına çalışıyoruz"** diyor. Sözleri aynen şöyle: **"... Işçilerimizin altınteri ile kazandıkları paralarının maliyetleri bilinmeyen kişiler ve şirketlere yatırılmasını önlemek için teşkilatımız azami dikkat ve hassasiyet göstermektedir. Tercüman gazetesinin önder olduğu Meriç Tekstil Sanayiine işçilerimizin ortak olmasında büyük yarar görülmektedir. Sonucun muhakkak memleket kalkınmasına yararlı olacağına güvenim tamdır..."**

Daha birçok örnek göstermek mümkün. Bu kadar büyükbaş ferman verince gariban insanlarımız ne yapsın? Bir de şirketin yönetim kurulunda Tercüman gazetesi sabi Kemal Ilıcak, Sümerbank Eski

"Almanya'ya yeni geldim, para biriktirip ortak olacağım" (31 Ağustos 1973)

"Izinden dönünce ilk işim Meriç Tekstil'e ortaklık işlemimi yapmak oldu" (2 Eylül 1973)

"Yıllardır aradığım fırsatın ayağıma gelmiş olduğuna karar verdim" (6 Eylül 1973)

"Ruhr Bölgesi: Meriç Tekstil hoş geldin dedi", "Bu büyük fabrika yıllardır aradığımız bir teşekküldür..." (7 Eylül 1973)



Tercüman her yerde toplantılar düzenliyor. Türkiye'den Kemal Ilıcak, Tercüman yazarları, başka ekipler geliyor. Almanya sorumlusu Doğan Pürsün kolları sıvamış. Bir yandan gerici bir örgütlenmeyi tüm Avrupa'ya yayarken, bir yandan Meriç Tekstil'e ortaklar topluyorlar. Ve yayınladıkları boy boy resimleri öylesine güzel sunuyorlar ki, herkes Meriç Tekstil'e ortak olmak için sanki yanıp tutuşuyor. Hatta Savur'lu Aşık Sait dayanamayıp sazı eline alıyor, Meriç Tekstil'e bir de mersiye (övgü) diziyor.

Bu kadar **"hayırlı uğurlu"** girişime dayanamayıp Ella Wolter adında bir de Alman kardeşimiz kampanyaya katılıyor. Bakalım 5 Eylül 1973 tarihli Tercüman'da neler yazıyor:

"Tercüman gazetesinin başkan ve idarecileri. Selamlar. Ben West Berlin'den, bana bir anlayış göstereceğinize inanarak, bu mektubu yazıyorum. Aslım Alman, ama pek yakında Türk vatandaşlığına geçeceğim. Allaha inanarak bu kararımı size bildirmekle sevinç duymaktayım. 38 milyon Türk kardeşimin yanına ben de eski bir Alman olarak katılıp, Türkiye'ye karşı olan borcumu ben de yerine getireceğim. Ben bir Alman olarak 1967 nisanından beri turist olarak Türkiye'ye gidip gelmekteyim. Türkiye'nin güzelliğini hiçbir Alman benim kadar bilemez. Şimdi ben de Tercüman gazetesinin önderliğinde kurulan Meriç Tekstil

Gelelim, bu Türk olma hevesisi **"Alman"**ın 1973'deki **"mektubu"** öylesine etki yaratmıştı ki, fabrikadan, yurtlardan tanıdığımız birçok arkadaş: **"Şu işe bak kardeşim, bir Alman bile Almanlığı ile dinimizin kuvvetine dayanaraktan bu hayırlı işi destekiliyor, ortak oluyor da, siz baltalıyorsunuz"** demişlerdi. Ve bizi dinlememiş, ellerinde avuçlarında olanı yatırıp **"ortak"** olmuşlardı. Kısa sürede de Kemal Ilıcak 75 milyonu tamamlamış, fabrikanın kuruluşuna geçmişti. **"Işçi Kuruluşu"** olduğu için makinaları işçilerimizin verdikleri dövizlerle gümrüksüz, vergisiz yurda sokmuştu. **"Işçi Kuruluşu"** diyoruz, çünkü gerçekten sermayesinin tümünü işçilerimizden toplamıştı. O günden bu güne dek ortaklarına yazdığı açık-gizli tüm mektuplarını ele geçirdiğimiz Kemal Ilıcak'ın 14.4.1977 tarihli mektubunda bu şöyle ifade ediliyor: **"...Tamamı yurtdışında çalışan 5850 ortağımızın küçük tasarruflarını birleştirmek suretiyle meydana getirdikleri Meriç Tekstil..."** Burada A grubunun yatırdığı hiç bir sermaye yok. Hiç bir mektubunda da A grubunun sermaye yatırdığı geçmiyor.

Ama, gelin görün ki, ortaklar ikiye ayrılmıştı. A grubu ortaklar. Bunlar tek pfenig yatırmadan fabrikada büyük sermaye sahibi olan Kemal Ilıcak ve çevresiydi. B grubu ortaklar. Yani işçilerimiz. Yani sermayeyi biriktirenler. Bu B grubundakiler -asıl paranın sahipleri- hiç bir zaman fabrikada söz sahibi olamıyacaklardı. Ve giderek de haklarını yitireceklerdi. Nasıl yitireceklerdi?.. Biz Tercüman'ın geçmiş suç defterlerini karıştırıp bu sorunun yanıtını ararken tam da zamanında Abdullah Sezer geldi. Evinde buluştuk. Söyleşiye başladık. Ne yazik ki, burada da bize ayrılan sütunlar bitti. Abdullah'la neler konuştuk? Meriç Tekstil'in ol encamı ne oldu? Ne dediler, nasıl dolandırıldılar? Ve sermaye yatırmadan fabrika nasıl A grubunun yönetiminde yürüdü? Ve sermaye yatıranların sermayeleri nasıl sıfıra indi? Bunları da gelecek sayılarımızda sürdürelim. Tercüman'ın kirli çıkınlarını bir bir ortaya serelim. Güzel okurlarımız da gazetemizi alsın, tek tek işçilerimize ulaştırsınlar. Tercüman her kampanyasında işte böyle yalana dayalıdır desin, önlerine koyuversinler.

Gelecek sayı: Ne dediler, nasıl dolandırıldılar?

Atom denemeleri bir yıl süreyle durdurulsun

Geçtiğimiz ocak ayı içinde **"Delhi Deklarasyonu"** adlı açıklama ile bir atom savaşının engellenmesi için atom silahlarının denenmesi, üretilmesi ve yerleştirilmesinin tümüyle durdurulması yönünde çağrıda bulunmuş olan altı ülkenin yöneticileri, zirve öncesinde de **Reagan** ve **Gorbaçov**'a bir çağrı yaptılar.

Ekim ayı sonunda kamuoyuna açıklanan çağrıda, Arjantin Devlet Başkanı **Raul Alfonsin**, Hindistan Basbakanı **Raciv Gandi**, Meksika Devlet Başkanı **Miguel de la Madrid**, Tanzanya Devlet Başkanı **J. Nyerere**, Isveç Başbakanı **Olof Palme** ve Yunanistan Başbakanı **Andreas Papandreu**, tüm insanlığın, Cenevre zirvesinde iki ülke yöneticisinin son yıllarda artan gerginliğe son verebileceklerini, barış ve güvenlik çağını açabileceklerini umduğunu vurguladılar.

Zirve toplantısının silahlanma yarışı kısır döngüsünü kırma yönünde tarihsel bir olanak olduğunu vurgulayan politikacılar, iki tarafın da atom silahlarının önemli ölçüde azaltılması ve uzay silahlanmasının engellenmesi konularını ciddi biçimde ele alacaklarını beklediklerini belirttiler.

Bunun yanısıra, ABD ve Sovyetler Birliği'ne atom denemelerini bir yıl süreyle durdurma çağrısı yaparak, kendilerinin de silahlanmanın kontrolü yönünde etkili önlemler alınmasına yardımcı olmaya hazır olduklarını, gerekirse kendi topraklarında kontrol mekanizmaları kurulmasına izin vereceklerini açıkladılar.

Bir yıl önce **"Delhi Deklarasyonu"**nu imzalamış altı ülkenin iki önerisini hatırlanacağı gibi Sovyetler Birliği kabul etmişti. Hatta atom bombası denemelerini tek taraflı olarak 1985 yılı so-

19-20 kasım günleri Cenevre'de yapılacak olan zirvenin hazırlıkları sürüyor

Zirve öncesi kim ne yapıyor?



E. SHEVARDNADZE

Sovyetler Birliği: **Zirvede öncelik, güvenlik ve silahsızlanma konularına verilmeli diyen Sovyetler Birliği, ABD'ye şu soruyu yöneltiyor:** Siz de bizim gibi yüzlerce atom füzesini ve savaş uçağını imha etmeye hazır mısınız? **Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler, zirvenin odak noktasına dünyada silahlanma yarışının durdurulmasını ve uzayın silahlandırılmasının engellenmesini koyuyorlar.**

ABD yönetimi: **"Yıldızlar Savaşı" (SDI) projesinden vazgeçmeyeceğini şimdiden belirten Reagan yönetimi, zirvede önceliğin bölgesel çatışmalar, terörün önlenmesi ve insan hakları gibi konulara verilmesini öneriyor.**

NATO ülkeleri: **Reagan'ın "Yıldızlar Savaşı" projesine ilişkin kimi kaygılar ve çelişkiler taşımakla birlikte genel olarak ABD'nin silahlanma alanındaki konumunu destekleyecekler.**

4-5 kasım günleri zirve hazırlık çalışmaları nedeniyle Moskova'da bulunan ABD Dışişleri Bakanı **Shultz**'un, Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı **Shevardnadze** ve SBKP MK Genel Sekreteri **Gorbaçov** ile yaptığı görüşmelerin ardından, iki ülkenin zirvede öncelik verilmesi gereken konular açısından ciddi görüş ayrılıkları taşıdıkları açıklandı.

Shultz ile yaptığı dört saatlik görüşmenin ardından bir açıklama yapan **Gorbaçov**, Sovyetler Birliği'nin zirveden yapıcı ve somut sonuçlar almak üzere hazırlandığını bir kez daha belirtti. Bunun için de zirvede önceliğin güvenlik sorunlarına verilmesi, en başta da silahlanma yarışının durdurulması ve uzayın silahlandırılmasının engellenmesi konularının ele alınması gerektiğini vurguladı.

ABD yönetimi ise zirvede ilk önce bölgesel çatışmalar sorununun çözümlenmesi gerektiğini söyleyerek, zirveyi silahsızlanma alanından saptırmayı hedefliyor. Öte yanda Sovyetler Birliği, bölgesel çatışmaların dikkate değer olduğunu, bu çatışmaların nedenleri konusunda doğru bir değerlendirmeye gidilmesinin önemli olduğunu yadsımıyor. Ancak, bugün iki ülke arasındaki başta güvenlik sorunlarının ele alınması gerektiğini savunuyor.

ABD, "Yıldızlar Savaşı" projesinde kararlı

Kasım ayı başında **Reagan**, dünya kamuoyundan ve özellikle de NATO içindeki müttefiklerinden gelen baskılarla, **Gorbaçov**'un son önerilerine karşı yeni bazı silahsızlanma önerileri yaptı. Ancak **Reagan** yönetiminin **"yeni"** diye lanse ettiği önerilerin eskiden beri öne sürdüğü bazı tekliflerin yeni bir paket içinde sunulmasından başka birşey olmadığı görüldü.

Nükleer silahların yüzde 50 oranında azaltılması önerisini olumlu karşıladığını belirten **Reagan**, uzay silahlarının hiç sözünü etmiyor bunun yerine Sovyetler Birliği'nin SS-24 ve SS-25 gibi hareketli füzelerini yerleştirmemesine karşılık ABD'nin de Midgetman adlı hareketli füzesini geliştirme planlarından vazgeçebileceğini söylüyordu. **Reagan**'ın vazgeçebileceğini söylediği füzenin maliyeti çok yüksek olup, henüz ortaya çıkmamıştı. İlk uçuş denemeleri 1988'de yapılacak, yerleştirme ise 1992'de gerçekleştirilecekti.

Öte yanda **Reagan** yönetimi **"Yıldızlar Savaşı"** (SDI) projesin-

projesi olduğu görüşünü ve projenin hiç gecikmesiz yürütüleceğini ısrarla savunuyor.

Reagan, Sovyet gazetecilere **"Yıldızlar Savaşı"** projesini, hem ABD'nin, hem de Sovyetler Birliği'nin kullanabileceği bir savunma sistemi olarak açıklarken, aynı günlerde **Reagan**'ın ülkesinde de SDI savunucuları ülke çapında bu projenin yararına Amerikan halkını inandırmak için bir kampanya başlattılar. Tüm ülkenin televizyon yayınlarında SDI, çocukların bile anlayabileceği, sempatik çizgi filmlerle, ABD'ye yönelik tüm düşman füzelerini yok eden, ve böylece de ABD'de yaşayanların **"sonsuza dek mutlu ve barış içinde"** yaşamasını sağlayacak bir sistem olarak tanıtılmaya çalışılıyor. Böylece, SDI'ya karşı Amerikan halkı içindeki tepkiler etkisiz hale getirilmeyi, halkın projeyi benimsemesi sağlanmaya çalışılıyor.

NATO: Uygun adımlarla olmasa da Reagan'ın arkasında

30 ekimde Brüksel'de yapılan NATO Nükleer Planlama Grubu toplantısında, ABD Savunma Bakanı **Weinberger**'in başlıca amacı SDI projesine tam destek sağlama çabası oldu. 14 NATO savunma



Ronald REAGAN.

kaygılar sonucunda daha önceki bildirilerde olduğunun aksine SDI'den hiç söz edilmedi. Batı basını, bu durumu, NATO'nun SDI konusundaki bölünmüşlüğünün bir göstergesi olarak niteledi. Öte yandan, gerek Ingiltere, gerekse Federal Almanya'da hâlâ mevcut kimi çelişik görüşlere rağmen, SDI'ya katılım yönünde ciddi adımlar atılıyor.

Bilim adamları: "Yıldızlar Savaşı" projesinden vazgeçilmeli

Ekim ayı içinde ABD'de hükümet dışı 30 örgüt ve 120 ünlü politikacı, bilimadamı ve sanatçı ortak bir çağrıda bulunarak **Reagan**'dan SDI projesinden vazgeçmesini, silahsızlanma alanında somut adımlar atmasını istediler. Bu isteme, Nobel ödülü sahibi 12 Amerikalı bilimadamları Washington'da yaptıkları basın toplantısında halihazırda ABD'nin 14 tanınmış fizik enstitüsünde çalışan profesör ve mühendislerin yüzde 55'inin uzayın silahlandırılmasına karşı olduklarını ve programdan vazgeçilmesi için imza verdiklerini söylediler.

Ekim ayı sonunda Hollanda'da Maastricht'te yapılan Dünya Bilimadamları Kongresi'nde de halen yaşamakta olan 200 Nobel ödülü sahibi bilimadamının 105'inin SDI projesinden vazgeçilmesini istediği açıklandı. Reagan'ın programının savunmaya değil saldırıya yönelik olduğunu belirten bilimadamları, bu projeye ayrılacak milyarlarca doların sosyal sorunların çözümü, açlığın önüne geçilmesi için kullanılabileceği üzerinde durarak, **"silahlanma yarışının yerini barışın sağlanması yarışı almalı"** dediler.

ABD'de yüzlerce bilimadamının SDI projesinde görev almayı reddetmesi, projeye karşı protestolar, Batı Avrupa'daki bilimadamları tarafından da destekleniyor. 4 Kasım günü Batı Berlin'de 380 bilimadamı ve teknisyenin projeye karşı çıktığını, bu konudaki imza kampanyasının halen sürdüğünü açıkladılar.

Sosyal Demokratlar uzayın silahlandırılmasına karşı çıktı

Ortak pazar üyesi ülkelerdeki 14 sosyalist ve sosyal demokrat partinin oluşturduğu "Sosyal Demokrat Partileri Birliği", **5 Kasım günü Brüksel'de yaptıkları ilk ortak açıklamada uzayın silahlanmasının her türüne ve ülkelerindeki hükümetlerin SDI projesine, biçimi ne olursa olsun katılmalarına karşı olduklarını belirttiler. Partiler, uzaya silah sistemlerinin yerleştirilmesini engellemek ve saldırı silahları potansiyelini azaltmak amacıyla bir anlaşma imzalanmasını da istediler.**

Aynı açıklamada sosyal demokrat partiler, Batı Avrupa ülkelerinin yürüttüğü EUREKA projesini desteklediklerini de belirttiler.



Mini zirvede 6 büyükler birarada

"Mini Zirve"den ne çıktı?

Sovyetler Birliği ile görüşme masasına, müttefiklerinin ağırlığıyla oturmak isteyen **Reagan**'ın beş büyük kapitalist ülkenin liderleri ile yaptığı "mini zirve" umduğu başarıyı sağlayamadı. Bilindiği gibi ABD Başkanı **Reagan**'ın bu toplantıya tüm NATO üyesi ülkeleri değil de, yalnızca bazı müttefiklerini çağırması Hollanda ve Belçika tarafından eleştirilmişti. ABD-Sovyet zirvesinin hazırlıklarına Türkiye, Yunanistan, Danimarka, Norveç, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Portekiz ve Ispanya gibi ülkelerin çağrılmasına bile gerek görülmemesi, bu saydığı-

CIA'nın yeni hedefi camiler

Ekim ayı sonunda Kabul Radyosu'nun verdiği bir habere göre Batı Afganistan'ın kentlerinden Herat'ta bir cami, CIA'nın desteklediği karşı-devrimci çeteler tarafından roket saldırısına uğradı.

Cemaatin akşam namazı için toplandığı sırada camiyi bombalayan teröristler 14 kişinin ölümüne, 78 kişinin de yaralanmasına yolaçtılar. Kendilerine "Islam Mücahit" i adını veren ve "cihad" adı altında cinayetler işleyen bu terör gruplarını ABD yönetiminin desteklediği, CIA'nın ise yalnızca bu yıl bu gruplara 250-280 milyon dolarlık

Sovyetler Birliği kabul etmişti. Hatta atom bombası denemelerini tek taraflı olarak 1985 yılı sonuna kadar durdurmuştu.

gerlendirmeye gidilmesinin önemli olduğunu yadsımıyor. Ancak, bugün iki ülke arasındaki ilişkileri iyileştirmek ve dünyada politik istikrar sağlamak için en

tirilecekti.

Öte yandan **Reagan** yönetimi **"Yıldızlar Savaşı"** (SDI) projesinden vazgeçilmeyeceğini ve bunun savunmaya yönelik bir araştırma

"Yıldızlar Savaşı" projesinin ilk aşaması tamamlandı

ABD, yıldızlar savaşına doğru hızla ilerliyor

Reagan yönetimi'nin, "Yıldızlar Savaşı" projesi (SDI), ABD'yi korumak üzere silahlandırılmış binlerce uzay uydusuyla yedi katlı bir sistem oluşturmayı planlıyor. Proje üzerinde bir yıllık çalışma sonucunda geçtiğimiz günlerde Pentagon tarafından yapılan açıklamalara göre ABD'de stratejik askeri bölgeleri ve kent merkezlerini içeren 3500 temel hedef noktası lazer ve diğer ışın silahları ile korunacak. Silahlar ve uyarı cihazları uzaya ve dünyaya yerleştirilecek. Taslak proje, daha önce yapılan açıklamalardan çok daha karmaşık ve kapsamlı olup, lazer silahı taşıyan 10 kadar büyük ve binlerce daha küçük uydunun uzaya yerleştirilmesini içeriyor. Uydulara yerleştirilecek silahların bir kısmının ise hem sistemi savunma, hem de düşman füzelere karşı saldırıya geçebilme kapasitesine sahip olacağı belirtiliyor.

Üçü Pentagon'un en büyük silah tekeli olmak üzere beş büyük firma tarafından hazırlanan taslak, önümüzdeki günlerde tüm gizli ayrıntılarıyla Senato'nun Silah Hizmetleri Komitesi'nin önüne getirilecek.



Silah tekellerine olağanüstü kâr

Ayrıntıları ortaya çıktıkça yalnızca araştırmaya yönelik bir program olmadığı açıkça görünen SDI konusunda ABD'nin "Washington Post" gazetesinde yeralan haberlere göre bu proje ülke tarihinde silah tekellerine en büyük kâr sağlayan program olacak. Projenin ilk açıklandığı zamandan bu yana geçen 2,5 yıl içinde ABD silah sanayiinde üretim artarken, öteki sanayi dallarında düştü. Projenin 1994 yılına dek silah tekellerine 69 milyar dolar net kâr sağlaması bekleniyor.

SDI projesi ortaya atılalı beri ABD'de askersel sanayi kompleksi içinde bu programa ilişkin özel bir "lobi" ve özel bir propaganda bölümü oluşturuldu. Uzmanlar, yönetimin çok büyük fonlarla desteklendiği bu projenin çok yakın zamanda silahların geliştirilip, yerleştirilmesi aşamasına geleceğini, büyük tekellerin ellerini ovuşturarak o günleri beklediklerini belirtiyorlar. Bir taraftan televizyon programlarında SDI reklamları, ve projenin yararları konusunda filmler göstermeye başlayan SDI savunucusu tekeller diğer taraftan da "Askersel Uzay" adlı özel haftalık bir bülten ile propagandayı sürdürüyorlar.

SDI programının ilerlemesini, ve hızla çok daha kapsamlı projelere geçmeyi hedefleyen tekellerin başlıca endişesinin ABD-Sovyet zirvesi sonucundan projeden vazgeçilmesi olduğu belirtiliyor. Tanınmış Amerikan gazetelerinde yeralan bazı yorumlara göre projeyi destekleyen tekellerin, ve girişimcilerin çoğu, SDI ile **Reagan**'ın öne sürdüğü gibi güvenilir bir savunma sisteminin yaratılmasının olanaksız olduğunu da biliyorlar. Ancak, teklif edilen yüksek fonlar beklenen olağanüstü kârların cazibesiyle 100'lerce silah tekeli Pentagon'un kapısında ihale alabilmek için sırada bekliyor.

Resmi bazı istatistiklere göre 1984'de SDI'ya ilişkin projelerde 5000 bilimadamı, mühendis, ve teknisyen görev almış durumda, ve bu sayının 1987'de 18 bin 600'e ulaşması bekleniyor. 1985 mali yılında Pentagon SDI projesine ilişkin olarak 260 firma ile bin kontrat imzalandı.

kanı Weinberger'in başlıca amacı SDI projesine tam destek sağlama çabası oldu. 14 NATO savunma bakanından oluşan NATO Nükleer Planlama Grubu geçtiğimiz mart ayında **Reagan**'ın SDI programını destekleyen ilk NATO kuruluşu olmuştu.

Ancak, Danimarka, Norveç ve Kanada'nın **"Yıldızlar Savaşı"** projesine karşı olumsuz tavrı ve müttefiklerin bu konuda taşıdığı

eleştirmişti. ABD-Sovyet zirvesinin hazırlıklarına Türkiye, Yunanistan, Danimarka, Norveç, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Portekiz ve İspanya gibi ülkelerin çağrılmasına bile gerek görülmemesi, bu saydığımız ülkelerin ancak ikinci sınıf NATO üyesi olduklarını bir kere daha ıspatladı. Newyork'ta iki saatlik bir beraberlik sonucunda, 5 büyük kapitalist ülkenin liderleri, silahsızlanmanın kontrolü konularında genel olarak **Reagan**'ı desteklediklerini açıkladılar; ancak bu konuda ortak bir bildiri bile yayınlamadılar. Ayrıca müttefikleri **Reagan**'a zirveden önce, eski önerilerini yeni bir pakete koymak biçiminde bile olsa, silahsızlanma alanında bazı teklifler getirmesinin zamanı geldiğini ısrarla hatırlattılar. 5 "büyük", Batı Avrupa ülkelerinde ve dünyada, **Gorbaçov**'un son ilan ettiği önerilerin yarattığı olumlu tepkilerden endişeliydiler.

Hükümet ABD dayatmalarına boyun eğdi



Orta öğrenim çağındaki gençlerin barış yürüyüşüne 6 bin kişi katıldı.

Hollanda'ya füzeler halka rağmen yerleştirilecek

1 kasım günü yaptığı toplantısında Hollanda hükümeti, ABD'nin şantajlarına ve dayatmalarına boyun eğerek, üç milyon 700 bin Hollandalının imzasına rağmen Hollanda'ya 48 Cruise füzesinin yerleştirilmesi kararını onayladı.

4 milyon Hollandalıya rağmen uygulamaya konulan bu karar daha sonraki günlerde de hükümeti zor durumda bırakacak.

Hollanda hükümetinin bu karara varması hiç de kolay olmamıştı. Hatırlanacağı gibi 1979 yılında NATO Brüksel kararına göre bu ülkeye 48 Cruise füzesinin yerleştirilmesine karşı direniş gitgide artmış, tepkiler, kararı savunan ve koalisyonun belkemiğini oluşturan Hristiyan Demokrat Parti'nin sıralarına



kadar varmış ve yığınsal direniş karşısında füzelerin yerleştirilme kararı geçtiğimiz 1 kasım gününe ertelenmişti.

Cruise füzelerinin yerleştirilme kararını onaylayan ve bu konuda ABD ile bir anlaşma imzalayan hükümet, biçimsel olarak bu kararı parlamentodan geçirivermeyi planlıyor. Ancak, başını ana muhalefet partisi olan Hollanda Sosyalist Partisi' nin çektiği güçler, böylesi önemli kararın parlamentodaki oylamasının ancak Mayıs 1986' daki genel seçimlerden sonra yapılması gerektiğini belirtiyorlar. Hollanda Sosyalist Partisi, eğer Mayıs 1986'daki seçimleri kazanacak olursa alınmış olan bu kararı iptal edeceğini belirtmiş bulunuyor.

minin desteklediği, CIA'nın ise yalnızca bu yıl bu gruplara 250-280 milyon dolarlık yardım yaptığı biliniyor. Son günlerde ABD uzmanları tarafından hazırlanan ve Afganistan'daki son durumu anlatan dokümanda da "Afgan direniş gücü" diye nitelendirilen bu çetelerin yasal hükümete karşı yürüttüğü ilan edilmemiş savaşın daha çok desteklenmesi üzerine duruluyor.

Bilindiği gibi 8 Mart 1985 tarihinde Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta da bir cami bombalanmış ve 92 kişi ölmüştü. El Abad camisini bombalayanların da CIA tarafından yetiştirildikleri daha sonra ortaya çıkmıştı.

Kaddafi'yi devirme emri

ABD'nin tanınmış gazetelerinden "Washington Post" un hükümet kaynaklarına dayanarak verdiği haberlere göre **Reagan**, CIA'ye Libya'daki **Kaddafi** yönetimini devirmek üzere direktif vermiş bulunuyor. Geçtiğimiz sonbahar aylarında imzalanan direktifteki plan, **Kaddafi**'yi dış ülkelere karşı bazı terör eylemlerine provoke etmeyi ve bu arada Libya içinde silahlı kuvvetlerin saflarındaki muhalefeti güçlendirmeyi içeriyor. Libya'nın dış müdahalelerinin özellikle Mısır, Cezayir gibi ülkelerin de askersel tepki göstermesine yolaçabileceği düşünülüyor.

Verilen bazı bilgilere göre CIA planı, **Kaddafi**'nin sözümona terör eylemlerinin önüne geçme kılıfı ile gerçekleştirecek, ancak katline yönelik bir girişimde bulunulmayacak.

Reagan yönetimi bölgede kendi çıkarlarına aykırı bulduğu, Nikaragua, Iran, Suriye, Etiyopya gibi ülkelerle ortak amaçlar taşıdığını söylediği **Kaddafi** rejimine karşı 4,5 yıldır çok etkili olmayan bazı ekonomik yaptırımlar uygulamakta idi.

35. yılında Dünya Barış Konseyi ve barış savaşımı

"Barış ancak fethedilir"

Enis Coşkun

Türkiye Barış Komitesi Genel Sekreteri

İkinci Dünya Savaşından insanlık 38 milyon ölü ve 35 milyon sakatla çıktı. Yalnızca Avrupa'da 23,6 milyon ev; 14,5 milyon resmi bina ve sanayi kuruluşu yıkılmış 200 bin km'lik demiryolu tahrip edilmişti. Bunlar uğranılan zarar ve kayıpların ancak bir kısmı. Bu kadarı bile yaşanılan savaşın dehşetini kavramaya yeterli. Varın siz, bugün karşı karşıya bulunduğumuz yığınsal yıkım -yok oluş demek daha doğru olacak- tehdidinin boyutlarını hesap edin. Bilim adamları bugün bir atom savaşının olması halinde ilk anda öleceklerin 1,5 milyarın çok üstünde olacağını söylüyorlar. Sonra gelen saniyelerdeki ölümler için rakam vermeye gerek bile görmüyorlar. O savaşın ardından gezegenimizin varlığını sürdürmesi ihtimalinde ise yeryüzünü kaplayacak "nükleer kış"ın nelere yol açacağı konusu bugün için bilinebilirlikten uzak.

İşte böylesi bir tehlikeyi öngören Dünya 2. Barış Kongresi 18 Kasım 1950'de Dünya Barış Konseyi'ni kurma kararını aldı. Başkanlığa ünlü Fransız fizikçisi **Frédéric Joliot-Curie(*)** seçildi. Bu yorulmak bilmez barış savaşçısının önderliğinde DBK, kısa zamanda serpilip gelişti. Bugün 35 yaşına basan DBK 14 Ağustos 1958'de yitirdiği o büyük insanın savaşımını yaşatıyor. 35 yıllık çetin ama onurlu ve yüce savaşım yıllarında F. J. Curie ile beraber ya da sonra **Nazım Hikmet, Ilya Ehrenburg, Picasso, Neruda, Paul Robson, Teodorakis** gibi büyük sanatçılar; **Lumumba, Cardes, Allende, Costa Gomez** gibi devlet ve hükümet başkanları ve adları sayılamayacak kadar çok nice tanınmış kişilikler, halkların barış savaşımına DBK'nın örgütlü saflarında yer alarak hizmet vermiş, güç katmışlardır. Ama DBK'nin asıl gücü yığınların yükselen barış eylemlerinden gelmektedir. Bugün onun çatısı altında 140 ülkeden

yor. Onlar, Curie'nin daha 1948 yılında Wraclov kentinde toplanan **"Barış İçin Kültür Emekçileri Kongresi"** açış konuşmasında söylediği sözleri sürekli anımsıyor ve yaşama geçiriyorlar. **"Barış"** diyordu Curie, **"bütün insanların sorunudur. Ne tek bir insan, ne bir tek ülke, fakat bütün bunlar birleşerek ancak barışı savunabilirler"**.

Ama nasıl? DBK kuruluş kongresi bildirisi bu soruyu yanıtlıyor: **"Barış kendiliğinden gelmez, o ancak fethedilir"**. Barışı fethetmek için ise barışsever olmak yetmez. Özellikle günümüzde emperyalizmin artan savaş tehdidi ve silahlanması karşısında daha çok yığınları barış savaşımına çekecek ustalık ve gayretle, tükenmez bir enerjiyle her türlü baskılara direnen birer barış savaşçısı olmak gerekir.

Paris'te **"Dünya Birinci Barış Kongresi"** açılış konuşmasında Curie'nin dediği gibi; **"milyonlarca insanın her biri, savaş mı, barış mı sorusunun kendi kişisel sorunu olduğunu... (onu) gözardı etmenin olanaksız olduğunu bilmelidir"**. Dahası var; yığınlara kendilerini tehdit eden tehlikenin sorumlusu teşhir edilmeli ve ondan kurtuluşunun yolları gösterilmelidir.

Barış savaşçılarının örgütlenme kararı aldıkları 18 Kasım 1950 tarihinin 35. yıldönümünde, bugün Cenevre'de başlayan silahsızlanma için ABD-Sovyetler Birliği zirve toplantısı bu açıdan özel bir önem taşıyor. Onun insanlığa barışı getirecek yolu açan bir toplantı olmasına yığınların katkısı sağlanmalıdır. Silahsızlanma önerilerinin bu kez de yanıtsız kalmaması için yığınlar harekete geçirilmelidir.

Aslında savaş ve ölüm bezirganlarını en çok rahatsız eden, korkutan ve saldırganlaştıran yığınların sorumluları tanımaları, ona karşı örgütlenmeleridir. Bunun içindir ki, 1949 Paris, 1950 Londra Dünya Barış Konferanslarını engellemeye çalışan güçler, bugün DBK' ya ve barışsavaşçılarına saldırıyorlar. Yığınların bilinçlerini bulandırmaya, barış hareketlerini karalamaya ve yalıtlamaya, parçalayıp yok



etmeğe uğraşıyorlar. Ama barış savaşçıları onları ve oyunlarını artık tanıyor ve biliyor. Yılgınlığa düşmeden her koşulda savaşımı sürdürüyor ve yükseltiyor. Bunun son ve canlı bir örneğini ülkemiz barış savaşçıları verdi.

Onlar, zindanlarda ve askeri mahkemelerde ya da sürgünlerde olsun barışı savunmaktan, onun yüce bayrağını onurla taşımaktan geri durmadılar. Esir düştüler, ama asla teslim olmadılar. Onların bu bilinçli ve kararlı tutumları üzerlerindeki baskıları daha da artırdı. Halkımızın esenliği, güvenlik ve bağımsızlığı için çalışmaktan başka hiçbir şey yapmamış T. Barış Komitesi yöneticileri, kesinleşmiş bir yargıç kararı olmaksızın yıllardır zindanlarda tutuluyor. Ama bu koşullarda bile onlar, barış savaşımının ulusal olduğu kadar evrensel boyutlarını ve birlikteliğini kavramış olmanın bilincine yaraşır bir sorumlulukla savaşımı sürdürüyorlar. Onların gücü, barış isteyen halkımızın ve dünyanın öteki halklarının gücüdür. Savaş tüccarlarının füzeleri varsa, halkların da barış için birleşen elleri ve yükselen sesleri vardır.

Bugün 35 yıllık örgütlü savaşımımız bize zaferin milyonların ellerinde ve **"Güneşin zaptının yakın"** olduğunu söylüyor.

*Frederic Jolio-Curie için bkz. Hep aranızda olacağım; Frederic Jolio Curie'nin yaşam öyküsü yazan Güney GÖNENÇ, Bilim ve





Frederic Jolio-Curie

İstanbul'dan mektup

...
Bir kara haber de verdi bu akşam
radyo:
Iren Jolio Küri ölmüş.
Daha gençti.
Yıllar var
bir kitap okudumdu
ölenin anası üstüne yazılmış,
Bir yerinde iki kız çocuğundan
bahseder,
-satırlar gözümün önüne geldi-
sarışın iki yunan heykeli gibi, der.
İşte bu çocuklardan biri öldü.
Bilmem ki nasıl anlatsam,
büyük bilgin, büyük adam,
ama şimdi lösemiden ölen
o sarışın kız çocuğu da.
Bu ölüm bana çok dokundu,
Iren Jolio Küri için
ağladım bu akşam.
Ne tuhaf,
Iren, deselerdi, Iren,
öldüğüm zaman,
deselerdi,
İstanbullu bir kadın,
hem de hiç tanımadığın,
ağlayacak arkandan,
deselerdi,
şaşardı.
Kocası geldi aklıma,
bir mektup yazsam,
baş sağlığı dilesem
diye düşündüm.
Adresini bilmiyorum ama.
Paris. Frederik Jolio Küri, desem,
gider miydi?

Nazım HİKMET/1956

GÜLDÜSÜN

"Tanrı dualarınızı kabul etsin"

Hitler faşizminin iktidarda olduğu bir dönemdir. İşçi semtlerinde SS birlikleri gövde gösterisi yapmakta, terör uygulamaktadır.

Bir manga SS grubu bir işçi semtinden geçerken **"Kahrolsun Hitler, kahrolsun faşizm"** sesiyle irkilirler. Bunca baskıya rağmen, yüzlerine karşı bu sözleri haykıranı görebilmek için sesin geldiği yöne dönerler.

Eski bir evin penceresinde duran papağan yeniden **"Kahrolsun Hitler, kahrolsun faşizm** diye bağırır. Faşistler düşmanlarının bir

ister. Kimse kabullenmez. Hemen duyulmuş, korkuyor insanlar. Çoğu da yaşlı kimseler. Biri çıkıp akıl verir emekli işçiye,

"Papaza git, onun da papağanı var, belki yardım eder yol gösterir...

Çaresiz, emekli işçi **"denemeye değer"** deyip kilisenin yolunu tutar. Papaza anlatır durumu. Zaman çok dar. Yapılacak fazla bir şey de yok. Sonunda papaz bir öneri yapar.

– **"Sen benim papağını al. Hele**

var. Bağırmalı papağan ve onlar da başını koparmalı.

Cadde bitiyor, köşeyi dönüyorlar hala ses yok.

SS subayı:

– **"Bir kez daha caddeden geçelim. Daha sert adımlarla yürüyün"** diye komut verir.

Yeniden aynı cadde ve rap... rap...rap

Hayır ses yok papağanda

Cadde biter köşeyi dönerler... Ne yapmalı, nasıl yapmalı da bağırtmalı bu hayvanı? Sonunda çözüm bulunur. Papağan provokas-

asıl gücü yığınların yükselen barış eylemlerinden gelmektedir. Bugün onun çatısı altında 140 ülkeden milyonlarca barış savaşçısı saf tutu-

Dünya Barış Konseyi'nin şimdiki Genel Başkanı Romes CHANDRA

Hep aramızda olacağım, Frederic Jolio Curie'nin yaşam öyküsü yazan Güney GÖNENÇ, Bilim ve Sanat yayınları.

ran papağan yeniden "**Kahrolsun Hitler, kahrolsun faşizm** diye bağırır. Faşistler düşmanlarının bir papağan olduğunu görünce gülerek uzaklaşırlar.

Ertesi gün SS mangası aynı caddeden geçerken papağan başlar bağırmaya "**Kahrolsun Hitler, kahrolsun faşizm**". Faşistler aldırmazlar yollarına devam ederler.

Daha sonraki günlerde aynı sahne tekrarlanır. Başlangıçta pek önem vermedikleri bu olay giderek morallerini bozmaya başlar. "**Bu papağan susturulmalıdır**" diye karar verirler.

SS subayı papağanın bulunduğu evin kapısını çalar. Papağanın sahibi yaşlı emekli bir işçidir. SS subayı bağırarak, emekli işçiyi tehdit eder,

– "**Bana bak. Biz yarın sabah yine buradan geçeceğiz. Eğer bu hayvan yine kahrolsun Hitler diye bağırırsa ikinizin de kafasını koparacağız**" diyerek çıkar giderler. "**Yarın sabah**" diye düşünür emekli işçi. "**Yirmi dört saat bile yok. Bu kadar kısa zamanda papağana ne öğretebiliriz ki?**"

Papağanı komşulara bırakmak

öneri yapar.

– "**Sen benim papağını al. Hele yarını bir atlatalım, düşünürüz sonra**".

Ertesi gün SS mangası iki yeni cinayet beklentisiyle tam teçhizat caddeye girerler. Papağanın duyması için de daha sert adımlarla yürüler. Papağan camda, sessizce bakmaktadır.

SS mangası hayret eder. Günlerdir bağıran papağan birden suskundur. Ama kararlılar, kinleri de

Ne yapmalı, nasıl yapmalı da bağırtmalı bu hayvanı? Sonunda çözüm bulunur. Papağan provokasyona getirilecektir. SS mangası bu kez keyifli, gelirler caddeye. Ve hep bir ağızdan başlarlar bağırmaya "**Kahrolsun Hitler, kahrolsun faşizm**"

Sonra birden susarlar ve papağanın kendilerini taklid etmesini beklerler. Ve papağandan hiç beklemedikleri bir ses duyulur:

–"**Tanrı dualarınızı kabul etsin**"

BİLİM/TEKNİK

Bakırın yerini cam alıyor

Haberleşme denildi mi akla telefon telgraf gelir. Telgrafın telleri halk türkülerimize bile girmiş. Fakat artık bu tellerin pabucu dama atılıyor. Bakır tellerin yerini incecik cam lifler alıyor. Elektrik akımının yerini de ışık... Bu sayede haberleşme alanında yepyeni bir çığır açılacak. Açılacak ne demek, açıldı bile! İnsanların bir yerden bir yere haber, ya da bilimsel adıyla **bilgi** iletme yeteneği yüzlerce, binlerce misli artacak.

Bu yeni tekniğin esası ne? Bir çoğumuz Avrupa'da dükkanlarda süs eşyası olarak satılan cam liflerden yapılma lambaları görmüşüzdür. Bir vazonun içine yerleştirilmiş ve uçlarından ışık çıkan bir demet incecik cam çubuk. Vazonun karnına yerleştirilmiş ve bu yüzden görünmeyen bir ampulün ışığı cam çubukların gövdesinden değil de yalnızca uçlarından çıktığı için sanki yüzlerce küçük ampul yanıyormuş gibi geliyor.

İşte cam liflerle haberleşme tekniğinin özü bu: İncecik bir cam lifin bir ucuna tutulan ışık, lif bir çok köşeyi dönse, sağa sola kıvrılsa bile lifle beraber bütün o dolambaçlı yolları dolaşıyor ve lifin öbür ucundan çıkıyor. Böylece kendi başına bırakıldı mı yalnızca dümdüz giden ışığı cam lifin içinde dilediğimiz gibi yönlendirmek mümkün oluyor. Yüzlerce, binlerce kilometre uzunluğundaki cam lifler ışığı denizlerin altından, toprağın derinliklerinden geçirerek istediğimiz noktaya ulaştırıyor.

Aslına bakarsanız, ışıkla haberleşmek insanoğlunun kullandığı ilk haberleşme yollarından biridir. Daha Milattan 1500 yıl önce, Truva savaşlarından dönen gemilerin getirdiği zafer haberinin tepeden tepeye ateşle verilen işaretlerle duyurulduğu söylenir. Anadoludan Atlas Okyanusuna, Ren kıyılarından Kuzey Afrikaya kadar uzanan büyük Roma İmparatorluğunda kuleden kuleye ateşle verilen işaretlerle binlerce kilometreyi kısa zamanda aşan bir haberleşme düzeni kurulmuştu. Ne var ki, fırtına, sis gibi engeller, bu tarz haberleşmenin birbirini görebilecek kadar sık yerleştirilmiş nöbetçilere bağlı olması ve bir de mesajların yanıp sönen ışıkla iletilebilecek gibi şifrelenip yeniden çözülmesindeki yavaşlık ışığın kullanılmasını çok sınırlıyordu. Şimdi cam lifler sayesinde bu engeller aşılıyor.



Labaratuarda bir lazer jeneratörü

Cam lifler içinden giden ışıkla haberleşme tekniğinin kullanılabilmesi için yepyeni ve çok saydam cam türleri geliştirildi. Daha otuzbeş yıl önce yapılabilen en saydam cam ışığı en fazla otuz metre öteye geçiriyordu. Yani ışık, otuz metre kalınlığındaki bir cam tabakasını anca geçebiliyordu. Bugün ise yeni yöntemlerle üretilen **çok saydam** camlar sayesinde ışık tam **bin kere** daha öteye (otuz kilometre!) gidebilmektedir.

Düşünün, otuz kilometre kalınlığında bir cam tabakasının ışığı geçirmesi ne demek! Bu, bugün haberleşmede kullanılan cam liflerin saydamlığı hakkında bir fikir veriyor. Fakat teknik olduğu yerde durmuyor. Laboratuarlarda bilim adamları otuz değil, **yüzotuz** kilometrelik cam lifleri kullanmayı başarmışlar.

Haberleşmede kullanılan cam liflerin camı öyle bildiğimiz pencere camı olmadığı gibi, bu liflerin içinden geçen ışık da öyle bildiğimiz ışıklardan değil. Kullanılan ışık **lazer** ışığı. Lazer ışığının adını, bir çok marifetleri olduğunu herhalde duymuşsunuzdur. Bu ışığın bütün veya hiç olmazsa en önemli özelliklerini anlatmayı bir başka sefere bırakıp konumuzla en yakından ilgili iki özelliğine işaret edelim. Bunlardan **biri**, lazer ışığının çok güçlü bir ışık olması. O kadar ki, lazer ışığının belli cinsleriyle çeliği bile delmek mümkün. İşte cam liflerle bildiğimiz doğal ışık değil, lazer ışığı kullanılarak ışığın çok uzaklara ulaşması sağlanıyor.

Fakat lazer ışığının önemli bir özelliği daha var. Bu da lazer ışığının çok çabuk yanıp sönebilmesi. Günümüzde yalnız bir kaç **femtosaniye** çakan lazer ışıkları var. Bu femtosaniye ne demek, biliyor musunuz? Saniyenin tam 100 000 000 000 000 000'da biri demek! (Yukarıdaki sayının kaç sıfırı var, bir sayın hele!) Diğer bir deyişle, lazer ışığı bir saniyede 10 000 000 000 000 000 kereden fazla yanıp sönebiliyor! Işıkla haberleşmede iletilmek istenen mesaj ışığın yanıp sönmesiyle (buna uygun bir şifreyle) iletildiğinden, ışık ne kadar çabuk yanıp sönerse, bir saniyede iletilebilen bilginin miktarı da o kadar çok oluyor. İşte bu yeni haberleşme tekniğinin en önemli üstünlüklerinden biri de çok kısa sürede çok miktarda bilgi aktarabilmesi.

Bugün kullanılmakta olan cam liflerde saniyede 140 milyon bit (bit deyince bir atasözümüze göre yiğitte olan o böcekleri kastetmiyoruz. "**bit**", bilgi miktarını ölçmek için kullanılan bir ölçü birimidir.) tutarında bilgi iletilebiliyor. Bu, bir saniyede 10 000 daktilo sayfası kadar tutan bilginin aktarılması demek.

Laboratuarlarda elde edilen sonuçlar ise daha da hızlı haberleşmenin mümkün olduğunu gösteriyor. Örneğin Amerikan bilim adamları 130 km uzunluğunda bir cam liften saniyede **2 milyar bit** değerinde bilgi aktarmayı başarmışlar. Bu, yaklaşık 150 bin daktilo sayfası tutarında bilginin **bir saniyede** aktarılması demek oluyor.

Bunu gözümüzün önünde canlandırabilmek için 150 bin daktilo sayfasının üst üste konunca **15 metre** yüksekliğinde (yani üç katlı bir evden daha yüksek) bir kule oluşturacağını hatırlatalım. İleride bu kapasitenin yüz, hatta bin misli artırılması da mümkün görülüyor!

Peki, haberleşmede sağlanan bu gelişmelerin bize etkisi ne? Bundan böyle artık koskoca kütüphaneleri dolduran bilgilerin birkaç dakikada dünyanın bir ucundan öbür ucuna yollanması mümkün oluyor. Çocuklarınız evlerine ansiklopedi almak yerine dünyanın en büyük ansiklopedilerindeki bilgileri bir düğmeye basarak bir saniyede kendi evlerindeki bilgisayarlara aktarabilecekler.

Haberleşme tekniğindeki bu gelişme sayesinde sosyalist ülkelerde ekonominin merkezi planlanması ve yönlendirilmesi çok daha isabetli ve hızlı bir şekilde yapılabilecek. Ülkenin dört bucağında gün be gün belirlenen ihtiyaçların anında planlama merkezine aktarılıp bunların orada değerlendirilmesiyle belirlenecek direktiflerin yine anında fabrikalara iletilmesi, böylece üretimin ihtiyaçlarına en uygun bir şekilde yönlendirilmesi mümkün olacak.

Sallandıracak adam

Öğretmen sınıfta öğrencilere sorar:

–"**Kimin evinde Fatih Sultan Mehmet'in resmi var?**"

Küçük bir öğrenci parmak kaldırır ve "**Bizim evde var öğretmenim, hem de oturma odasında asılı**" der.

Öğretmen bu kez "**Kimin evinde, hangi devlet büyüğünün resmi var?**" diye sorar. Bir öğrenci "**Ben söyliyeyim öğretmenim**" der ve saymaya başlar:

–"**Babam Evren'i sağa, Özal'ı sola astı, şimdi ortada sallandıracak adam arıyor**" der.

● "12 Mart" komutanlarından Sunalp, Nokta Dergisi'nin röportajında, "12 Mart'taki işkence iddialarına" cevap verdi.

EVVEL ZAMAN İÇİNDE

Yazarın toplantıları büyük ilgi topladı

Ünlü Kırgız yazar Aytmatov Federal Almanya'da

Güven PAMİR

Sovyetler Birliği'nin seçkin yazarlarından **Cengiz Aytmatov,** Almanca yayınlanan son kitabı nedeniyle yayınevleri tarafından Federal Almanya'ya davet edildi.

Stuttgart'ta yapılan okuma ve söyleşi akşamının ardından 7 kasım günü Köln'de DKP'nin düzenlediği toplantıya 900'ü aşkın çeşitli uluslardan kişi katıldı. Konukların coşkun alkışlarıyla karşılanan Cengiz Aytmatov konuşmasına sıcak bir Türkçeyle **"Merhaba arkadaşlar, iyi akşamlar"** diyerek başladı. Daha sonra çevirmen aracılığıyla kısa bir açış konuşması yaptı. Konuşmasında ilk kez Federal Almanya'ya geldiğini, şehirden şehire dolaşarak pekçok okuyucuyla tanıştığını, Sovyet halkları edebiyatının bir temsilcisi olarak geldiğini ve 1986 yılında son kitabının da büyük bir olasılıkla Federal Almanya'da yayınlanacağını belirtti. Daha sonra çevirmeni **"Die Träume der Wölfin"** adlı kitaptan bir parça okudu. lantının sonunda yüzlerce izleyici uzun kuyruklar oluşturarak lantının sonunda yüzlerce izleyici uzun kuyruklar oluşturarak kitaplarını imzalattılar.

Cengiz Aytmatov Alman Komünist Partisi'nin **"Aus der Neuen Welt-Sowjetunion Heute-Yeni Dünyadan- Günümüzde Sovyetler Birliği"** adı altında Münih'te düzenlediği eylem haftasına da katıldı. 4 kasım günü Aytmatov geniş bir okur çevresine kitaplarını imzaladı, aynı günün akşamı ise son kitabından bölümler okudu ve sorulan soruları yanıtladı.

Okuma ve söyleşi gecesinde bir konuşma yapan DKP Münih örgütü başkanı Walter Listl, DKP' nin bu eyleminin sadece Münih' te değil, Federal Almanya'nın tüm şehirlerinde yapıldığını, filmler, bilimadamlarının konuşmaları, yazarların okumaları biçiminde çok zengin içerikte olduğunu belirtti. Ayrıca DKP'nin Sovyetler Birliği ve SBKP ile dostluk, kardeşlik ilişkilerini vurguladı.

Konuşmasına Kırgızca başlayan Aytmatov daha sonra Rusça devam etti.

Değerli yazarla **Türkiye Postası** da bir kısa söyleşi yapma olanağı buldu.

Türkiye Postası: Dünyada ve ülkemizde tanınan çağdaş Sovyet yazarlarından birisiniz. Ülkemizde pekçok kitabınız dilimize çevrildi, sevilerek okunuyor. Ayrıca bir sinemaya uyarlanan romanınızın filmi de Türkiye'de büyük ilgi topladı. Kırgız oluşunuzun, Kırgızcanın bunda bir etkisi var mı?

C. Aytmatov: Neden çok okunduğumun bence değişik nedenleri var. Bunun ilk nedeni gerçeği yazmakta oluşumdur. Ayrıca insanın değerli, yüce duygularını yazmaya çaba harcıyorum. İnsanın güzelliklerini yazmayı deniyorum. Türkiye açısından ise, başta gelen neden, dillerimizin aynı benzerlikte olmasıdır. Bilindiği gibi, Orta Asya'nın büyük bir kısmında Türk dilleri konuşuluyor. Türk dilleri Rus dilinin yanısıra bugün gelişen ikinci dil durumunda. Böyle dilsel bir yakınlık, düşünsel akrabalık da getiriyor. Bu sadece bir ilgi değil, düşünmede, konuşmada, karar vermede yakınlık sağlıyor. Sanıyorum bu nedenler, benim Türkiye'de okunmamı daha da sevdiriyor.

Türkiye Postası: Kendi anlatım, yazı tekniğiniz konusunda kısa bir açıklamada bulunabilir misiniz?

C. Aytmatov: Kendi kendimi değerlendirmem biraz zor. Sanıyorum, bunu en iyi okurlarım yapıyorlardır, diyebiliriz.

Türkiye Postası: Klasik bir soru. Günümüzde yazarın görevi sizce nedir?

C. Aytmatov: Bu, genel bir soru da aynı zamanda. Bence, ne olursa olsun yazan bir kişi (yazar, romancı vb.) okurlarının zamanını boşu boşuna almamalıdır. Edebiyat insanların zamanını boş ve anlamsız bir şekilde dolduran birşey değildir. Edebiyat insanların duygularını en iyi ifade eden, anlatan ciddi bir çabadır.



KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...

Fransız PEN Klüb'ün toplantısı

Fransız PEN Klübü 21 Ekim 1985 günü Paris'te düzenlediği **"mahpusluk ve sürgünlük"** konulu lantıda çağdaş Türk şairlerinin de şiirleri okundu.

Tanınmış yazar ve sanatçıların izleyici olarak katıldığı toplantıda Fransız PEN Klübü başkanı Rene Tavernier'in açış konuşmasını Victor Hugo ve direniş yıllarında iç sürgün yaşayan Fransız şairlerinin şiirleri izledi.

Fransız şairi Robert Brechon çağdaş Türk şiiri ve şairleriyle tanışmasının kendisi için gerçek ve mutlu bir keşif olduğunu açıklayan konuşmasından sonra Nazım Hikmet, A.Kadir, Ahmet Arif, Can Yücel, Ataol Behramoğlu ve Nihat Behram'ın şiirlerinden Fransızca çeviriler okudu.

Rene Tavernier kapanış konuşmasında mahpusluğu ve sürgün acısını yaşayan bu dünya şairlerinin görüldüğü gibi sadece yoksulluğun ve acının değil, büyük bir umudun da türküsünü söylediklerini vurguladı.

Tahsin İncirci konserleri

Tahsin Incirci ve Kreuzberger Ensemble 22-23 Kasım 1985 günleri saat 20'de Batı Berlin Künstler Haus Bethanien Stüdyo 1'de konser vereceklerdir.

Kreuzbergli Dostlar Tahsin Incirci ve Ensemble'nin Sema ile birlikte hazırladıkları, içinde halk türküleri, barış ve özgürlük şarkılarının yer aldığı **"Şarkılarım senin için"** isimli kaset **Batı Almanya'da Kaynar Kitabevi Hansastr.86, 4100 Duisburg** 1 adresinden, **Batı Berlin'de ise Biliim ve Kitap Kitabevlerinden** 15 DM karşılığı istenebilir ya da alınabilir.

Brüksel'de güneş şenliği

Brüksel'de dört yıldır göçmen işçilerin eğitimi, kültürel ve yaratıcı çalışmalara katılması için etkin faaliyet gösteren Güneş Atölyeleri' nin düzenlediği **"Birinci Güneş Şenliği"** 25 ekim günü yapıldı.

Şenlikte, Güneş Atölyelerinin eğitim, tiyatro, folklor, resim, el sanatları ve yayın alanındaki ürünlerini değerlendiren bir sergi, folklor ve tiyatro gösterileri yeraldı.

Info-Türk Kollektifi'nin girişimiyle başlatılan ve çeşitli milliyetlerden göçmenlerin katılımı ve ortak çabalarıyla geliştirilen Güneş Atölyeleri'nde kültür ve sanat çalışmalarının yanısıra göçmen çocukları için yardımcı dersler veriliyor, dil kursları düzenliyor.

Cervantes'in ünlü roman kahramanı Don Kişot'u Fidel Castro, Nazım Hikmet ve Pablo Picasso ayrı zamanlarda ve koşullarda yorumladılar.

Ölümsüz gençliğin şövalyesi

İspanyol yazarı Cervantes (1547-1616), ünlü romanı Don Kişot'u 1604 yılında yazmıştır.

Soylu bir bey olan Don Kişot, İspanya'nın küçücük bir köyünde yeğeni, uşağı ve bir kahya kadınla birlikte yaşar. Silahlığında bir mızrağı, babadan kalma bir kalkanı, ahırında cılız bir beygiri, bir de ev köpeği vardır. Bu soylu bey, bütün zamanını şövalye romanları okuyarak geçirir. Bu romanların etkisi altında kalarak kendisi de şövalye olmaya kalkar. Zırhını kuşanır, mızrağını eline alır, ahırındaki cılız beygire binerek yola çıkar. Komşusu Sanço Panza'yı da kendisine seyis olmaya razı eder. Sanço Panza, zengin olmak, önemli bir mevkiye gelmek ümidiyle Don Kişot'un peşine takılmıştır.

Don Kişot'un en ünlü savaşı, dev sandığı yel değirmenlerine karşı giriştiği savaştır.

Türkçe sözlüklere kadar giren "Donkişotluk" kavramı, "ortada gereklik yokken kahramanlık göstermeye kalkışma" **olarak açıklanır.**

Oysa dünyanın üç ayrı yerinden üç komünist, Don Kişot'u büsbütün başka bir şekilde yorumluyorlar. Bunlardan biri İspanyol ressam Pablo Picasso, biri Türk şairi Nazım Hikmet, biri de Küba Devlet Başkanı Fidel Castro. Üçü de birbirinden bağımsız olarak Don Kişot konusunda birleşmişler. Üçü de Don Kişot'u benimsiyor ve seviyorlar

ABD'nin ünlü erkek dergisi **"Playboy"**, Ağustos 1985 sayısında, 58 yaşındaki Küba Devlet Başkanı Fidel Castro'yla kapsamlı bir söyleşiye yer verdi.

celeri üç saatten fazla uyuduğunu görmedik. Yirmi üç yıl işbaşında bulunduktan sonra bu yaşta bir insanın böylesine canlı olabilmesi olağanüstü bir şey." Daha önce yaptığı



Golson'a **"Romeo ve Julieta"** marka bir kutu puro yolladı armağan olarak. Puro kutusunun üstüne de şu sözleri yazdı: **"Söyleşinin yayımlanmasından önce Barry Golson'a te-**



sında, 58 yaşındaki Küba Devlet Başkanı Fidel Castro'yla kapsamlı bir söyleşiye yer verdi.

Castro'yla daha önce 1967'de de söyleşi yapan **"Playboy"** dergisi, bu kez Küba Devlet Başkanı'yla görüşmeye Kuzey Carolina Merkez Üniversitesi siyaset bilim doçenti Dr. Jeffrey M. Eliot ile Demokrat Parti'nin California'dan Kongre üyesi Mervyn M. Dymally'yi gönderdi. Elliot ve Dymally, genellikle gece on birde başlayıp sabahın dördüne, beşine kadar süren oturumlarda geceler boyu konuştular Castro'yla. Ancak, Castro'nun sabah dokuzda Başkanlık Sarayı'nda görevinin başında olduğunu gözlemediklerinde, şaşkınlıktan kendilerini alamadılar. **"Biz oradayken"**, diyor Elliot, **"ge-**

işbaşında bulunduktan sonra bu yaşta bir insanın böylesine canlı olabilmesi olağanüstü bir şey." Daha önce yaptığı bütün söyleşilerde soruların **"devrimci Castro"**ya yöneltilmesini isteyen Küba Devlet Başkanı, bu kez Elliot ve Dymally'nin sorularını **"insan Castro"** olarak yanıtlamayı yeğledi. Kendisini yönlendiren dürtüler nelerdi? Kitap okuma konusunda nasıl bir beğenisi vardı? Arkadaş seçerken ne gibi ölçütlere dikkat ediyordu? Ama Castro, bu tür soruların yanı sıra Afganistan, Nikaragua, diktatörlük vb. gibi konulara ilişkin soruları da yanıtlamaktan kaçınmadı. Hiç kuşkusuz Castro'nun, Dışişleri Komisyonu üyesi ve Karayib-Amerikan Araştırma Enstitüsü Başkanı Dymally'yle olan yakınlığı, söyleşinin hoşgörülü ve rahat bir ortamda geçmesini sağladı. Sonuçta Castro'nun hayranlarının da, düşmanlarının da ilgiyle okuyacakları bir söyleşi çıktı ortaya. Söyleşinin bitiminde, Fidel Castro, **"Playboy"** yöneticilerinden Barry

Küba Devlet Başkanı Fidel Castro.

mağan olarak. Puro kutusunun üstüne de şu sözleri yazdı: **"Söyleşinin yayımlanmasından önce Barry Golson'a teşekkürlerimle. Günlerce süren söyleşi boyunca bana yaptıkları baskılara, işkencelere ve eziyetlere karşın Elliot ve Dymally için af ilan ediyorum. Hepinize başarılar, kendime de biraz huzur diliyorum. Fidel Castro, Havana, Küba."**

...

PLAYBOY– (...) Söyleşimizin sonlarına yaklaşırken, yine kişisel bir konuya geçelim. Hâlâ coşkulu bir okur musunuz? Okumaya vakit bulabiliyor musunuz?

CASTRO– Zamanla beğenim değişmiş olmasına karşın, evet. Gençliğimde, hiç kuşkusuz, örneğin edebiyat yapıtları ve romanlar şimdikinden daha çok ilgilendiriyordu beni. İyi bir roman okumak kuşkusuz çok hoş, çok eğlendirici; bu yüzden epey roman okudum. Çok iyi anımsıyorum, hapiste geçirdiğim 22 ay boyunca, günde 15-16 saat okumama yetecek kadar kitap bulamıyordum. Edebiyat, ekonomi, tarih ve siyasetle ilgili yapıtlar okudum, ama bütün yaşamım boyunca daha çok tarih kitaplarını, yaşamöykülerini, doğa üstüne kitapları, anlatıları yeğledim.

Churchill'in anılarından (çok hantal olmasına karşın, tarihsel bilgiler açısından ilginçtir) **De Gaulle**'ün anılarına kadar pek çok anı kitabı okudum. Dünya Savaşları ve o dönemlerde meydana gelen önemli olaylar üstüne de birçok kitap okudum. Gerek Batılı devletlerin, gerek Sovyetlerin gerçekleştirdiği eylemleri inceleyen kitapların çoğunu okudum. Anı kitaplarını, özellikle askeri eylemlerle ilgili anlatıları neredeyse tümüyle okudum. Bu tür edebiyat her zaman ilgimi çekti.

Arada bir dilin köklerine dalarım ve bugüne kadar yazılmış en güzel yapıtlardan biri olan **Cervantes**'in **"Don Kişot"**unu yeniden okurum. Eğer yer yer insanı sıkan o uzun bölümleri olmasaydı, **"Don Kişot"**tan her gün bir parça okurdum.

Sonra, **Hemingway**'in bütün yapıtlarını okudum; hatta kimilerini birkaç kez. Daha çok yazmamış olması beni gerçekten üzüyor. **Garcia Marquez**'in romanlarının, öykülerinin, tarihsel yapıtlarının ve gazete yazılarının da çoğunu okudum. Dostum olduğu için, övgüye hiç girmeyeceğim. (...)

PLAYBOY– "Don Kişot'tan söz ettiniz? Bir kişi olarak Don Kişot'la özdeşlediğiniz herhangi bir şey var mı?

CASTRO– Bence, doğruluk tutkusuyla, şövalyelik ruhuyla, her gittiği yerde yanlışları düzeltme, devlete karşı savaşma coşkusuyla Don Kişot'u en çok bir devrimciye benzetiyorum. **"Don Kişot"**un, şövalyelik masallarını alaya almak için yazıldığı söylenir. Ben son derece açık yüreklilikle yazıldığı inancındayım. Gerçekte, **"Don Kişot"**, insanoğlunun düşlerinin ve idealistliğinin en olağanüstü yüceltilişlerinden biri; her şeyden önce de çok ilginç. İki karakter var: Ayakları yere basan, tüm sorunları ölçüp biçen ve öğütler veren, tüm ayrıntıları anımsayan bir temkinlilik timsali olan Sanço Panza. Ötekiyse, durmadan savunulacak bir dava düşleyen biri. Don Kişot'un çılgınlığı ile devrimcilerin çılgınlığı birbirine benzer; ruh aynı ruhtur. Bu karakteri çok severim. Hiç kuşkum yok, Don Kişot Kuzey devinin karşısına dikilmekte de bir an duraksamazdı.

Cumhuriyet gazetesinin Siyaset 185 Pazar Eki, 8 Eylül 1985 Sayfa 8-10.

Oğlum

Oğlum, Canım Evlâdım, Memedim. Nazım Hikmet, Cezaevinden Memet Fuat'a Mektuplar. De Yayınevi, 1968. Sayfa 128-131.

... Şimdi gelelim Don Kişot meselesine: Don Kişot'u, bence, en iyi anlayan insanlardan biri de annendir. Ben de kendi payıma Don Kişot'u tıpkı onun anladığı gibi anlarım. Don Kişot'un klâsik tefsirleri vardır: Monarşinin –yani burjuva iktisadının– hâkim olmaya başladığı bir devirde, derebeyliğe, şövalyeliğe, yani artık geri gelmesi mümkün olmayan bir devre, maziye hasret. Don Kişot bu şövaleresk tarafları olan mazinin, bu kaybolmuş cennetin mütehassiri, Şanso ise, burjuva akıl ve mantığının devrin realitesinin mümessili. Cervantes, maziye dönmenin ne kadar imkânsız olduğunu göstermek istemiş ve böyle bir hasret çekenlerle alay etmiştir. Bu bakımdan da Don Kişot imkânsızın peşinde koşan bir çeşit zavallı ve biraz da gülünç bir delidir. Dedim ya, bu yazdıklarım klâsik tefsirlerden biridir. Bu tefsirin, sosyal devirleri göz önünde tutan tarafı elbette ki doğrudur, fakat bence doğruluğu da bundan ibarettir. Bu kadarcıktır. Bana göre Don Kişot sadece mazi hasreti çeken bir adam değildir. Umumiyetle doğrunun, haklının, güzelin hasretini çeken adamdır. Bu onun hem kuvvetli, hem zayıf tarafıdır. Çünkü umumiyetle, mutlak mânasıyla güzel, doğru ve iyi yoktur, fakat diğer taraftan insanlar, sosyal şartların tesiriyle, daha güzele, daha haklıya, daha doğruya mütemadiyen hasret çekmişlerdir. Don Kişot kuvvetli bir adamdır, çünkü aksiyon adamıdır. Mücadele adamıdır. İnandığı şey için dövüşen adamdır. Bundan dolayı da aklı, mantığı, burjuva aklını ve mantığını temsil eden Şanso'yla kıyas edildiği zaman Don Kişot değil, Şanso gülünçtür. Şanso'da hareket noktası, aksiyonunun hareket noktası, şahsi menfaatıdır. Zengin olmak, vali olmak için Don Kişot'un peşine takılmıştır. Bunun için de kitabı bitirdiğin zaman Don Kişot'u seversin, Şanso'yu sevmezsin. Don Kişot'un deli, komik filân olarak gösterilmesinde bizzat burjuva devri ve bu devrin resmi neşriyatı da âmil olmuştur. Burjuva, Monarch'ı da devirip sosyetenin tam hâkimi olduktan sonra, kendi devrini, mutlak, değişmez ve en doğru, en güzel, en akla uygun bir devir saydığı için, daha güzeli, daha doğruyu arayandan nefret etmiş, idealistten ürkmüş, korkmuş ve Don Kişot'u bir istihza vesilesi yaparak bu sıfatı, kendi aklı ve mantığı, hele kendi devrinin şartlarına uymayanı, hele o şartları değiştirmek isteyen her insana vermiştir. Don Kişot'un gülünç, komik, yarı deli telâkki edilmesinde, bu devirde ve belirli muhitlerde, bu da âmildir. Kitabın içindeki Don Kişot elbette ki normal bir adam değildir. Fakat kitabın dışına çıkan bir Don Kişot vardır ki o gayetle normaldir. Kitabın içindeki Don Kişot'un normal olmayışı, demin de söylediğim gibi, geri gelmesi imkânsız olanı aramaya, bulmaya kalkışmasındandır. Fakat kitabın dışına çıkan, kitabın mevzuunun dışına çıkan Don Kişot'un, daha iyiyi, daha güzeli arayanın, burjuva aklı ve mantığını, burjuva telâkkilerini ve psikolojisini, mutlak olarak kabul etmeyen Don Kişot'un, daha güzeli ve daha iyiyi, daha haklıyı arayan Don Kişot'un, bu uğurda dövüşen Don Kişot'un, aksiyona geçen Don Kişot'un anormallikle hiçbir ilgisi yoktur. Yani Don Kişot'un hikâyesini, yeldeğirmenleriyle dövüşmesini, falanını filânını değil de, güzel ve doğru bildiği bir iş için ellisinden sonra dövüşmesini, yollara düşmesini filân göz önünde tutarsan onu sevmemek imkânsızdır.

DON KIŞOT

Ölümsüz gençliğin şövalyesi,
ellisinde uyup yüreğinde çarpan aklına
bir Temmuz sabahı fethine çıktı
güzelin, doğrunun ve haklının;

Önünde mağrur aptal devleriyle dünya,
altında mahzun ve kahraman Rosinantı.

Bilirim hele bir düşmeye gör hasretin halisine,
hele bir de tam okka dört yüz dirhemse yürek,
yolu yok Don Kişotum benim, yolu yok
yel değirmenleriyle dövüşülecek.

Haklısın, elbette senin Dulsineyandır dünyanın en güzel
kadını,
elbette sen haykıracaksın bunu
bezirgânların suratına,
ve alaşağı edecekler seni
bir temiz pataklayacaklar.
Fakat sen, yenilmez şövalyesi susuzluğumuzun,
sen bir alev gibi yanmakta devam edeceksin
ağır, demir kabuğunun içinde
ve Dulsineya bir kat daha güzelleşecek.

1947

Pablo Picasso, Don Kişot, Saint-Denis Müzesi

Bu resimde, barış güvercini simgesinin yaratıcısı, İspanyol ressam Pablo Picasso (1881-1973), **"hasretin halisine düşen"** Don Kişot ile **"şahsi menfaatlerinin peşinde koşan"** Sanço Panza'nın karşıtlığını tasvir etmiş. Don Kişot, incecik boynu ve keçi sakalıyla atının üzerinde dimdik ve mağrur oturuyor. Elindeki mızrak da, baş eğmeyen mücadeleci ruhunu vurgularcasına göğe doğru uzanıyor. Don Kişot'un **"mahzun ve kahraman"** atı Rosinante, mücadelede sahibi kadar kararlı görünüyor. Bacakları cılız, ama Sanço Panza'nın eşeğininki gibi titrek değil. Zayıflıktan kemikleri dışarı fırlamış, ama boynu Sanço Panza'nın tombul eşeğininki gibi eğik değil. Don Kişot'un savaştığı yel değirmenlerinin boyu, atının dizlerine bile ulaşamıyor. Don Kişot, şekilsiz bir çuvala benzeyen Sanço Panza'ya yukarıdan bakıyor. Don Kişot'un başı, gökteki güneş ile aynı hizada. Picasso **"susuzluğumuzun yenilmez şövalyesini"** kendi sanatının yöntemleriyle işte böyle yüceltmiş.

Türkiye Postası

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK...

DEDİLER Kİ...

"Madalyaları kendilerine, başarısızlıkları başkalarına maletmeleri haksızlıktır. Kadrimiz musalla taşında mı bili necek?" **Güreş Federasyonu Başkanı Halit Ata**

"Ben Galatasaraylıyım, ama ben Galatasaraylı da değilim galiba." **Mehmet Ali Aybar**

"Askerlikte derler ki, subaylar kardeştir, üst subaylar arkadaştır, generaller düşmandır." **MDP eski Genel Başkanı Turgut Sunalp**



"Askerlikte de kendinizi pazarlamayı bilmek lazım. Yani boş bırakmıyorlar. İyi yetişmiş bir general silahlı kuvvetlerden ayrılınca şirketler ondan rahatlıkla faydalanabilirler." **Yine Turgut Sunalp**

"Sayın Bayar ve DP'liler İsmet Paşa kuyudan çıkaryorum diye çıkarttı. Hatırlanın o olayları. Biz onu yapmayız. O kadar tıynetsiz değiliz." **MDP Genel Başkanı Ülkü Söylemezoğlu**



"Bana elli bin tane çiçek geliyor. Araba hediye etmek iste-

"İlk Türk robotu yapıldı"

Sonunda Türkiye'de ilk robot yapıldı. Üç aylık çalışma sonucu üç Türk mühendisi bu işi başardılar. Gerçi beyni Japonya'dan geldi, ama zararı yok, İlk Türk robotu 1.74 boyunda, 90 kilo ağırlığında, 80 ayrı konuda programlanıyor ve İngilizce, Türkçe, Almanca biliyor.

Tanıtımı sırasında gazetecilerle de şakalaşan robot aynı zamanda Cumhuriyet Bayramı törenlerinde de hazır bulundu.

Eh, artık ilk Türk robotu da yapıldı ya, sırtımız yere gelmez. Boşa söylemiyor Turgut Özal, *"Reagan'dan bile ileriyiz"* diye. Gerçi bizim gelişmiş beyinlerimiz hep ABD'de yetiştirilir ve Türkiye'ye ihraç edilir. Özal da zayıflama numaralarıyla gittiği ABD' de yetiştirilen beyinlerden. Daha bunun örneklerini çoğaltmak mümkün. Özdağlar rüşvet olayının bant kahramanı elektronik beyin Adnan Kahveci de ABD'den ithal ettiklerimizden. Bir bakarsın dünya tersine döner, biz ABD'ye robot ithal ederiz. Dünya umut dünyası...

Gurbetçi çocuk bir kutu hap içti



12 yaşındaki Atilla Kurol, Federal Almanya'da doğ.nuştu. Bu yıl Türkiye'ye getirildi. Türkçeyi iyi konuşamıyordu. Orta eğitimi için bir okula yatılı verildi. Ama çevreye bir türlü uyum sağlayamamıştı. Arkadaşları "Okula başladığı günden beri gözü sürekli yaşlıydı" dediler. Atilla'nın tek dayanağı bir aydın

Gurbette de memlekette de yabancı olan çocuklarımız

1960'lı yıllarda başlayan işçi göçü yıllar geçtikçe, sorunlarıyla, acılarıyla, memleket hasretiyle kanayan bir yaraya dönüştü. Ekmek parası derdine gurbet ellere gelenler en ağır işlerde çalıştılar, ne kötü yerlerde kaldılar hala da bu kötü koşullar devam ediyor. Nice ümitlerle gelindi gurbet ellere. Bir kaç kuruş köşeye koyup, hemen memlekete dönüp, çoluğuyla çocuğuyla rahat rahat yaşanacaktı. Ama ha bugün ha yarın derken, memleketteki hayat

uyum sağlayamamış. Bir aydır yanında kalan ablasından da ayrılınca 12 yaşındaki Atilla intihara kalkışmış. Eline geçirdiği bir kutu hapı içen Atilla kurtarılmış. O kurtuluş yolunu ölümde bulmuş oysa. Atilla yurtdışındaki uyumsuz ve memleketteki uyumsuz çocuklardan yalnızca bir tanesi.

Yıllarca yurtdışındaki işçilerimizin yurda gönderdikleri dövizleri ceplerine indirenler, geri dönen ailelerin diğer sorunla- rını bir yana bırakalım, en azın-

Yavuz hırsız ev sahibini bastırır

Uluslararası soyguncu IMF'nin dümen suyundan hiç şaşmayan Turgut Özal, bu harikulade ekonomi politikasını sürdürüyor. Hepimizin bildiği bir ekonomi politika bu. Hayat pahalılığı, kısacası zam üstüne zam politikası. Memlekete izine giden vatandaşlarımızın izin izlenimlerinde sık sık dile geldi. 31 ekim günlü gazetelerin hepsinde yeni yapılan zamlar boy boy. Bir de üstüne üstlük başbakanından çeşitli bakanlarına dek utanmazca, emekçi insanlarla alay edercesine yapılan açıklamalar.

Yine 1 kasım tarihli Milliyet gazetesinin haberine göre temel ihtiyaç maddeleriyle bir file Eylül 1985'de 57.523 liraya dolarken, Ekim 1985'de 60.918 liraya doluyor. Tekrar edelim bu sadece dört kişilik bir ailenin asgari mutfak masrafı.

En temel gıda maddelerinden biri olan şeker için bakın Sayın Sanayi Bakanı Cahit Aral ne diyor: *"Şekere zam kararım yok. Çalışma yapmaya ne gerek var. İstesem bir dakikada karar veririm. Basın zam istiyor. Biz yardımcı oluyoruz."*

Bir başka haber: *"Süt bulamayan anne çocuğunu sattı"* Süt Endüstri Kurumu yarım kiloluk sütü 100 liradan 170 liraya çıkarmış ve 33 yaşındaki anne 20 günlük çocuğunu 50 bin liraya çocuğu olmayan bir aileye satmış. *"Süt alacak param yoktu, parasızlık beni çocuğumu satmaya mecbur bıraktı"* diyor Zühre Alan. Oysa Özal 16 Eylül 1985 tarihinde İstanbul'da yaptığı basın toplantısında *"Hali vakti yerinde olmayan vatandaşlarımıza maddi yardım yapacağız"* demişti. Şimdi ne diyor: *"Millet alıştı, zam istiyor. İsteyen bu zamlara katlanır, istemeyen katlanmaz. Zam az bile"*

yine sıçradı: Yüzde 5.9

Mutfak delik deşik

10 milyonluk KÜRK

"Ya aç kalacağız, ya donacağız..."



Kışa girdik bile, Doğu Anadolu'da dondurucu soğuklar başladı. Odunun tonu 45 bin lira. Erzurum'dan 8 çocuk babası Mehmet Atmaca iki gündür bir 10 kilo odun alıyormuş, bu da 450 lira. 9 ekmek parası da 450 lira diyor Atmaca ve ekliyor. *"Bu gidişle ya aç kalacağız ya da soğuktan donacağız.* "Enerji Bakanı meşhur tapucu Sudi Türel resmen alay ediyor halkla: *"Elektriğe zam olacağı zaman müjde zam var derim. Kömürde de öyle yaptık. Petrole zam yapmayıp ne yapacaktık?"* Oysa büyük şehirlerimizin ünlü modaevlerinde ise kışa hazırlık bir başka türlü yaşanıyor. "İçi yaz dışı kış" anonslarıyla tanıtılan kürklerle mankenler podyumlarda dolaşıyorlar. Bir kürkün fiyatını merak mı? ettiniz, 20 milyon. Evet neredeyse bir ev parası. Ee, tabi Özal *"zenginden alıp fakire vermeye devam"* ediyor."

Bakanlarının ardına Tekel Genel Müdürü Yücel Özden de takılmış. *"Bu zamlar etkilemez"* diyor. *"Artık alışıldı. Her zamdan sonra bir-iki gün kızarlar. Sonra yine içki sigara kullanmaya devam ederler"* diyerek alay kervanına katılıyor.

Çapkınlıklarıyla ünlü müzmin bekar bakanlardan Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy eksik kalır mı? Basına kızıyor, *"vatan hainleri"*ne kızıyor. *"Zamlarla niye bu kadar uğraşıyorsunuz? Zamlar hayatın bir parçasıdır. Zam her zaman olur."* diyor.

Evet yaptıkları yetmediği gibi, şimdi de işi arsızlığa vurdular. Eee ne demişler *"yavuz hırsız ev sahibini bastırırmış"*

"Haliniz vaktiniz yerinde"

Özal zamlardan sonra halkla bir güzel alay etti. Şimdi de

"Bana elli bin tane çiçek geliyor. Araba hediye etmek isteyen elli bin tane adam çıkıyor. Neler geliyor yani... Eğer bu işleri yapsaydım bugüne kadar benim iki tane Intercontinental otelim olurdu." **Sahne sanatçısı Ahu Tuğba**

"Biz koyun sürüsü müyüz, biz padişah efendimizin kapıkulları mıyız, yoksa demokrasiyle idare edildiği söylenen cumhuriyetin vatandaşları mıyız?" **Hürriyet gazetesi yazarı Hasan Pulur**

"Türkiye'nin içerisinde bulunduğu siyasi ve iktisadi şartlarda, sağ politikacıların büyük bir hizmet gücü ve sorumluluğu vardır." **Tercüman gazetesi yazarı Agah Oktay Güner**

"Hiç kimse korkmasın. Türkiye'de Özal giderse hiç birşey olmaz." **Milliyet gazetesi yazarı Metin Toker**

"Anayasadaki 84. maddeden başka yasak bilmiyorum" **Turgut Özal**

"Özal'ın maddi sıkıntısı yok. Memleket meseleleri ve biraz da çocukları onu yormuş. Sıkıntısından yemek yiyor." **Falcı Emine Bacı**

"Bilmediğimiz güçler demokrasiyi elimizden alıp götürüyor." **HP Genel Başkanı Aydın Güven Gürkan**

"Türklerin dört gözlü olduğuna inanan Amerikalılar bile vardır." **Başbakanlık Başdanışmanı Adnan Kahveci**

çocuğuyla rahat rahat yaşanacaktı. Ama ha bugün ha yarın derken, memleketteki hayat pahalılığıyla yarışılırken, yıllar geçti. Şimdi köşeye bir kaç kuruş koyanlar bunun keyfini de çıkaramıyorlar, hastane hastane doktor doktor dolaşıyorlar. Çünkü gelişmiş kapitalist sistem onların posasını çıkarttı.

Evet yıllar geçti, çocuklar doğdu, gurbet ellerde, çocuklar evlendi, torunlar doğdu. Şimdi yurtdışında üçüncü kuşak yetişiyor. Sorunlar dağlar gibi. Her geçen yılda sorunlar daha da büyüdü, karmaşıklaştı, içinden çıkılmaz bir hal aldı. Yurtdışında doğup büyüyen çocukların her zaman yabancı topluma uyumsuzlukları sürdü. Bir de üstüne üstlük gelişmiş kapitalist ülkelerde başlayan ekonomik krizin sonucu baş veren yabancı düşmanlığı da cabası. Derken geri dönüşler başladı. Ama geri dönenler hemen kağıda kaleme sarılıp döşendiler mektupları. *"Aman sakın gelmeyin, biz geldik binbir pişmanız"* diye.

Geri dönüşte sorunların başında yurtdışında yetişen çocukların uyumsuzluğu geliyordu. Bu çocuklar kendilerini ne Almanya'da Alman, ne de Türkiye'de Türk olarak görebiliyorlardı. Ve hepsi de geldikleri ülkeleri özlüyorlardı. Okullarda başlatılan *"uyum kursları"* kelimenin tam anlamıyla geri tepti. Yurtdışında ülkemizden çok farklı bir şekilde öğrenim gören bu çocuklar okullardaki, özellikle uyum kurslarındaki, askeri disipline uyum sağlayamadılar ve giderek katılan çocuk sayısının azlığı ile bu kurslar fiilen ortadan kalktı. Nokta dergisinde yayınlanan bir röportajda geri dönen ailelerin kendi memleketlerinde de yabancı durumunda olduklarını ve özellikle çocukların yurtdışına geri dönmek istedikleri belirtiliyor.

İşte Atilla Kurol böyle bir gurbetçi çocuk. 12 yaşındaki Atilla Federal Almanya'da doğmuş ve bu yıl Türkiye'ye geri dönmüş ailesiyle birlikte. Türkçeyi iyi konuşamadığından verildiği yatılı okulda çevresiyle vizleri ceplerine indirenler, geri dönen çilelerin diğer sorunlarını bir yana bırakalım, en azından bu çocuklar için ne yapıyorlar? Askeri disiplin uygulayıp, Türkoğlutürk! yetiştirmek amacıyla düzenlenen sözümona uyum kursları. Zaten bir düğüme dönmüş eğitimleri için ne çaba harcıyorlar? Kelimenin tam anlamıyla hiç, tabi ettikleri süslü lafların dışında. Yurtdışından gelen dövizleri ise ceplerine indirmeye devam ediyorlar.

"Haliniz vaktiniz yerinde"

Özal zamlardan sonra halkla bir güzel alay etti. Şimdi de sıra köylülerde.

Ege bölgesindeki köylülerle konuşan Özal'a göre fiyatları artıran ihracatmış. Eh ne yapalım, ihracatı da düşüremeyeceğimize göre, zamlar boynumuzun borcu. Hem Özal'a göre köylünün hali vakti yerindeymiş. Bademli köyünde kadınlar Özal'a *"baraj istiyoruz"* diye seslendiklerinde, *"Bak hepinizin ağzında altın diş var. Haliniz vaktiniz yerinde"* diye cevap veriyor.

Özal'ın incileri bununla da bitmiyor. Efendim, köylü sera sebzeciliğine başlamış. Bir güzel bunları ihraç da ediyormuş. Böylece milli gelir de artmış. Artık Özal gözümüzün içine baka baka yalan söylüyor. Alay ediyor. Ve memleketin durumunu da vatandaşın ağzındaki altın dişten anlıyor.

Sakıp Ağa'dan yepyeni, bir sağlık öğüdü

"Zekâmı haftada iki baş yemeye borçluyum"

Ünlü işadamı kuzu başı ile kelle suyunun insanın zihnini açtığını öne sürerek "Aşçıma haftada iki kere özel olarak baş pişirtiririm. Herkese de, baş yemeyi öneririm" diye konuştu.

"İyi pişmiş bir baş gördüğümde dayanamam"

Kim kimin başını yedi?

Türk basınında *"Sakıp Ağa"* lakabıyla nam yapan Türkiye'nin medar-ı iftiharı ünlü işadamımız Sakıp Sabancı yine manşetlerde. Gün geçmez ki, Emirgan'daki ünlü boğaza nazır Atlı Köşk'ünde verdiği davetlerin sözü edilmesin. Atlı Köşk'ündeki resim kolleksiyonu dillere destandır. Geçer resimlerinin önüne, halktan biri edasıyla Çukurova aksanıyla milyonluk resimleri tanıtır. Hanımı ile birlikte çıkar televizyona, *"Hanımlar Sizin için"* programında *"Kayseri mantısı"*nı hanımı yapar, kendisi afiyetle yer. Memleket gezilerine çıkar, kafasına yerel giysi olan atkıyı sarar, lazlar gibi konuşarak, sanki onlardan birisiymiş gibi davranır. *"Asıl sosyalist benim"* deyip, en devrimci işadamı kesilir. Yani *"Sakıp Ağa"*nın maceraları bitmez tükenmez, boyalı basının manşetlerinden inmez bir türlü. Ee ne yapalım halk adamı, evelallah sanki bizden biri gibi bir adam.

Oysa Yılmaz Güney'in Umut filmini seyredenler anımsarlar. Çukurova'nın efendisidir Sabancılar. Filmin bir sahnesinde Adana'ya girişteki *"SA"* ile biten dizi dizi fabrikalardan sonra Adana tabelası da *"ADASA"* olarak görülür.

Şimdi nereden icap etti Sabancı üzerine bu kadar bilgi diyeceksiniz. Efendim *"Sakıp Ağa"* popüler adam, görmüş geçirmiş adam. Her şeyden önemlisi köşeyi dönmüş adam. Bu hale nasıl geldi, bir de onun ağzından dinlemeli, *"gerçek"*leri öğrenmeli insan. Öğütlerine kulak asmalı değil mi? İşte bu öğütler hiç bitmiyor. Gençlere öğütler, işsizlere öğütler, köşeyi dönmek isteyenlere öğütlerden sonra şimdi de sağlık öğütleri basınımızın manşetlerinde. Geçmiş *"Sakıp Ağa"* koca karavananın başına diyor ki, *"İyi pişmiş bir baş gördüğümde dayanamam"* Acaba bu söz üzerine sizin de aklınıza hemen ocağını söndürdüğü emekçilerin başları mı geliyor? Hayır efendim yanıldınız, hiç öyle şey olur mu? Devam ediyor Sakıp Sabancı, *"Başlar içinde en çok kuzu başını severim. Tadına doyum olmaz. Ama ben başı sadece sevdiğim için değil sağlık açısından da yiyorum. Çünkü kuzu başı ile kelle suyu insan zihnini açar. ...Bazı ahbaplarım vardır benim gibi baş yemesini çok severi. Denk gelirse bazen onları da davet ederim. Hep birlikte baş yeriz."* Ama insanın elinde değil, yine de düşünüyor. Bu işadamları biraraya gelip, kuzu başı mı yiyorlar yoksa emekçilerin başını mı?

Nerede bir faşist diktatör varsa...

Nerede faşist diktatörlük varsa, orada yoksulluk, ahlaksızlık, fuhuş var demektir. Bunu dünyadan örnekler vererek kanıtlamak mümkün. Şili'de faşist general Pinochet 1973 yılında sosyalist Salvador Allende hükümetini kanlı bir şekilde devirerek iktidara elkoymuştu. O zamanlar Pinochet herkese bir araba, renkli televizyon ve bir ev vaadedmişti. Aradan 12 yıl geçti. Şimdi Pinochet'e yakın bir gazetenin El Mercurio verdiği sayılara bakarsak, onun ne kadar başarılı olduğunu görürüz.

Bugün Şili'de her geçen gün artan işsizlik var. İnsanlar bırakın arabayı, evi, renkli televizyonu karınlarını doyuracak ekmeği bulamıyorlar. Şili'de yüzde 13 oranında işsizlik var. Bunun yanısıra çalışanların yüzde 5'i ise sadece kendilerine ekmek ve çay alabilecek kadar kazanıyorlar. Ülkede tüm çalışanların üçte ikisi ayda 400 marktan az bir parayla ailelerini geçindirmek zorundalar. Bu parayla geçinebilmeyi sürekli artan enflasyonla birlikte düşünün bir de.

Şili'de gençlerin durumu içler acısı. 15-24 yaş arası gençlerin yüzde 28'i tamamen işsiz. Bunun yanısıra 1985 yılının ilk dört ayında ücretler artacağına yüzde 5,5 düştü. İşte ev, araba, renkli televizyon yerine faşist Pinochet'in Şili halkına armağanı: İşsizlik, artan hayat pahalılığı, açlık, yoksulluk.

Artan yoksulluğun ve işsizliğin sonucu bugün Şili'de binlerce aileden evli kadınlar ve genç kızlar fahişelik yaparak yaşamlarını sürdürüyorlar. Fahişelik yapan genç kızların-arasında 7-12 yaşındaki çocuklar da var. Bugün sadece Santiago'da 2000'den fazla fuhuş yapılan lokal var bunların hepsi müşterilerini "hostes" adını verdikleri genç kızlarla ağırlıyorlar. Şili'de evli, çocuk sahibi kadınlar da dahil olmak üzere yaygın bir fuhuş ortamı var. Çocuklarının karnını doyurabilmek için anneler geceleri fahişelik yapıyor.

İşte faşist diktatörlerin halklarına vaadettikleri ve armağan ettikleri bunlar. Ülkemize baktığımızda daha farklı bir durum görmüyoruz. Yine tekrarlıyoruz. Nerede bir faşist diktatör varsa, orada işsizlik, yoksulluk, açlık, fuhuş, ahlaksızlık vardır.